

Uplatnenie absolventov slovenských vysokých škôl na trhu práce

Záverečná správa za absolventov dennej formy štúdia

MINISTERSTVO
ŠKOLSTVA, VEDY,
VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Bratislava

2020

Uplatnenie absolventov slovenských vysokých škôl na trhu práce

Záverečná správa za absolventov dennej formy štúdia

Autori publikácie: Tomáš Filčák
 František Blanár
 Ján Herich
 Štefánia Antalíková

Centrum vedecko-technických informácií SR
Odbor metodiky a tvorby informácií školstva
Oddelenie VŠ
Staré grunty 52
842 44 Bratislava 4
www.cvtisr.sk

Obsah

Zoznam tabuliek	4
Zoznam grafov	5
Úvod	7
Metodická poznámka	7
1. Základné údaje o prieskumnom súbore	8
1.1. Ukazovatele vysokých škôl v dennej forme štúdia	9
1.1.1. Prijímacie konanie na slovenské vysoké školy	10
1.2. Vývoj počtu študentov, absolventov a prognóza ďalšieho vývoja	16
2. Pracovné aktivity vysokoškolských absolventov	20
2.1. Práca počas štúdia	20
2.2. Prvá práca po ukončení štúdia	26
2.3. Aktuálna pracovná situácia	39
2.3.1. Práca v zahraničí	53
2.3.2. Nepracujúci absolventi	54
2.3.3. Spokojnosť s prácou a obavy zo straty práce	59
2.3.4. Problémy pri hľadaní práce	62
2.3.5. Príjem absolventov	63
3. Hodnotenie kvality dosiahnutého VŠ vzdelania	68
3.1. Predstava o budúcom povolání pred nástupom na VŠ	68
3.1.1. Využitie služieb kariérneho/výchovného poradenstva	70
3.2. Súlad štúdia s predstavou pred nástupom na štúdium	72
3.3. Hodnotenie výberu VŠ na základe doterajšej praxe a pracovných skúseností	74
3.3.1. Celkové hodnotenie vedomostí a zručností nadobudnutých počas štúdia na vysokej škole	76
3.3.2. Využívanie znalostí a zručností absolventov v ich súčasnej práci	77
3.4. Hodnotenie výberu vyštudovaného odboru na základe doterajšej praxe a pracovných skúseností	78
4. Štúdium v zahraničí	80
5. Ďalšie vzdelávanie	83
5.1. Hodnotenie dostupnosti informácií o možnostiach ďalšieho vzdelávania	83
5.2. Súvis participácie na ďalšom vzdelávaní s prácou participujúceho absolventa	86
5.3. Dôvody pre participáciu na ďalšom vzdelávaní	89
6. Jazykové predpoklady absolventov vysokých škôl	93
7. Zhrnutie najdôležitejších záverov prieskumu za absolventov dennej formy štúdia	95

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1 – Počet prihlášok na 1. stupeň vysokoškolského štúdia a ich percentuálny podiel na celkovom počte podľa skupín študijných odborov	12
Tabuľka 2 – Počet prihlášok na 2. stupeň vysokoškolského štúdia a ich percentuálny podiel na celkovom počte podľa skupín študijných odborov	13
Tabuľka 3 – Maturanti stredných škôl SR pokračujúci v štúdiu na vysokých školách SR	16
Tabuľka 4 – Absolventi 1. stupňa vysokoškolského štúdia pokračujúci v štúdiu 2. stupňa na vysokých školách SR	16
Tabuľka 5 – Novoprijatí, študujúci a absolventi dennej formy vysokoškolského štúdia	17
Tabuľka 6 – Absolventi dennej formy vysokoškolského štúdia podľa stupňa vzdelania	19
Tabuľka 7 – Podiel na financovaní študijných a životných nákladov (v %)	20
Tabuľka 8 – Pracovná aktivita vykonávaná počas štúdia (v %)	22
Tabuľka 9 – Počet mesiacov venovaných práci počas štúdia (v %)	23
Tabuľka 10 - Prínos skúseností nadobudnutých prácou počas štúdia pre kariéru (v %)	24
Tabuľka 11 - Prínos skúseností nadobudnutých prácou počas štúdia pre osobný rozvoj (v %)	25
Tabuľka 12 – Dôvody pre neskoršie hľadanie práce	26
Tabuľka 13 – Trvanie doby určitej	27
Tabuľka 14 – Typ pracovného pomeru	28
Tabuľka 15 – Dĺžka hľadania prvej práce	29
Tabuľka 16 - Dĺžka hľadania prvej práce podľa kraja trvalého bydliska (v %)	32
Tabuľka 17 – Spôsob nájdenia prvého zamestnania	32
Tabuľka 18 – Stupeň vzdelania potrebný pre prvú prácu	33
Tabuľka 19 – Vhodnosť odboru pre prvú prácu	35
Tabuľka 20 – Počet zamestnávateľov od skončenia štúdia	36
Tabuľka 21 – Dĺžka zotrvania v prvej práci	36
Tabuľka 22 - Priebeh prvej pracovnej aktivity	38
Tabuľka 23 – Súčasná pracovná situácia	40
Tabuľka 24 – Spôsob nájdenia aktuálneho zamestnania	41
Tabuľka 25 – Miesto súčasného pracoviska	42
Tabuľka 26 – Oblasť pôsobenia organizácie	44
Tabuľka 27 – Stupeň vzdelania potrebný pre aktuálnu prácu	46
Tabuľka 28 – Vhodnosť odboru pre aktuálnu prácu	47
Tabuľka 29 – Pozícia v organizácii	51
Tabuľka 30 - Typ pracovnej zmluvy absolventov v súčasnej dobe	53
Tabuľka 31 – Motivácia absolventov k hľadaniu práce v zahraničí	54
Tabuľka 32 – Aktuálna situácia nepracujúcich absolventov	55
Tabuľka 33 – Doba nezamestnanosti absolventov	58
Tabuľka 34 – Najčastejšie spôsoby odchodu z posledného zamestnania	59
Tabuľka 35 – Faktory ovplyvňujúce odchod zo zamestnania	59
Tabuľka 36 – Spokojnosť so súčasným zamestnaním	60
Tabuľka 37 – Dôvody nespokojnosti so súčasným zamestnaním	60
Tabuľka 38 – Obavy zo straty práce v blízkej dobe	61
Tabuľka 39 – Ťažkosti pri hľadaní práce	62
Tabuľka 40 - Diskriminačné správanie počas hľadania práce	63
Tabuľka 41 - Výška hrubého mesačného príjmu podľa skupiny odborov (v %)	66
Tabuľka 42 – Priemerný a mediánový príjem	67
Tabuľka 43 – Predstava o budúcom povolani pred nástupom na VŠ	68

Tabuľka 44 – Predstava o budúcom povolání pred nástupom na VŠ (rok ukončenia štúdia).....	68
Tabuľka 45 – Predstava o budúcom povolání pred nástupom na VŠ (pohlavie)	69
Tabuľka 46 – Predstava o budúcom povolání pred nástupom na VŠ (typ VŠ)	69
Tabuľka 47 – Predstava o budúcom povolání pred nástupom na VŠ (stupeň VŠ vzdelania)	69
Tabuľka 48 – Predstava o budúcom povolání pred nástupom na VŠ (skupina odborov)	70
Tabuľka 49 – Súlad študovaného s predstavou pred nástupom na štúdium (rok ukončenia štúdia) ...	72
Tabuľka 50 – Súlad študovaného s predstavou pred nástupom na štúdium (pohlavie).....	73
Tabuľka 51 – Súlad študovaného s predstavou pred nástupom na štúdium (typ VŠ)	73
Tabuľka 52 – Súlad študovaného s predstavou pred nástupom na štúdium (stupeň VŠ vzdelania)	73
Tabuľka 53 – Súlad študovaného s predstavou pred nástupom na štúdium (skupiny odborov).....	74
Tabuľka 54 – Hodnotenie výberu VŠ	74
Tabuľka 55 – Hodnotenie výberu VŠ (rok ukončenia štúdia)	75
Tabuľka 56 – Hodnotenie výberu VŠ (pohlavie)	75
Tabuľka 57 – Hodnotenie výberu VŠ (typ VŠ).....	75
Tabuľka 58 – Hodnotenie výberu VŠ (stupeň VŠ vzdelania).....	76
Tabuľka 59 – Hodnotenie výberu VŠ (skupiny odborov)	76
Tabuľka 60 – Hodnotenie výberu odboru	78
Tabuľka 61 – Hodnotenie výberu odboru (rok ukončenia štúdia)	78
Tabuľka 62 – Hodnotenie výberu odboru (pohlavie)	78
Tabuľka 63 – Hodnotenie výberu odboru (typ VŠ).....	79
Tabuľka 64 – Hodnotenie výberu odboru (stupeň VŠ vzdelania).....	79
Tabuľka 65 – Hodnotenie výberu odboru (skupiny odborov)	79
Tabuľka 66 - Prínos zahraničného študijného pobytu pre budúcu kariéru absolventov	81
Tabuľka 67 - Prínos zahraničného študijného pobytu pre osobný rozvoj absolventov	82
Tabuľka 68 –Dôvody participácie na ďalšom vzdelávaní (rok ukončenia štúdia).....	90
Tabuľka 69 –Dôvody participácie na ďalšom vzdelávaní (pohlavie)	91
Tabuľka 70 –Dôvody participácie na ďalšom vzdelávaní (typ ukončenej VŠ)	91
Tabuľka 71 –Dôvody participácie na ďalšom vzdelávaní (stupeň vzdelania)	92
Tabuľka 72 –Dôvody participácie na ďalšom vzdelávaní (skupina odborov)	92
Tabuľka 73 – Najčastejšie ovládané cudzie jazyky a ich kombinácie	93
Tabuľka 74 – Deklarovaná úroveň ovládania cudzích jazykov	94

Zoznam grafov

Graf 1 – Zloženie výskumného súboru podľa roka ukončenia štúdia absolventov VŠ.....	8
Graf 2 – Zloženie výskumného súboru podľa ukončeného stupňa VŠ vzdelania absolventov	8
Graf 3 – Zloženie výskumného súboru podľa pohlavia absolventov.....	9
Graf 4 – Výskumný súbor podľa skupín oborov	9
Graf 5 – Vývoj počtu prihlásených, prijatých a zapísaných slovenských uchádzačov (osôb) v PK na VŠ SR na 1. stupeň VŠ štúdia	10
Graf 6 – Vývoj počtu prihlásených, prijatých a zapísaných slovenských uchádzačov (osôb) v prijímacom konaní na VŠ SR na 2. stupeň vysokoškolského štúdia	11
Graf 7 – Počty prihlášok a ich percentuálny podiel na jednotlivé formy vysokoškolského štúdia 1. stupňa.....	14
Graf 8 – Počty prihlášok a ich percentuálny podiel na jednotlivé formy vysokoškolského štúdia 2. stupňa.....	14

Graf 9 – Vývoj percentuálneho podielu v danom roku aktuálnych maturantov medzi prihlásenými uchádzačmi na vysokoškolské štúdium 1. stupňa a percentuálneho podielu v danom roku aktuálnych bakalárov medzi prihlásenými uchádzačmi na vysokoškolské štúdium 2. stupňa	15
Graf 10 – Vývoj počtu absolventov SŠ s maturitou, novoprijatých a absolventov dennej formy VŠ štúdia do roku 2025.....	18
Graf 11 – Vývoj počtu študentov dennej formy VŠ štúdia a 19-23 ročných do roku 2025	18
Graf 12 – Vývoj počtu absolventov dennej formy VŠ štúdia podľa stupňa vzdelania.....	20
Graf 13 - Charakter prvej práce (v %)	27
Graf 14 - Typ úväzku (v %)	28
Graf 15 - Dĺžka hľadania prvej práce podľa roku ukončenia štúdia (v %).....	30
Graf 16 - Dĺžka hľadania prvej práce podľa pohlavia (v %).....	30
Graf 17 - Dĺžka hľadania prvej práce podľa typu VŠ (v %)	31
Graf 18 - - Dĺžka hľadania prvej práce podľa stupňa vzdelania (v %)	31
Graf 19 - Stupeň vzdelania potrebný pre prvú prácu podľa typu VŠ (v %).....	34
Graf 20 - Stupeň vzdelania potrebný pre prvú prácu podľa nadobudnutého vzdelania (v %).....	35
Graf 21 - Počet zamestnávateľov od skončenia štúdia podľa roku ukončenia štúdia (v %).....	36
Graf 22 - Dĺžka zotrvania v prvej práci podľa roku ukončenia štúdia (v %).....	37
Graf 23 - Využitie absolventskej praxe (v %)	38
Graf 24 - Súčasná pracovná situácia podľa pohlavia (v %)	41
Graf 25 - Veľkosť organizácie podľa počtu zamestnancov	45
Graf 26 - Stupeň vzdelania potrebný pre aktuálnu prácu podľa nadobudnutého vzdelania (v %).....	47
Graf 27 - Vhodnosť odboru pre aktuálnu prácu podľa roku ukončenia štúdia (v %)	48
Graf 28 - Vhodnosť odboru pre aktuálnu prácu podľa pohlavia (v %)	48
Graf 29 - Vhodnosť odboru pre aktuálnu prácu podľa typu vysokej školy (v %).....	49
Graf 30 - Vhodnosť odboru pre aktuálnu prácu podľa stupňa dosiahnutého vzdelania (v %).....	49
Graf 31 - Vhodnosť odboru pre aktuálnu prácu podľa kraja trvalého bydliska (v %).....	50
Graf 32 - Vhodnosť odboru pre aktuálnu prácu podľa skupiny odborov (v %)	50
Graf 33 - Pozícia v organizácii podľa roku ukončenia štúdia (v %)	52
Graf 34 - Pozícia v organizácii podľa pohlavia (v %)	52
Graf 35 – Hľadanie práce v zahraničí.....	53
Graf 36 - Aktuálna situácia nepracujúcich absolventov podľa roku ukončenia štúdia (v %)	56
Graf 37 - Aktuálna situácia nepracujúcich absolventov podľa pohlavia (v %)	56
Graf 38 - Aktuálna situácia nepracujúcich absolventov podľa stupňa vzdelania (v %)	57
Graf 39 - Aktuálna situácia nepracujúcich absolventov podľa skupiny odborov (v %)	57
Graf 40 - Absolventi evidovaní na úrade práce	58
Graf 41 - Hľadanie nového pracovného uplatnenia	61
Graf 42 – Výška hrubého mesačného príjmu	64
Graf 43 - Výška hrubého mesačného príjmu podľa roku ukončenia štúdia	65
Graf 44 - Výška hrubého mesačného príjmu podľa pohlavia	65
Graf 45 - Výška hrubého mesačného príjmu podľa stupňa vzdelania.....	67
Graf 46 – Využitie služieb kariérneho/výchovného poradenstva (rok ukončenia VŠ štúdia)	70
Graf 47 – Využitie služieb kariérneho/výchovného poradenstva (pohlavie)	71
Graf 48 – Využitie služieb kariérneho/výchovného poradenstva (typ absolvovanej VŠ).....	71
Graf 49 – Využitie služieb kariérneho/výchovného poradenstva (stupeň VŠ vzdelania).....	71
Graf 50 – Využitie služieb kariérneho/výchovného poradenstva (skupina odborov)	72
Graf 51 – Celkové hodnotenie vedomostí a zručností nadobudnutých počas štúdia na VŠ.....	77
Graf 52 – Využívanie znalostí a zručností absolventov v ich súčasnej práci	77
Graf 53 – Štúdium v zahraničí (v %).....	80

Graf 54 - Dĺžka trvania študijného pobytu v zahraničí	80
Graf 55 Akceptácia kreditov zo štúdia v zahraničí (v %).....	81
Graf 56 – Dostupnosť informácií o možnostiach ďalšieho vzdelávania zo strany absolvovanej VŠ.....	83
Graf 57 – Dostupnosť informácií o možnostiach ďalšieho vzdelávania zo strany absolvovanej VŠ podľa roku ukončenia štúdia	84
Graf 58 – Dostupnosť informácií o možnostiach ďalšieho vzdelávania zo strany absolvovanej VŠ podľa pohlavia	84
Graf 59 – Dostupnosť informácií o možnostiach ďalšieho vzdelávania zo strany absolvovanej VŠ podľa typu absolvovanej VŠ	85
Graf 60 – Dostupnosť informácií o možnostiach ďalšieho vzdelávania zo strany absolvovanej VŠ podľa stupňa vzdelania.....	85
Graf 61 – Dostupnosť informácií o možnostiach ďalšieho vzdelávania zo strany absolvovanej VŠ podľa skupín odborov.....	86
Graf 62 - Súvis ďalšieho vzdelávania s vykonávanou prácou	86
Graf 63 – Súvis ďalšieho vzdelávania s vykonávanou prácou (rok ukončenia štúdia)	87
Graf 64 – Súvis ďalšieho vzdelávania s vykonávanou prácou (pohlavie)	87
Graf 65 – Súvis ďalšieho vzdelávania s vykonávanou prácou (typ ukončenej VŠ)	88
Graf 66 – Súvis ďalšieho vzdelávania s vykonávanou prácou (stupeň vzdelania).....	88
Graf 67 – Súvis ďalšieho vzdelávania s vykonávanou prácou (skupina odborov)	89
Graf 68 –Dôvody participácie na ďalšom vzdelávaní	90
Graf 69 – Počet deklarovaných ovládaných jazykov	93

Úvod

Prieskum o uplatnení absolventov vysokých škôl na trhu práce sa uskutočnil prostredníctvom on-line dotazníka, ktorý bol doručený respondentom na prelome rokov 2019 a 2020. Cieľovou skupinou prieskumu boli absolventi slovenských vysokých škôl, ktorí úspešne ukončili vysokoškolské štúdium v dennej alebo externej forme v rámci prvého, druhého alebo tretieho stupňa vysokoškolského štúdia v rokoch 2014 alebo 2018. Do prieskumu boli zapojení absolventi všetkých verejných, súkromných aj štátnych vysokých škôl, ktoré v príslušnom roku mali nenulové počty absolventov.

Správa o uplatnení absolventov vysokých škôl na trhu práce, ktorí absolvovali dennú formu štúdia nadväzuje na priebežnú správu z prieskumu.¹

Metodická poznámka

Podrobné údaje o aplikovanej metodológii pri tvorbe vzorky, spôsobe zberu údajov, cieľoch prieskumu a ďalších metodologických postupoch využitých v rámci realizácie projektu sú súčasťou priebežnej správy, ktorá je voľne dostupná na webe CVTI SR.

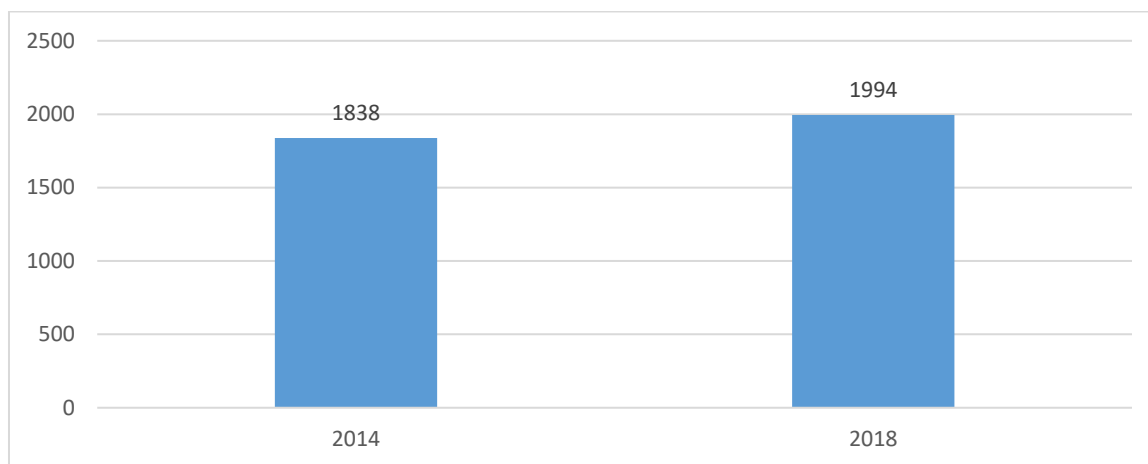
¹ Správa je voľne dostupná na adrese <https://absolvent.cvtisr.sk>

1. Základné údaje o prieskumnom súbore

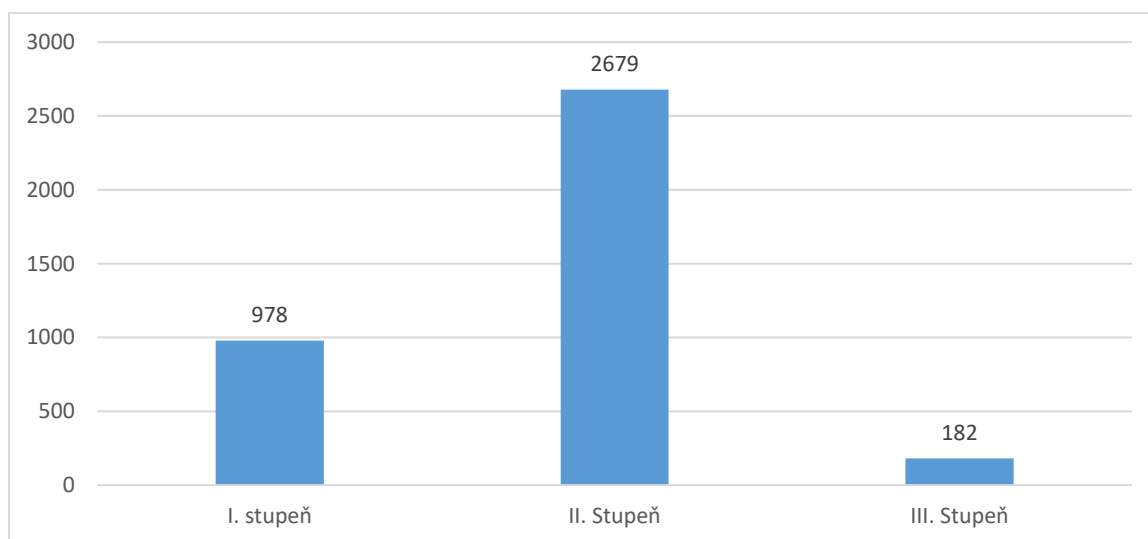
Rozsah prieskumného súboru po vyčistení o dotazníky, ktoré boli vzhľadom na rozsah a kvalitu poskytnutých údajov bol na úrovni 4 664 respondentov z radov absolventov slovenských vysokých škôl, ktorí úspešne ukončili štúdium v rámci dennej alebo externej formy štúdia na jednom z troch stupňov terciárneho vzdelávania v rokoch 2014 alebo 2018. Cieľom bolo získať čo najkvalitnejšie informácie o aktuálnej situácii absolventov vysokých škôl na trhu práce rok, resp. päť rokov po ukončení vysokoškolského štúdia. Z celkového počtu 4 664 respondentov, ktorých odpovede sú predmetom ďalšieho analytického spracovania, bolo 3 854 absolventov dennej formy štúdia, teda tých respondentov, na ktorých odpovede sa zameriava tento vypracovaný analytický výstup.

Nasledujúce grafy prezentujú základnú štruktúru výskumného súboru podľa roka ukončenia vysokoškolského štúdia, absolvovaného stupňa, pohlavia a skupín odborov.

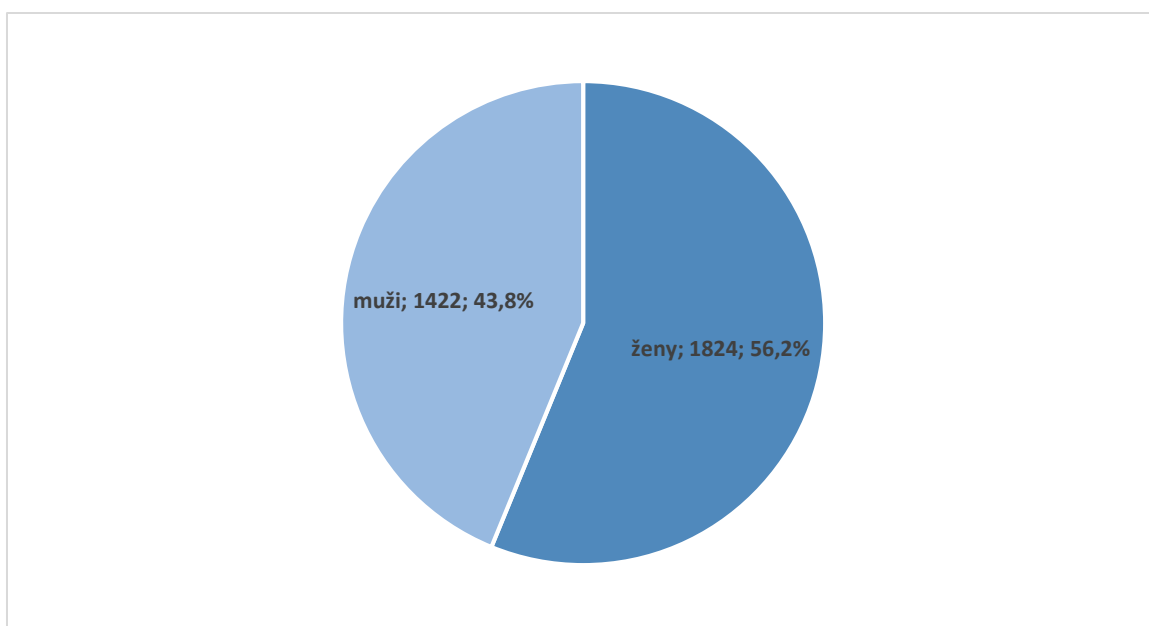
Graf 1 – Zloženie výskumného súboru podľa roka ukončenia štúdia absolventov VŠ

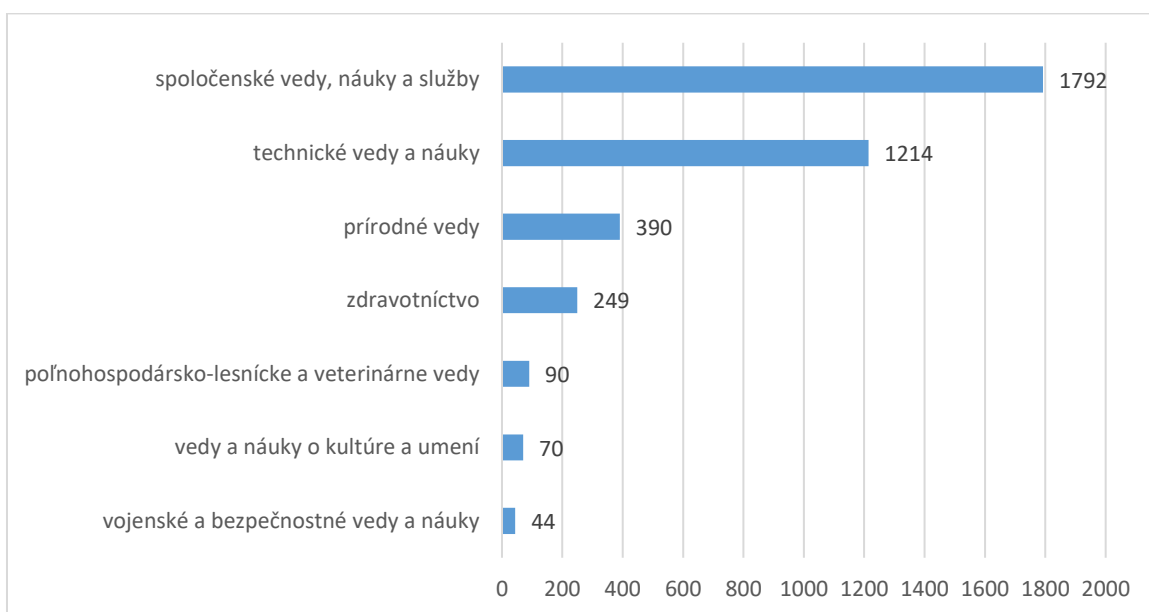
Graf 2 – Zloženie výskumného súboru podľa ukončeného stupňa VŠ vzdelania absolventov

Graf 3 – Zloženie výskumného súboru podľa pohlavia absolventov

Graf 4 – Výskumný súbor podľa skupín oborov

1.1. Ukazovatele vysokých škôl v dennej forme štúdia

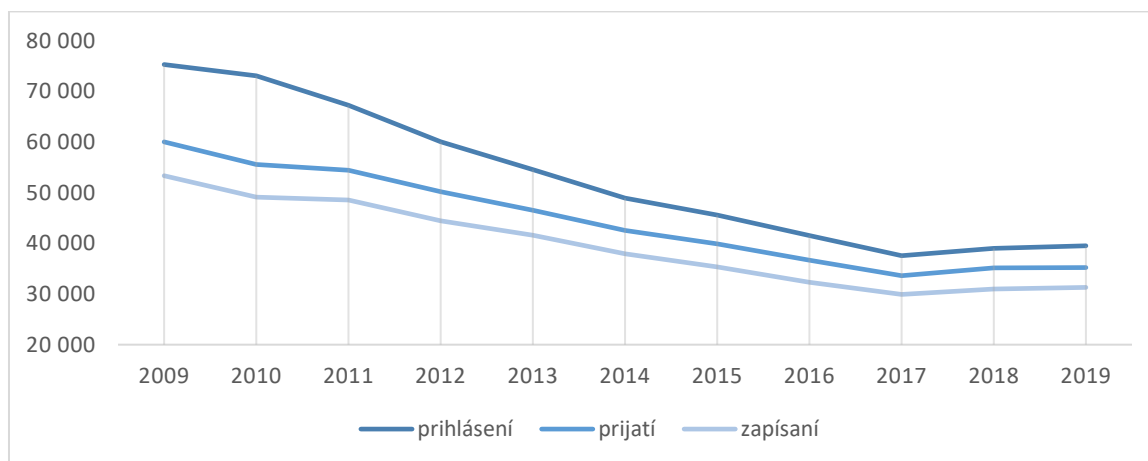
V nasledujúcej podkapitole prinášame, pre zasadenie výsledkov prieskumu do širšieho kontextu vysokého školstva na Slovensku, stručný prehľad vývojových trendov a prognóz počtov novoprijatých, študujúcich a absolventov slovenských vysokých škôl.

1.1.1. Prijímacie konanie na slovenské vysoké školy

V predchádzajúcej dekáde rokov (2009 – 2019) prijímacie konanie na vysoké školy Slovenskej republiky (PK na VŠ SR) zaznamenávalo pokles počtu slovenských uchádzačov na vysokoškolské štúdium 1. a do jedného celku spojeného 1. a 2. stupňa (ďalej len 1. stupňa) a zároveň aj na vysokoškolské štúdium 2. stupňa. Tento pokles sa preniesol aj do počtov prijatých, či zapísaných úspešných uchádzačov.

V prijímacom konaní na 1. stupeň vysokoškolského štúdia priniesol prelom v poklese rok 2018, čo znázorňuje aj *graf 5*, a bol zaevidovaný medziročný nárast slovenských uchádzačov o 3,9 percentuálneho bodu. Rok 2019 zostal v smere zvyšovania, hoci len o 468 Slovákov, čo tvorilo 1,2 percenta medziročného nárastu počtu uchádzačov a jednopercenčný medziročný nárast bol aj v počte úspešných uchádzačov zapísaných na štúdium.

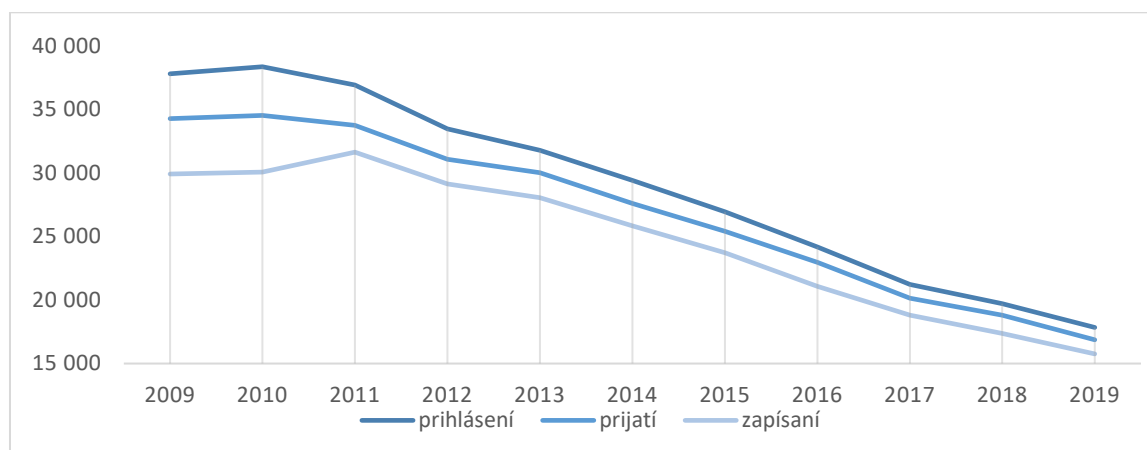
Graf 5 – Vývoj počtu prihlásených, prijatých a zapísaných slovenských uchádzačov (osôb) v PK na VŠ SR na 1. stupeň VŠ štúdia

Zdroj údajov: CVTI SR

Prijímacie konanie na 2. stupeň vysokoškolského štúdia začínalo v sledovanej dekáde v roku 2010 ešte nárastom záujemcov o štúdium (1,5 percentný medziročný nárast). Ako vidieť z *grafu 6*, v ďalšom roku došlo k zlomu a už nadchádzajúce roky priniesli medziročné poklesy uchádzačov v rozmedzí 3,7 percentný (v roku 2012) až 12,3 percentný (v roku 2017). Rok 2011 bol rokom začínajúceho poklesu pre počty prihlásených i prijatých, ale, paradoxne, v tomto roku bol dosiahnutý maximálny počet zapísaných úspešných uchádzačov. Stalo sa to tým, že pred rokom 2011, teda v rokoch 2009 a 2010, sa zapísalo na štúdium 87 % z prijatých uchádzačov, avšak v roku 2011 to bolo až 94 %. Percento zapísaných na štúdium z prijatých uchádzačov zostalo v nasledujúcich rokoch v intervale 92 až 94 %.

Graf 6 – Vývoj počtu prihlásených, prijatých a zapísaných slovenských uchádzačov (osôb) v prijímacom konaní na VŠ SR na 2. stupeň vysokoškolského štúdia

Zdroj údajov: CVTI SR

Skupiny študijných odborov

Prihlášky Slovákov na študijné programy 1. stupňa vysokoškolského štúdia akreditované v študijných odboroch, ktoré patria do skupiny *spoločenské vedy, náuky a služby*, tvoria každý rok v prijímacom konaní nadpolovičnú časť zo všetkých nimi podaných prihlášok. Na začiatku sledovanej dekády, v roku 2009 ich percentuálny podiel bol 61,5 %, ale zaznamenal v sledovaných rokoch (2009 - 2019) pokles 10,3 percentuálneho bodu (t.j. na podiel 51,2 %). Druhou najpočetnejšou skupinou sú prihlášky na *technické vedy a náuky*, ktorých podiel bol v poslednom desaťročí 17,2 % až 18,8 %, pričom od roku 2014 dosahoval podiel nad 18 percent. V poradí treťou najpočetnejšou skupinou študijných odborov v rokoch 2009 - 2019 podľa prihlášok od slovenských uchádzačov bolo *zdravotníctvo*. To každoročne zvyšovalo v počte prihlášok svoj podiel na ich celkovom počte a jeho percentuálny podiel sa tak zvýšil zo 7,5 % v roku 2009 na 16,6 % v roku 2019, teda o 9,1 percentuálneho bodu (tabuľka 1).

Ako už bolo uvedené, rok 2018 zaznamenal zlom v poklese a nárast v počte prihlášok a aj prihlásených oproti roku predchádzajúcemu. Platí to aj pri členení prihlášok/prihlásených do skupín študijných odborov podľa študijných programov, na ktoré bola prihláška podaná a to pre každú zo siedmich skupín s výnimkou skupiny študijných odborov *vojenské a bezpečnostné vedy a náuky*, kde poklesol počet záujemcov o 11,5 percentuálneho bodu. Naopak, najväčší medziročný nárast prihlásených osôb v % bol na študijné programy v skupine študijných odborov *Prírodné vedy* (10,3 %). V roku 2019 nezostali v smere rastu záujemcov o štúdium študijné programy v skupine študijných odborov *poľnohospodársko-lesnícke a veterinárne vedy a náuky* a tiež v skupine študijných odborov *vedy a náuky o kultúre a umení*, kde došlo k medziročnému poklesu prihlásených osôb o 12,5, resp. 8,5 percentuálneho bodu.

V skupine študijných odborov *prírodné vedy* je, oproti ostatným skupinám študijných odborov, najnižší podiel (57,7 % - 62,0 %) zapísaných osôb z prijatých osôb v danej skupine študijných odborov. Naopak, najvyšší podiel zapísaných osôb z úspešných uchádzačov v danej skupine študijných odborov mala v ostatných jedenástich ročníkoch PK na VŠ SR buď skupina študijných odborov *vojenské a bezpečnostné vedy a náuky* (82,4 % - 94,6 %) alebo skupina študijných odborov *zdravotníctvo* (83,3 % - 88,9 %).

Tabuľka 1 – Počet prihlášok na 1. stupeň vysokoškolského štúdia a ich percentuálny podiel na celkovom počte podľa skupín študijných odborov

rok	skupina študijných odborov						
	prírodné vedy	technické vedy a náuky	poľnohospodársko - lesnícke a veterinárne vedy a náuky	zdravotníctvo	spoločenské vedy, náuky a služby	vedy a náuky o kultúre a umení	vojenské a bezpečnostné vedy a náuky
2019	3 813	12 490	1 547	11 056	34 039	1 967	1 619
	5,7 %	18,8 %	2,3 %	16,6 %	51,2 %	3,0 %	2,4 %
2018	3 715	12 279	1 755	10 501	33 688	2 143	1 562
	5,7 %	18,7 %	2,7 %	16,0 %	51,3 %	3,3 %	2,4 %
2017	3 322	11 546	1 668	9 994	32 463	2 001	1 772
	5,3 %	18,4 %	2,7 %	15,9 %	51,7 %	3,2 %	2,8 %
2016	4 624	13 095	1 936	11 465	36 734	2 124	2 178
	6,4 %	18,2 %	2,7 %	15,9 %	50,9 %	2,9 %	3,0 %
2015	5 053	14 839	2 153	12 392	40 279	2 302	2 096
	6,4 %	18,8 %	2,7 %	15,7 %	50,9 %	2,9 %	2,7 %
2014	5 445	15 639	2 405	13 147	45 728	2 669	2 076
	6,3 %	18,0 %	2,8 %	15,1 %	52,5 %	3,1 %	2,4 %
2013	6 413	17 991	2 530	13 138	55 255	3 196	2 822
	6,3 %	17,8 %	2,5 %	13,0 %	54,5 %	3,2 %	2,8 %
2012	7 134	20 560	2 721	12 781	67 806	3 595	3 209
	6,1 %	17,5 %	2,3 %	10,9 %	57,6 %	3,1 %	2,7 %
2011	8 242	23 374	3 416	11 699	79 980	3 853	5 175
	6,1 %	17,2 %	2,5 %	8,6 %	58,9 %	2,8 %	3,8 %
2010	9 224	24 757	3 619	10 943	86 781	4 031	4 683
	6,4 %	17,2 %	2,5 %	7,6 %	60,3 %	2,8 %	3,3 %
2009	8 236	25 547	3 005	10 749	88 684	3 693	4 288
	5,71 %	17,7 %	2,1 %	7,5 %	61,5 %	2,6 %	3,0 %

Zdroj údajov: CVTI SR, vlastné výpočty

Aj v prijímacom konaní na študijné programy 2. stupňa vysokoškolského štúdia akreditované v študijných odboroch, patriacich do skupiny *spoločenské vedy, náuky a služby*, tvoria prihlášky od slovenských uchádzačov každoročne v prijímacom konaní nadpolovičnú časť zo všetkých nimi podaných prihlášok. V roku 2009 ich podiel bol viac ako dve tretiny (67,5 %), ale tiež zaznamenal v priebehu sledovaných rokov pokles a to v roku 2019 na najnižší percentuálny podiel za ostatné roky (59,1 %), takže došlo k desaťročnému poklesu o 8,4 percentuálneho bodu. Druhou najpočetnejšou skupinou sú prihlášky na *technické vedy a náuky*, ktorých podiel sa naopak, zvýšil, a to o 3,7 percentuálneho bodu (o 16,9 % na 20,6 %) a ostatné štyri roky jednou pätinou prispievajú do celkového počtu prihlášok na 2. stupeň vysokoškolského štúdia. V poradí treťou najpočetnejšou skupinou študijných odborov boli do roku 2019 *prírodné vedy* s podielom 4,5 % až 5,4 % na podaných prihláškach. Avšak v roku 2019 tretiu pozíciu zaujalo *zdravotníctvo*, resp. prihlášky na študijné programy patriace do tejto skupiny študijných odborov. V rokoch 2009 – 2018 ich podiel tvoril 3,2 % až 4,4 % a v roku 2019 došlo k zvýšeniu tohto podielu na 6,5 %. Pri skupine študijných odborov *zdravotníctvo* treba zdôrazniť, že v 1. stupni patria do tejto skupiny študijné programy lekárske vied, ktoré majú spojené štúdium 1. a 2. stupňa a v prijímacom konaní na 2. stupeň tak zostávajú len študijné programy nelekárskych zdravotníckych vied. U tejto skupiny študijných odborov môžeme vidieť v *tabuľke 2*, že v poslednom sledovanom ročníku PK na VŠ SR na 2. stupeň je rozdiel od iných skupín, kde počet prihlášok klesol alebo u skupiny študijných odborov *vojenské a bezpečnostné vedy a náuky* málo vzrástol (o 3 percentuálne body), tu medziročne vzrástol výrazne - o 33 percentuálnych bodov.

Tabuľka 2 – Počet prihlášok na 2. stupeň vysokoškolského štúdia a ich percentuálny podiel na celkovom počte podľa skupín študijných odborov

rok	skupina študijných odborov						
	prírodné vedy	technické vedy a náuky	poľnohospodársko-lesnícke a veterinárne vedy a náuky	zdravotníctvo	spoločenské vedy, náuky a služby	vedy a náuky o kultúre a umení	vojenské a bezpečnostné vedy a náuky
2019	1 077	4 099	547	1 282	11 739	540	582
	5,4%	20,6%	2,8%	6,5%	59,1%	2,7%	2,9%
2018	1 144	4 456	695	966	13 592	606	565
	5,2%	20,2%	3,2%	4,4%	61,7%	2,8%	2,6%
2017	1 195	4 763	761	1 010	14 616	691	630
	5,0%	20,1%	3,2%	4,3%	61,8%	2,9%	2,7%
2016	1 419	5 581	774	963	17 047	704	781
	5,2%	20,5%	2,8%	3,5%	62,5%	2,6%	2,9%
2015	1 504	5 812	881	1 210	19 511	710	900
	4,9%	19,0%	2,9%	4,0%	63,9%	2,3%	2,9%
2014	1 600	6 410	952	1 062	21 555	731	979
	4,8%	19,3%	2,9%	3,2%	64,8%	2,2%	2,9%
2013	1 780	6 686	1 016	1 376	23 152	794	1 231
	4,9%	18,6%	2,8%	3,8%	64,2%	2,2%	3,4%
2012	1 720	7 036	906	1 373	24 937	956	1 252
	4,5%	18,4%	2,4%	3,6%	65,3%	2,5%	3,3%
2011	1 958	7 696	1 010	1 656	28 305	916	1 210
	4,6%	18,0%	2,4%	3,9%	66,2%	2,1%	2,8%
2010	2 428	8 021	1 044	1 839	29 490	1 032	1 128
	5,4%	17,8%	2,3%	4,1%	65,6%	2,3%	2,5%
2009	2 042	7 310	1 114	1 892	29 132	970	705
	4,7%	16,9%	2,6%	4,4%	67,5%	2,2%	1,6%

Zdroj údajov: CVTI SR, vlastné výpočty

Denná a externá forma štúdia

Prihlášky na vysokoškolské štúdium 1. stupňa boli v priebehu sledovaných rokov smerované väčšinou na jeho dennú formu. Kým pred jedenástimi rokmi (v roku 2009) každá piata prihláška na 1. stupeň vysokoškolského štúdia patrila študijnému programu uskutočňovanému v externej forme štúdia, v roku 2019 bola na externú formu vysokoškolského štúdia 1. stupňa podaná len každá desiatu prihláška slovenského uchádzača (graf 7).

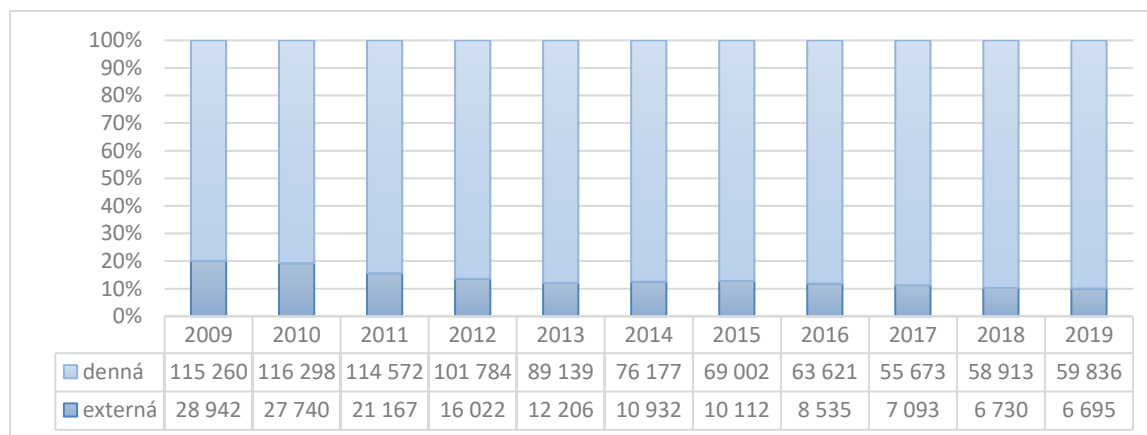
Pri zápisoch úspešných uchádzačov na štúdium sa podiel externej formy oproti prihláškam zvyšuje, avšak tento rozdiel sa s postupom rokov značne znížil (z rozdielu o 12 percentuálneho bodu v roku 2010 na rozdiel o 4 percentuálne body).

Aj v prihláškach na vysokoškolské štúdium 2. stupňa prevládali každoročne v priebehu sledovaných rokov prihlášky na jeho dennú formu, ale tá dominancia dennej formy nie je taká výrazná ako u 1. stupňa vysokoškolského štúdia. A tiež, ako u 1. stupňa, tak aj u 2. stupňa, sa podiel prihlášok na externú formu v období ostatných rokov znižoval. Kým v roku 2010 pomer počtu prihlášok podaných na externú formu štúdia a počtu prihlášok podaných na dennú formu štúdia bol 2 : 3, rok 2019 zmenil tento pomer na 1 : 5 (graf 8).

Pri zápisoch úspešných uchádzačov na štúdium 1. stupňa bolo uvedené, že sa podiel externej formy oproti prihláškam zvyšuje (v sledovanom období o 4 až 12 percentuálnych bodov), ale pri zápisoch úspešných uchádzačov na štúdium 2. stupňa to platilo len na začiatku sledovaného obdobia (v rokoch 2009 a 2010), keď percentuálny podiel zápisov na externú formu bol o 7 percentuálnych

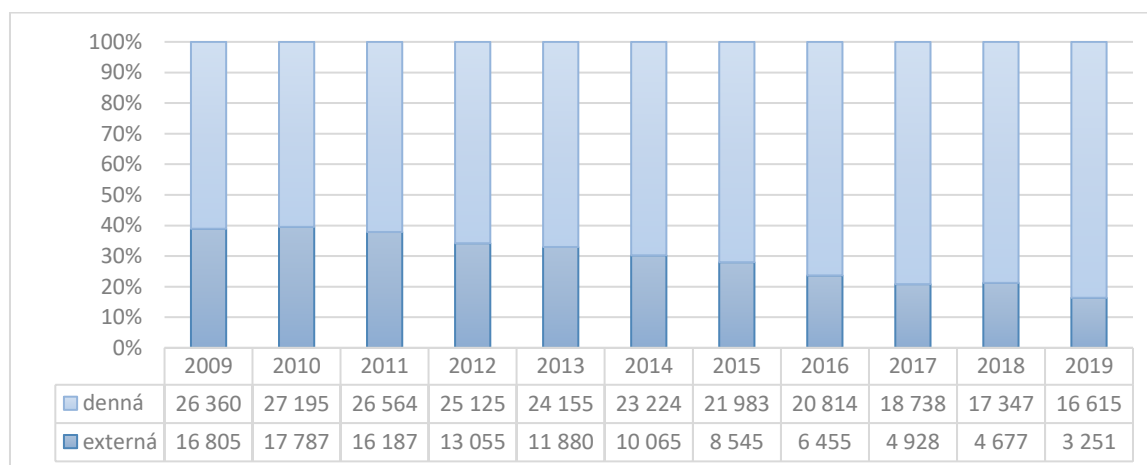
bodov vyšší ako percentuálny podiel externej formy medzi prihláškami. V ďalších rokoch rozdiely neboli, resp. sa pohybovali do jedného percentuálneho bodu.

Graf 7 – Počty prihlášok a ich percentuálny podiel na jednotlivé formy vysokoškolského štúdia 1. stupňa

Zdroj údajov: CVTI SR

Graf 8 – Počty prihlášok a ich percentuálny podiel na jednotlivé formy vysokoškolského štúdia 2. stupňa

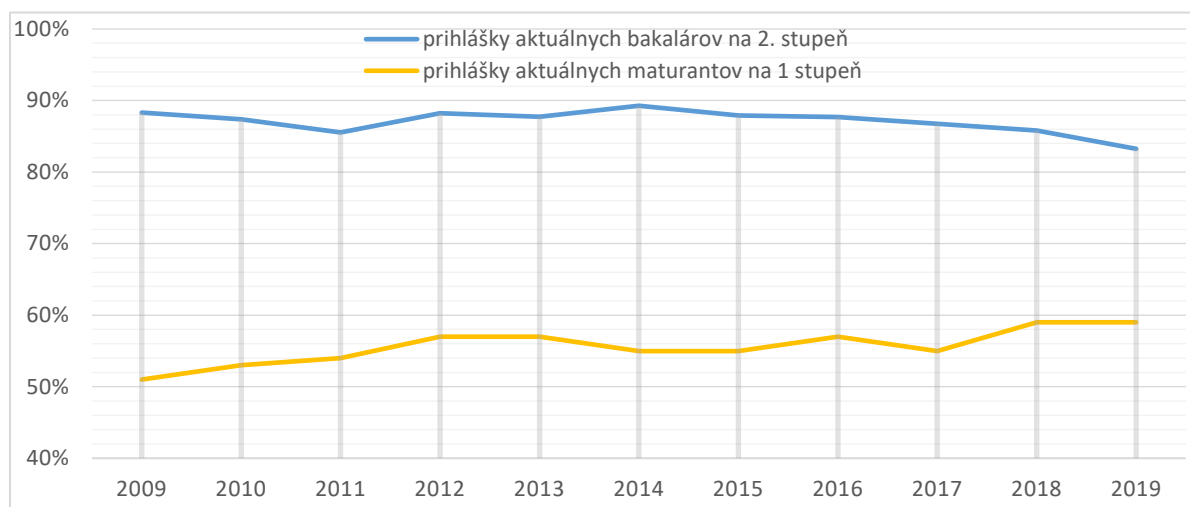

Zdroj údajov: CVTI SR

Aktuálni maturanti a bakalári

Slovenskí uchádzači, ktorí ukončili svoje stredoškolské štúdium maturitnou skúškou v aktuálnom roku 2019, tvorili viac ako polovicu (59 %) uchádzačov na vysokoškolské štúdium 1. stupňa a v ostatných desiatich rokoch neklesol nikdy tento podiel pod 50 % (graf 9). Slovenskí záujemcovia o študijné programy v 2. stupni vysokoškolského štúdia, ktorí v aktuálnom roku úspešne absolvovali bakalárske štúdium, teda vysokoškolské štúdium 1. stupňa, tvorili v predchádzajúcich ročníkoch PK na VŠ SR 87 až 89 percentnú časť z prihlásených uchádzačov, ale v roku 2018 sa zaznamenal pokles na 86 % a v roku 2019 na 83 % (čo je najnižší percentuálny podiel graf 9).

Graf 9 – Vývoj percentuálneho podielu v danom roku aktuálnych maturantov medzi prihlásenými uchádzačmi na vysokoškolské štúdium 1. stupňa a percentuálneho podielu v danom roku aktuálnych bakalárov medzi prihlásenými uchádzačmi na vysokoškolské štúdium 2. stupňa

Zdroj údajov: CVTI SR

Z aktuálnych maturantov stredných škôl Slovenskej republiky, teda z tých, ktorí v daný rok na stredných školách Slovenskej republiky ukončili stredoškolské štúdium maturitnou skúškou a tak naplnili zákonnú podmienku prijatia na vysokoškolské štúdium nadobudnutím úplného stredného vzdelania, v období rokov 2009 – 2019 v priemere 46,3 % priamo, po úspešnom prijímacom konaní, pokračovalo v štúdiu na vysokých školách Slovenskej republiky. Najvyšší ich percentuálny podiel bol na začiatku a konci sledovaného obdobia – 49,6 % v roku 2009 a 47,7 % v roku 2019 (tabuľka 3).

Percento aktuálnych bakalárov, teda tých, ktorí v danom roku úspešne ukončili vysokoškolské štúdium 1. stupňa na vysokých školách Slovenskej republiky, pokračujúcich vo vysokoškolskom štúdiu 2. stupňa na vysokých školách Slovenskej republiky bolo v roku 2019 77,1 % a od roku 2011 to bolo vždy o niečo viac ako tri štvrtiny aktuálnych bakalárskych absolventov v danom roku. Percentuálny podiel pokračujúcich bakalárov v roku 2009 bol oproti roku 2019 o 9,2 percentuálneho bodu menší, avšak ich počet bol v roku 2009 skoro dvojnásobný (tabuľka 4).

Tabuľka 3 – Maturanti stredných škôl SR pokračujúci v štúdiu na vysokých školách SR

rok	počet						percento
	maturantov SŠ v SR			zapísaných na VŠ SR z radov maturantov SŠ v SR v danom roku			maturantov SŠ v SR v danom roku, ktorí priamo pokračujú v štúdiu na VŠ SR
	v dennej forme štúdia	v externej forme štúdia	spolu	na dennú formu štúdia	na externú formu štúdia	spolu	
2009	55 581	2 416	57 997	26 958	2 040	28 750	49,6
2010	57 307	2 337	59 644	25 191	2 169	27 257	45,7
2011	55 520	2 215	57 735	25 149	1 816	26 897	46,6
2012	55 084	1 893	56 977	24 953	1 409	26 300	46,2
2013	52 093	1 815	53 908	23 363	1 128	24 463	45,4
2014	46 450	1 330	47 780	20 825	808	21 611	45,2
2015	42 987	1 004	43 991	19 357	589	19 920	45,3
2016	41 328	963	42 291	18 543	473	19 010	45,0
2017	36 269	903	37 172	16 655	360	16 998	45,7
2018	39 106	949	40 055	18 585	371	18 940	47,3
2019	38 720	961	39 681	18 567	384	18 935	47,7

Zdroj údajov: CVTI SR

Tabuľka 4 – Absolventi 1. stupňa vysokoškolského štúdia pokračujúci v štúdiu 2. stupňa na vysokých školách SR

rok	počet						percento
	absolventov 1. stupňa VŠ štúdia na VŠ SR			zapísaných na 2. stupeň VŠ štúdia na VŠ SR z radov absolventov v danom roku			absolventov pokračujúcich v štúdiu
	v dennej forme štúdia	v externej forme štúdia	spolu	na dennú formu štúdia	na externú formu štúdia	spolu	
2009	23 787	16 121	39 908	19 432	7 725	27 087	67,9
2010	24 473	15 384	39 857	19 334	7 584	26 883	67,4
2011	22 658	14 416	37 074	18 470	9 562	27 997	75,5
2012	22 677	12 062	34 739	18 282	8 086	26 329	75,8
2013	21 391	11 496	32 887	17 692	7 537	25 198	76,6
2014	21 127	9 740	30 867	17 120	6 517	23 592	76,4
2015	20 377	7 358	27 735	16 113	5 302	21 389	77,1
2016	18 993	6 237	25 230	15 094	3 974	19 045	75,5
2017	17 077	5 217	22 294	14 048	2 865	16 893	75,8
2018	15 963	4 593	20 556	12 769	2 678	15 426	75,0
2019	15 340	2 410	17 750	12 227	1 472	13 687	77,1

Zdroj údajov: CVTI SR

1.2. Vývoj počtu študentov, absolventov a prognóza ďalšieho vývoja

Demografickým potenciálom pre študentov dennej formy vysokoškolského štúdia je populačná skupina 19 – 23 ročných. Táto dlhodobou klesala dvoj percentným tempom, od roku 2011 sa

medziročný pokles ešte zvýraznil. Jej počet sa od roku 2010 znížil o 29 %, a to z 400,1 tisíc na 286,1 tisíc. Podľa prognózy obyvateľov SR populačná skupina dosiahne minimum 268,3 tisíc v roku 2024. Demografický potenciál sa tak zníži ešte o 18 tisíc osôb.

Počet novoprijatých na denné štúdium do roku 2009 rástol. V ďalšom období klesol až o 29 % z 52,6 tisíc na súčasných 37,6 tisíc. Pokles by sa mal zastaviť v roku 2021 na úrovni 34,3 tisíc novoprijatých. Okolo tejto hodnoty by mal oscilovať do roku 2025.

Tabuľka 5 – Novoprijatí, študujúci a absolventi dennej formy vysokoškolského štúdia

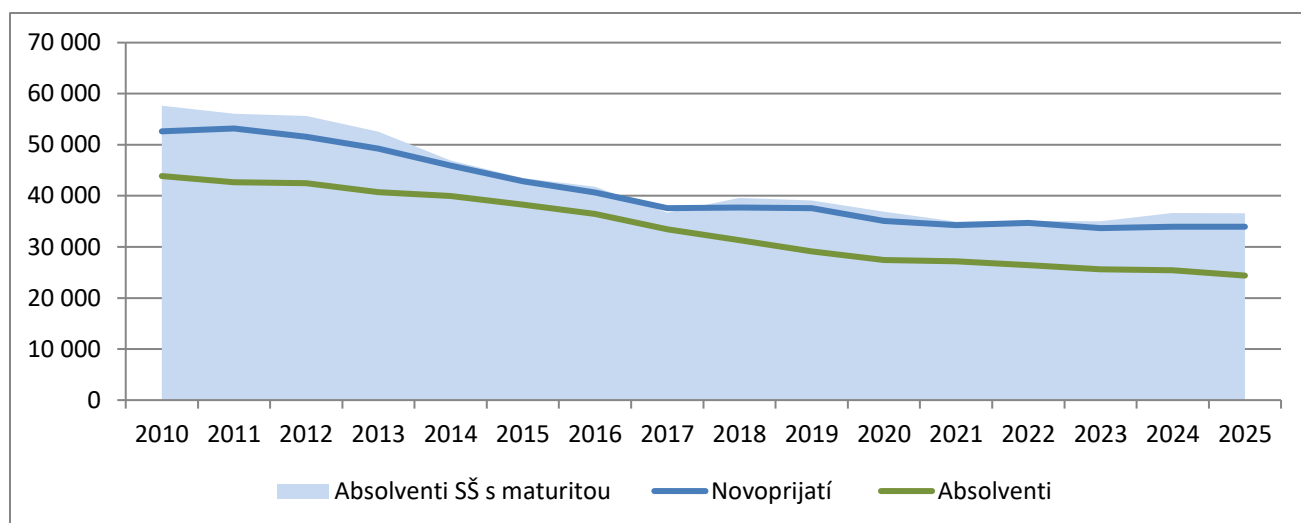
Rok	Novoprijatí	Medziročný index (N)	Druh fázy (N)	Študujúci	Medziročný index (Š)	Druh fázy (Š)	Absolventi	Medziročný index (A)	Druh fázy (A)
2010	52 644	0,93	Fáza poklesu	136 121	0,97	Fáza poklesu	43 872	1,03	Fáza poklesu
2011	53 186	1,01		134 750	0,99		42 653	0,97	
2012	51 553	0,97		131 306	0,97		42 493	1,00	
2013	49 272	0,96		127 649	0,97		40 699	0,96	
2014	45 894	0,93		121 447	0,95		39 953	0,98	
2015	42 871	0,93		113 211	0,93		38 271	0,96	
2016	40 679	0,95		105 688	0,93		36 427	0,95	
2017	37 563	0,92		99 184	0,94		33 443	0,92	
2018	37 690	1,00		95 830	0,97		31 297	0,94	
2019	37 567	1,00		94 121	0,98		29 134	0,93	
2020	35 049	0,93		91 645	0,97		27 404	0,94	
2021	34 285	0,98		89 064	0,97		27 162	0,99	
2022	34 684	1,01		87 560	0,98		26 439	0,97	
2023	33 676	0,97	Oscilačná fáza	86 108	0,98		25 615	0,97	
2024	33 927	1,01		85 446	0,99		25 437	0,99	
2025	33 930	1,00		85 599	1,00		24 385	0,96	

Pozn.: Prognóza v rokoch 2020 až 2025

Zdroj: CVTI SR

Taktiež počet absolventov dennej formy vykazoval do roku 2010 rastúci trend. V nasledujúcej klesajúcej fáze sa však znížil až o jednu tretinu zo 43,9 tisíc na súčasných 29,1 tisíc. Pokles by mal trvať do roku 2025, keď denné štúdium bude končiť približne 24 tisíc absolventov.

Graf 10 – Vývoj počtu absolventov SŠ s maturitou, novoprijatých a absolventov dennej formy VŠ štúdia do roku 2025

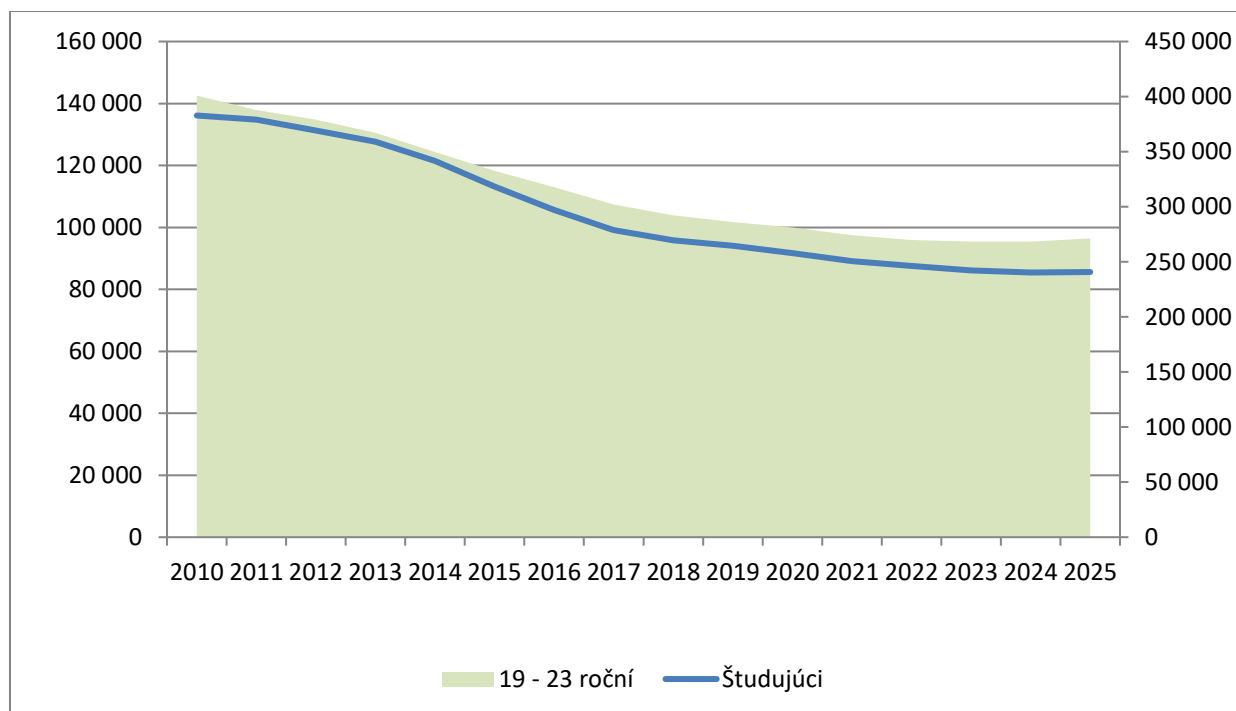

Zdroj: CVTI SR

Počet študujúcich v dennej forme štúdia do roku 2009 rástol. V nasledujúcich rokoch klesol o 31 % a znížil sa tak z 136,1 tisíc na súčasných 94,1 tisíc. Pokles by mal trvať do roku 2024, keď sa zníži ešte o 9 tisíc na približne 85,4 tisíc.

Graf 11 znázorňuje vývoj počtu študentov dennej formy vysokoškolského štúdia a referenčnej populácie 19 – 23 ročných s prognózou v rokoch 2020 až 2025. Trajektória 19 - 23 ročných sa vzťahuje k pravej osi grafu.

Graf 11 – Vývoj počtu študentov dennej formy VŠ štúdia a 19-23 ročných do roku 2025

Zdroj: VDC - ŠÚ SR, CVTI SR

Počet absolventov I. stupňa klesal v priemere o 5 %, od roku 2010 sa znížil z 24,1 tisíc na súčasných 14,6 tisíc. V nasledujúcom období by mal prejsť do oscilujúcej fázy s miernym poklesom na hodnotu približne 13 tisíc absolventov.

Tabuľka 6 – Absolventi dennej formy vysokoškolského štúdia podľa stupňa vzdelania

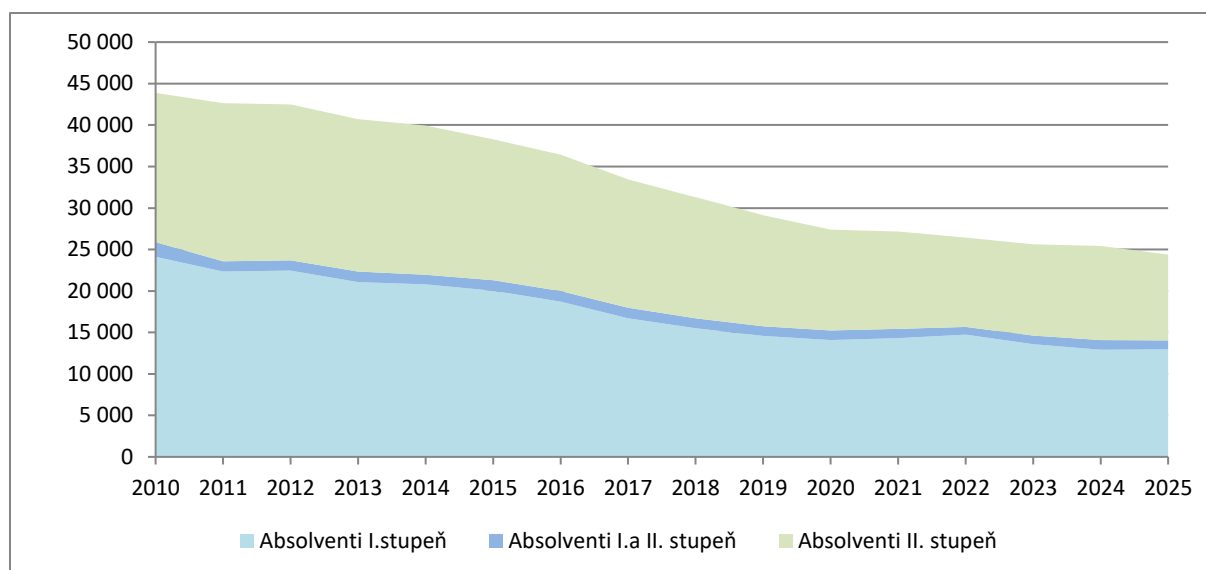
Rok	Absolventi I. stupňa	Medziročný index (I.st.)	Druh fázy (I.st.)	Absolventi I. a II. stupňa	Medziročný index (I. a II. st.)	Druh fázy (I. a II. st.)	Absolventi II. stupňa	Medziročný index (II. st.)	Druh fázy (II. st.)
2010	24 105	.	Fáza poklesu	1 781	.	Oscilačná fáza	17 986	.	Fáza poklesu
2011	22 350	0,93		1 238	0,70		19 065	1,06	
2012	22 458	1,00		1 235	1,00		18 800	0,99	
2013	21 072	0,94		1 285	1,04		18 342	0,98	
2014	20 811	0,99		1 132	0,88		18 010	0,98	
2015	20 029	0,96		1 255	1,11		16 987	0,94	
2016	18 716	0,93		1 264	1,01		16 447	0,97	
2017	16 719	0,89		1 263	1,00		15 461	0,94	
2018	15 508	0,93		1 194	0,95		14 595	0,94	
2019	14 579	0,94		1 163	0,97		13 392	0,92	
2020	14 073	0,97		1 183	1,02		12 149	0,91	
2021	14 323	1,02		1 096	0,93		11 743	0,97	
2022	14 733	1,03		919	0,84		10 787	0,92	
2023	13 575	0,92	Oscilačná fáza	1 035	1,13		11 005	1,02	oscilačná fáza
2024	12 919	0,95		1 157	1,12		11 361	1,03	
2025	12 949	1,00		1 081	0,93		10 354	0,91	

Pozn.: Prognóza v rokoch 2020 až 2025

Zdroj: CVTI SR

Počet absolventov I. a II. stupňa osciloval, od roku 2011 sa pohyboval okolo hodnoty 1,2 tisíc. V nasledujúcich rokoch bude pokračovať v oscilujúcej fáze na úrovni 1,1 tisíc absolventov.

Graf 12 – Vývoj počtu absolventov dennej formy VŠ štúdia podľa stupňa vzdelania

Zdroj: CVTI SR

Počet absolventov II. stupňa klesal 3 % tempom, od roku 2011 sa znížil z 19,1 tisíc na súčasných 13,4 tisíc. Pokles by sa mal zastaviť v roku 2022 na hodnote 10,8 tisíc. Následne sa bude pohybovať na úrovni 11 tisíc absolventov.

2. Pracovné aktivity vysokoškolských absolventov

2.1. Práca počas štúdia

Práca študentov počas štúdia začína nadobúdať charakter neoddeliteľnej súčasti štúdia na vysokej škole. V tejto kapitole sa budeme predovšetkým venovať tomu, akú prácu absolventi vykonávali, koľko času jej venovali a aký bol jej prínos. Skôr než budeme dôkladne analyzovať tento jav, stručne popíšeme rôzne spôsoby financovania študijných a životných nákladov absolventov v čase štúdia na vysokej škole.

Hlavný podiel na financovaní väčšiny nákladov absolventov mali nepochybne rodičia. Financovali väčšinu (70 % až 100 %) študijných a životných nákladov, uviedlo to 59,1 % respondentov.

Menší podiel na financovaní nákladov mala vlastná práca. Z údajov môžeme konštatovať, že mala doplnkový charakter (dofinancovanie menšej časti nákladov). Viac ako polovica (55 %) respondentov uviedla, že si vlastnou prácou počas štúdia dokázala dofinancovať 10 % až 30 % študijných a životných nákladov.

Malý alebo zanedbateľný podiel na financovaní nákladov absolventov mali študentská pôžička a štipendium. Podľa údajov viac ako štvrtina respondentov (26,5%) si financovala prostredníctvom štipendia asi 10 % svojich nákladov, študentská pôžička takmer nebola využívaná.

Tabuľka 7 – Podiel na financovaní študijných a životných nákladov (v %)

	Podpora rodičov	Vlastná práca	Študentská pôžička	Štipendium
--	-----------------	---------------	--------------------	------------

0 žiadny podiel	2,7	12,6	94,4	49,2
10%	5,2	22,0	2,8	26,5
20%	5,3	20,0	1,3	8,8
30%	5,6	13,0	0,6	4,2
40%	4,0	7,3	0,3	2,4
50%	11,6	10,3	0,3	3,2
60%	6,4	3,3	0,1	1,2
70%	11,2	3,5	0,1	1,2
80%	17,1	3,8	0,1	1,6
90%	13,6	2,1	-	0,9
100%	17,2	2,1	-	0,9
Spolu	100,0	100,0	100,0	100,0

Podpora rodičov ako hlavný spôsob financovania životných a študijných nákladov bola využívaná vo väčšej miere absolventmi z roku 2014 než absolventmi z roku 2018. Päťina (20,3 %) absolventov končiacich štúdium v roku 2014 financovala svoje životné a študijné náklady výhradne týmto spôsobom.

Tretina žien (33,1 %) a viac ako štvrtina mužov (27,7 %) bola podporovaná rodičmi, financovali väčšinu (90% až 100 %) nákladov.

Podľa typu vysokej školy, boli zreteľne viac podporovaní rodičmi absolventi súkromných vysokých škôl (32,2 %) než absolventi verejných (16,8 %) a štátnych (18,4 %) vysokých škôl. Rodičia sa podieľali na úplnom (100 %) financovaní životných a študijných nákladov.

Podľa stupňa vzdelania, rodičia financovali väčšinu nákladov (90% až 100%) absolventom II. stupňa (31,6 %) pred absolventmi I. (29,7 %) a III. (23,7 %) stupňa.

Podľa kraja trvalého bydliska, mali rodičia výlučný podiel (100 %) na financovaní nákladov respondentov z Banskobystrického (19 %), Prešovského (18,9 %) a Nitrianskeho (18,1%) kraja.

Najviac absolventov odborov zdravotníctva (31,3 %) a poľnohospodárstva (24,7 %) financovalo svoje študijné a životné náklady s podporou rodičov.

Vlastná práca bola dôležitým (sekundárnym) zdrojov dofinancovania študijných a životných nákladov. Ako bolo skôr uvedené, absolventi si touto aktivitou financujú 10 % až 30 % nákladov, uviedlo to o málo viac respondentov končiacich v roku 2014 (57,4 %) než v roku 2018 (52,6 %).

Podľa pohlavia, si prácou počas štúdia čiastočne financovalo svoje náklady (v rozmedzí 10 % až 30 %) približne rovnako žien (56,2 %) ako mužov (55 %).

Najviac absolventov verejných vysokých škôl (55,4 %) si vlastnou prácou dokázalo financovať časť svojich nákladov (10 % až 30 %) oproti absolventom súkromných (48,6 %) a štátnych (37,8 %) vysokých škôl.

Podľa stupňa vzdelania si vlastnou prácou čiastočne (10 % až 30 %) financovali študijné a životné náklady najviac absolventi III. stupňa (59 %), nasledovali absolventi II. (55,6 %) a I. (53 %) stupňa.

Podľa kraja (trvalého pobytu), si vlastnou prácou svoje náklady (10 % až 30 %) financovali najviac respondenti z Nitrianskeho (60,3 %), Banskobystrického (58,5 %), Bratislavského (56,9 %) a Trenčianskeho (55,8 %) kraja

Vlastnou prácou si čiastočne financovalo svoje študijné a životné náklady najviac absolventov odborov vied a náuk o kultúre a umení (68 %), prírodných vied (57,9 %) a vojenských a bezpečnostných vied (57,5 %).

Študentská pôžička patrila k najmenej využívaným spôsobom financovania študijných a životných nákladov absolventov. Veľká väčšina respondentov (94,4 %) uviedla, že tento spôsob nemal žiadny podiel na financovaní nákladov.

Štipendium ako spôsob financovania nákladov patril k málo využívaným, vo väčšine prípadov týmto spôsobom absolventi financovali 10 % svojich študijných a životných nákladov. Približne rovnaký podiel absolventov financoval svoje náklady pomocou štipendia, uviedlo to z nich 25,3 % (končiacich v roku 2014) a 27,6 % (končiacich v roku 2018) respondentov.

Podľa pohlavia, využívalo štipendium k čiastočnému (10 %) financovaniu nákladov viac mužov (29,3 %) ako žien (25,1 %).

Podľa typu vysokej školy využívali štipendium na financovanie malej časti nákladov (10 %) viac absolventi verejných (27 %), než súkromných (16,1 %) a štátnych (10 %) vysokých škôl.

Pomocou štipendia bola financovaná iba malá časť (10 %) celkových nákladov absolventov, uviedlo to 26 % (I.) 26,9 % (II.) a 23,7 % (III.) respondentov.

Podľa kraja financovalo čiastočne štipendiom svoje náklady najviac absolventov z Trnavského (31,2 %) a Nitrianskeho (30,7 %) kraja.

Podľa skupiny odborov najčastejšie využívali štipendium na doplnkové (10 %) financovanie študijných a životných nákladov absolventi technických vied (31,3 %), vied a náuk o kultúre a umení (29,3 %) a prírodných vied (25,2 %).

Z údajov vyplýva, že absolventi počas štúdia vykonávali najčastejšie pracovnú aktivitu na území Slovenska. Táto práca väčšinou nesúvisela s ich študovaným odborom, uviedlo to 59,5 % respondentov. V študovanom odbore pracovalo 45,6 % respondentov a v práci, ktorá súvisela aspoň čiastočne so študovaným odborom pracovalo 38,7% respondentov.

Absolventi nejavili veľký záujem o prácu v zahraničí počas štúdia (to je pochopiteľné, kvôli študijným povinnostiam). Avšak, ak už pracovali v zahraničí, tak išlo skôr o prácu mimo študovaného odboru (7,8 %).

Tabuľka 8 – Pracovná aktivita vykonávaná počas štúdia (v %)

	V odbore, ktorý som študoval	Prekrývajúca sa so študovaným odborom len čiastočne	Nesúvisela so študovaným odborom
Práca na Slovensku	45,6	38,7	59,5
Práca v zahraničí	2,0	2,9	7,8

* Iba respondenti vykonávajúci pracovnú aktivitu počas štúdia

V študovanom odbore (na Slovensku) pracovalo počas štúdia viac absolventov končiacich v roku 2018 (49,1 %) než v roku 2014 (41,5 %), viac mužov (49,2 %) ako žien (41,8 %) a viac respondentov zo súkromných (54,3 %) než verejných (45,3 %) a štátnych (42,5 %) vysokých škôl. Podľa kraja (trvalého bydliska) a skupiny odborov, pracovalo počas štúdia vo vlastnom odbore najviac absolventov z Bratislavského (51,9 %) a Žilinského (48 %) kraja, vied a náuk o kultúre a umení (62,7 %) a technických vied (57,3 %).

Prácu, ktorá čiastočne súvisela so študovaným odborom najviac vykonávali absolventi končiaci v roku 2018 (41,9 %), muži (37,6 %), absolventi súkromných vysokých škôl (44,4 %) a absolventi z II. stupňom vzdelania (39,5 %).

Prácu, ktorá nesúvisela so študovaným odborom počas štúdia, najčastejšie vykonávali absolventi končiaci v roku 2018 (60,2 %), ženy (63,3 %), absolventi verejných vysokých škôl (59,7 %) a absolventi

disponujúci II. stupňom vzdelania (61,2 %). Podľa kraja a odboru participovali na takejto pracovnej aktivite najviac absolventi z Trnavského (65,1 %), Bratislavského (64,4 %) a Trenčianskeho (62,7 %) kraja, a tiež absolventi vojenských a bezpečnostných vied a náuk (67,5 %), prírodných vied (63,3 %) a spoločenských vied a náuk (62 %).

Z údajov vyplýva, že vysokoškolskí absolventi počas štúdia pracovali dlhodobo (viac ako 12 mesiacov) v práci, ktorá nesúvisela s ich študovaným odborom, uviedlo to 39,1 % respondentov. Veľký podiel absolventov preferoval počas štúdia krátkodobú (0 až 2 mesiace) prácu vo vlastnom študovanom odbore (45,4 %) alebo v čiastočne prekrývajúcim sa odbore (56,5 %).

Tabuľka 9 – Počet mesiacov venovaných práci počas štúdia (v %)

	V odbore, ktorý som študoval	Prekrývajúca sa so študovaným odborom len čiastočne	Nesúvisela so študovaným odborom
0 až 2 mesiace	45,4	56,5	27,4
3 až 6 mesiacov	13,3	15,2	19,5
7 až 12 mesiacov	10,7	8,2	13,9
viac ako 12 mesiacov	30,6	20,1	39,1
Spolu	100,0	100,0	100,0

V študovanom odbore pracovalo krátkodobu (0 až 2 mesiace) viac absolventov končiacich v roku 2014 (48,5 %) než v roku 2018 (42,9 %), naopak, dlhodobo (viac ako 12 mesiacov) vo svojom odbore pracovalo viac absolventov z roku 2018 (33,3 %) než z roku 2014 (27,5 %).

Krátkodobú pracovnú aktivitu vykonávalo viac žien (48,1 %) ako mužov (42,7 %), naproti tomu viac mužov (34,5 %) ako žien (26,2 %) pracovalo vo svojom odbore dlhodobo.

Podľa typu vysokej školy pracovalo počas štúdia krátkodobu vo svojom odbore najviac absolventov štátnych vysokých škôl (53,1 %) (oproti verejným - 45,9 % a súkromným - 29,8 % vysokým školám), dlhodobú pracovnú aktivitu vykonávali najviac absolventi súkromných vysokých škôl (52,6 %) (oproti verejným - 30 % a štátnym - 31,3 % vysokým školám).

Podľa stupňa vzdelania vo vlastnom odbore krátkodobu pracovalo najviac absolventov s II. stupňom vzdelania (47,1 %), oproti absolventom s I. (43,3 %) a III. stupňom (33,3 %) vzdelania. Naopak, dlhodobú pracovnú aktivitu vykonávali najviac absolventi III. stupňa (42,9 %), pred absolventmi II. (29,8 %) a I. (30,6 %) stupňa vzdelania.

V študovanom odbore, krátkodobu pracovali najčastejšie respondenti z Banskobystrického (53,7 %) a Trnavského (50,2 %) kraja. Dlhodobu vo vlastnom odbore pracovali respondenti z Bratislavského (36,1 %) a Košického (31,1 %) kraja.

Zo všetkých skupín odborov, pracovali počas štúdia krátkodobu v študovanom odbore najčastejšie absolventi prírodných vied (68,4 %), naopak dlhodobo v odbore pracovali najčastejšie absolventi vied a náuk o kultúre a umení (41,7 %).

Pracovnú aktivitu, ktorá sa čiastočne prekrývala so študovaným odborom, krátkodobu (0 až 2 mesiace) najviac vykonávali absolventi z roku 2014 (58,7 %), dlhodobo (viac ako 12 mesiacov) absolventi končiaci v roku 2018 (21,6 %).

Krátkodobú prácu, čiastočne súvisiacu z vlastným odborom, vykonávali skôr muži (58 %), naopak dlhodobu takúto prácu vykonávali skôr ženy (21,2 %).

Čiastočne súvisiacu pracovnú aktivitu vykonávali krátkodobo najviac absolventi štátnych vysokých škôl (68 %), dlhodobu absolventi súkromných vysokých škôl (29,2 %).

Menšie rozdiely boli zaznamenané aj medzi stupňom vzdelania, pričom krátkodobo participovali na práci čiastočne súvisiacej so študovaným odborom absolventi II. stupňa vzdelania (57 %), dlhodobu to boli absolventi III. stupňa (20,5 %)

Krátkodobú pracovnú aktivitu počas štúdia vykonávali respondenti z Košického (64,8 %), Nitrianskeho (60,8 %) a Prešovského (60,1 %) kraja, naopak dlhodobu pracovali skôr respondenti z Bratislavského (27,4 %) a Trnavského (23 %) kraja.

Nesúvisiacu prácu so študovaným odborom počas štúdia najviac krátkodobo (0 až 2 mesiace) vykonávali absolventi z roku 2018 (29,3 %), dlhodobu (viac ako 12 mesiacov) to boli absolventi končiaci v roku 2014 (40,5 %).

Krátkodobo pracovali viac muži (33,9 %) ako ženy (21,8 %), avšak v prípade dlhodobej práce to bolo opačne, 44,6 % žien a menej, 32,7 % mužov.

Podľa typu vysokej školy, pracovali mimo vlastného odboru krátkodobo najviac absolventi súkromných vysokých škôl (37 %) (oproti absolventom verejných (27,3 %) a štátnych (14,8 %).

Dlhodobú pracovnú aktivitu vykonávali výrazne viac absolventi štátnych vysokých škôl (59,3 %) než verejných (39 %) a súkromných (37 %) vysokých škôl.

Podľa stupňa vzdelania, pracovalo mimo svojho odboru počas štúdia krátkodobo mierne viac absolventov III. stupňa vzdelania. Dlhodobu participovalo na takejto práci najviac absolventov II. stupňa vzdelania (41 %).

Krátkodobá pracovná aktivita bola najčastejšie vykonávaná respondentmi z Trnavského (30,7 %) a Banskobystrického (29,6 %) kraja, naopak dlhodobá práca bola charakteristická pre respondentov z Trenčianskeho (48,4 %) a Bratislavského (44,1 %) kraja.

Podľa skupiny odborov pracovali krátkodobo mimo vlastného odboru najviac absolventi technických vied (36,7 %), vied a náuk o kultúre a umení (34,6 %) a poľnohospodárskych vied (30,4 %). Dlhodobu počas štúdia mimo odboru pracovali absolventi vojenských vied (56,7 %), prírodných vied (47,3 %) a spoločenských vied (42,1 %).

Približne polovica (50,6 %) respondentov uviedla, že práca v študovanom odbore, ktorú vykonávali počas štúdia, bola prínosná pre budúcu kariéru. To je logické, keďže absolventi nadobudli takouto prácou odbornú prax, potrebnú pre budúce uplatnenia sa na trhu práce. Naopak, absolventi, ktorí počas štúdia vykonávali prácu, ktorá súvisela iba čiastočne resp. nesúvisela vôbec so študovaným odborom, hodnotili jej prínos pre budúcu kariéru negatívne. Danú prácu ako neužitočnú hodnotilo 44,6 % (čiastočne súvisela) resp. 56,4 % (nesúvisela) absolventov.

Tabuľka 10 - Prínos skúseností nadobudnutých prácou počas štúdia pre kariéru (v %)

	V odbore, ktorý som študoval	Prekrývajúca sa so študovaným odborom len čiastočne	Nesúvisela so študovaným odborom
1 – veľmi užitočné	32,5	14,3	11,9
2	18,1	19,2	12,0
3	13,9	21,9	19,7
4	6,6	8,8	16,9

5 - neužitočné	28,9	35,8	39,5
Spolu	100,0	100,0	100,0

Práca v odbore bola najviac prínosná pre budúcu kariéru absolventov končiacich v roku 2018 (54,4 %), mužov (55,4 %), absolventov súkromných vysokých škôl (59 %) a respondentov z III. stupňom vzdelania (67,3 %).

Podľa kraja (trvalého bydliska), bola práca prínosná skôr pre respondentov z Bratislavského (56,6 %), Žilinského (52,2 %) a Prešovského (51,7 %) kraja.

Podľa skupín odborov hodnotili pracovnú aktivitu ako najviac prínosnú pre budúcu kariéru absolventi vied o kultúre a umení (65,6 %), technických vied (58,8 %) a spoločenských vied (47,5 %).

Práca v odbore počas štúdia bola najmenej prínosná pre budúcu kariéru absolventov z roku 2014 (39,4 %), ženy (39,9 %), absolventov štátnych vysokých škôl (38,7 %), respondentov z II. stupňom vzdelania (37,1 %), respondentov z Nitrianskeho (41,1 %) a Banskobystrického kraja (40,3 %), absolventov prírodných vied (54,2 %) a vojenských vied a náuk (48,4 %).

Viac ako polovica (55,3 %) respondentov hodnotila prínos pre osobný rozvoj z vykonávanej práce vo vlastnom odbore počas štúdia pozitívne. Podobne užitočne, pre osobný rozvoj, hodnotili prácu aj absolventi, ktorí počas štúdia pracovali v práci mimo študovaného odboru (47,6 %). Relatívne vysoký podiel absolventov (42,4 %) uviedol, že ich práca počas štúdia bola užitočná pre osobný rozvoj. Viac ako tretina respondentov (37,4 %), pracujúcich počas štúdia v práci, ktorá sa čiastočne prekrývala s ich odborom, hodnotila takto nadobudnuté skúsenosti za neužitočné pre svoj osobný rozvoj.

Tabuľka 11 - Prínos skúseností nadobudnutých prácou počas štúdia pre osobný rozvoj (v %)

	V odbore, ktorý som študoval	Prekrývajúca sa so študovaným odborom len čiastočne	Nesúvisela so študovaným odborom
1 – veľmi užitočné	32,0	21,8	24,7
2	23,3	20,6	22,9
3	16,0	20,2	24,2
4	4,8	6,4	8,8
5 - neužitočné	23,9	31,0	19,3
Spolu	100,0	100,0	100,0

Prínos práce v odbore pre osobný rozvoj bol najviac badateľný pri absolventoch končiacich štúdium v roku 2018 (57,5 %), mierne viac pri mužoch (55,6 %), absolventoch súkromných vysokých škôl (70 %), respondentoch z III. stupňom vzdelania (68,2 %), respondentoch z Bratislavského (57,3 %), Žilinského a Prešovského (zhodne 57,1 %) kraja, v odboroch vied o kultúre a umení (63,2 %), technických vied (58,2 %) a spoločenských vied (57 %).

Môžeme konštatovať, že vysokoškolskí absolventi vykonávali počas štúdia väčšinou prácu na Slovensku, nesúvisiacu so študovaným odborom. Tejto práci venovali absolventi aj najviac času zväčša viac ako 12 mesiacov. Avšak pri hodnotení prínosu práce počas štúdia pre budúcu kariéru a osobný rozvoj, hodnotilo najviac respondentov prácu v odbore, ako užitočnú pre budúcu kariéru a dokonca ešte viac respondentov, ako užitočnú pre osobný rozvoj. To môže znamenať, že absolventi vykonávali prácu, ktorá nesúvisí s ich študovaným odborom, primárne za účelom získania financií potrebných na študijné a životné náklady, keďže hodnotenie užitočnosti takejto práce (pre kariéru) je

nízke. Naopak, hodnotenie užitočnosti práce v študovanom odbore bolo vysoké (pri kariére aj pri osobnom rozvoji), čo môže indikovať, že vhodne zvolená práca počas štúdia mala pozitívny efekt na budúce uplatnenie sa na trhu práce, aj pre individuálny rozvoj.

2.2. Prvá práca po ukončení štúdia

Do prieskumu boli zahrnutí absolventi vysokých škôl, ktorí ukončili štúdium v roku 2018 a tiež v roku 2014, preto bolo relevantné zisťovať informácie o prvej práci po ukončení štúdia a tiež o aktuálnej pracovnej situácii respondentov.

Skôr než pristúpime k podrobnejšej analýze prvej práce absolventov, stručne popíšeme dôvody odloženia hľadania práce hneď po ukončení štúdia.

Najviac respondentov (41,8 %) respondentov si začalo hľadať prácu hneď po ukončení štúdia resp. už prácu mali počas štúdia na vysokej škole. Hlavným dôvodom pre neskoršie hľadanie práce bol oddych po štúdiu, uviedlo to 11,7 % respondentov. Ďalšími frekvencovanými dôvodmi boli cestovanie (6,5 %) a pokračovanie v štúdiu (6,1 %).

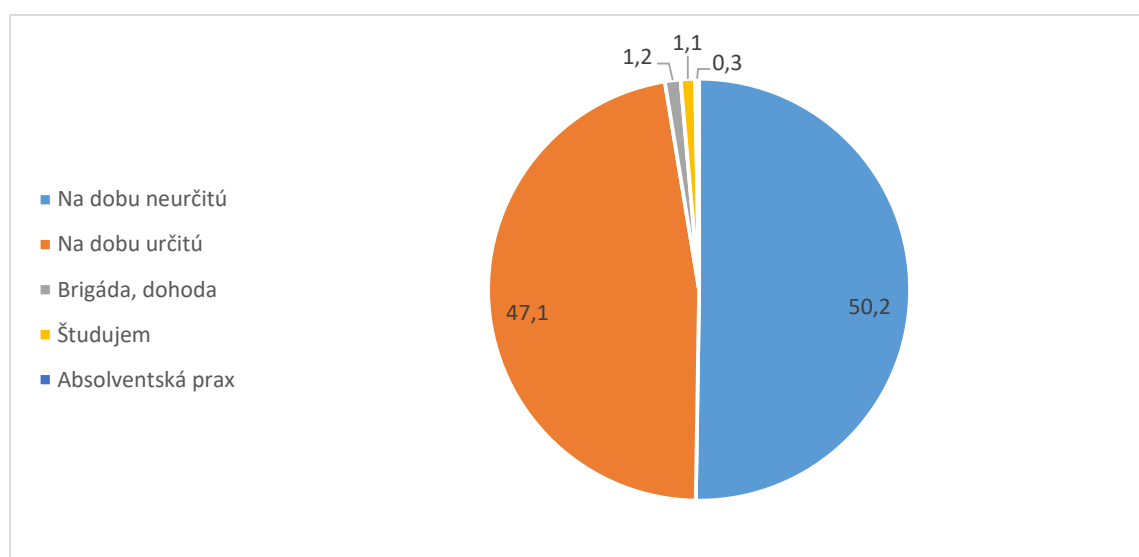
Tabuľka 12 – Dôvody pre neskoršie hľadanie práce

Dôvody:	%
Oddych po štúdiu	11,7
Cestovanie	6,5
Pokračovanie v štúdiu	6,1
Rodičovské povinnosti	1,5
Zdravotné problémy	1,2
Iné	1,0
Absolventska prax	0,6
Nedostatok pracovných príležitostí	0,6
Zahraničný študijný pobyt	0,5
Brigáda	0,2
Dobrovoľnícka práca	0,1

Vhodne zvolená prvá práca po ukončení štúdia je nepochybne dôležitá. Takáto práca môže mať významný efekt na budúci kariérny vývoj jednotlivcov.

Podľa údajov disponovala polovica (50,2 %) respondentov prvou prácou na dobu neurčitú, nasledovala práca na dobu určitú (47,1 %). Ďalej nasledovali málo zastúpené možnosti SZČO, podnikanie (1,2 %), brigáda, dohoda (1,1 %), ďalšie štúdium (0,3 %) a absolventska prax (0,1 %).

Graf 13 - Charakter prvej práce (v %)

Práca na dobu neurčitú bola najviac zastúpená medzi absolventmi z roku 2014 (52,6 %), mužmi (54,3 %), absolventmi súkromných vysokých škôl (74,1 %), s II. stupňom vzdelania (51,6 %), s trvalým pobytom v Bratislavskom (57,1 %) a Trenčianskom (54,2 %) kraji, medzi odbormi vojenských vied (67,6 %) a technických vied (58,1 %).

Práca na dobu určitú bola najviac charakteristická pre absolventov končiacich štúdium v roku 2018 (48,9 %), ženy (50,9 %), absolventov verejných vysokých škôl (47,8 %), disponujúci III. stupňom vzdelania (57 %), z Nitrianskeho (54,6 %) a Košického (50 %) kraja, odboru prírodných vied (56,2 %) a zdravotníctva (55,5 %).

Nakoľko bola práca na dobu určitú frekventovane zastúpená medzi respondentmi, bližšie sme analyzovali, koľko mesiacov absolventi strávili v takejto práci.

Na základe údajov môžeme konštatovať, že viac ako polovica absolventov (55,1 %) pracovala na dobu určitú jeden rok. Viac ako rok, ale menej ako dva roky pracovalo na dobu určitú 11,8 % respondentov. Naopak krátkodobo pracovala na dobu určitú skoro pätina absolventov (8,9 % menej ako 6 mesiacov a 9,8 % presne 6 mesiacov).

Práca na dobu určitú môže súvisieť so zamestnávaním čerstvých absolventov, ako sme skôr uviedli takáto práca je skôr typická pre absolventov končiacich v roku 2018, v takomto prípade môže ísť o akúsi dlhšiu „skúšobnú dobu“ pred prechodom na prácu na dobu neurčitú.

Tabuľka 13 – Trvanie doby určitej

	%
Menej ako 6 mesiacov	8,9
6 mesiacov	9,8
Viac ako 6 mesiacov a menej ako rok	6,9
Rok	55,1
Viac ako rok a menej ako 2 roky	11,8
Viac ako 2 roky	7,4
Spolu	100,0

Väčšina absolventov (77,1 %) disponovala v prvom zamestnaní po ukončení štúdia pracovnou zmluvou. Ďalšie typy pracovných pomerov boli zastúpené len okrajovo, práca na dohodu (15,6 %), práca na živnosť (5,8 %).

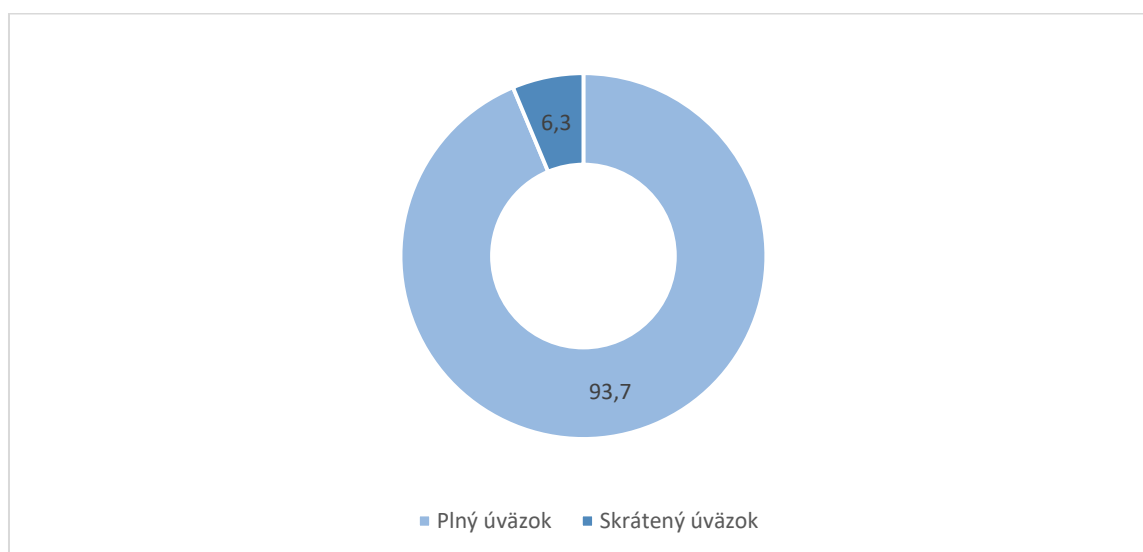
Tabuľka 14 – Typ pracovného pomeru

	%
Pracovná zmluva	77,1
Práca na dohodu	15,6
Práca na živnosť	5,8
Iné	0,5
Ďalej študujem	0,4
Absolventská prax	0,2
Brigáda	0,1
Podnikanie	0,1
Doba určitá	0,1

V prípade prvého zamestnania bola pracovná zmluva najviac typická pre absolventov z roku 2014 (83,8 %) než z roku 2018 (69,9 %), ženy (80,7 %), než mužov (74,7 %), absolventov štátnych vysokých škôl (80,5 %), disponujúcich III. stupňom vzdelania (85,5 %), s trvalým pobytom v Trnavskom (83 %), Banskobystrickom (82,9 %) a Trenčianskom (82,1 %) kraji, odborov zdravotníctva (92,4 %) a spoločenských vied (80 %).

Absolventi disponovali v drvivej väčšine plným úväzkom (93,7 %), a iba minimálne skráteným úväzkom (6,3 %).

Graf 14 - Typ úväzku (v %)

Tieto zistenia bez výrazných rozdielov boli pozorované vo všetkých skúmaných charakteristikách. Plným úväzkom disponovalo viac absolventov končiacich v roku 2014 (95,6 %) ako v roku 2018

(91,1 %), približne rovnako žien ako mužov, viac absolventov z verejných vysokých škôl (93,8 %) ako zo súkromných (86,4 %) a štátnych vysokých škôl (90,9 %), viac absolventov s II. stupňom vzdelania (94,7 %), približne rovnaký podiel absolventov vzhľadom na kraj trvalého pobytu, najviac absolventov z odboru poľnohospodárskych vied (96,7 %).

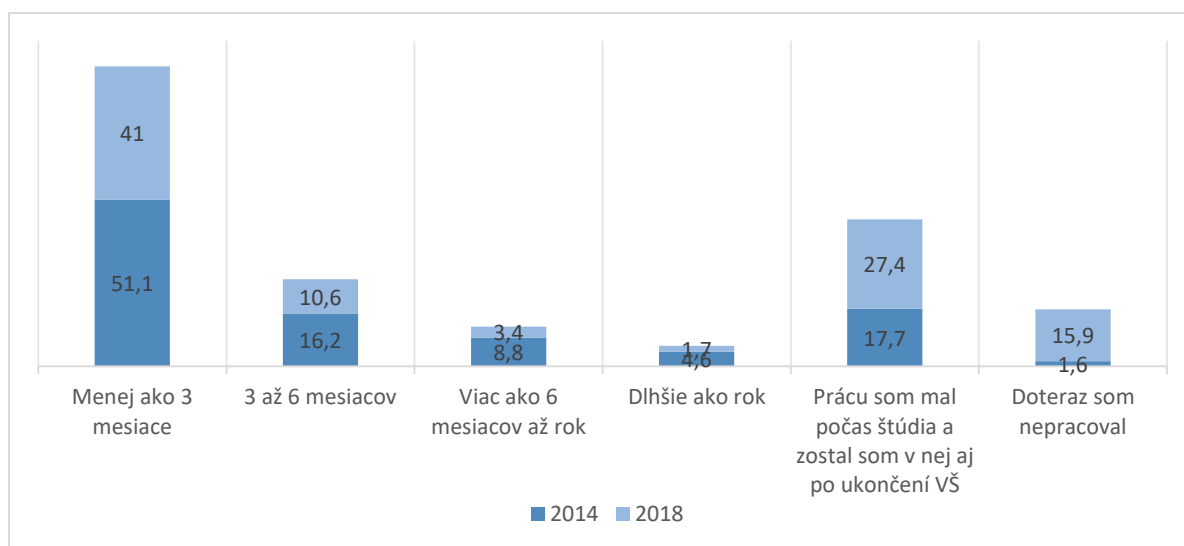
Väčšina respondentov (45,8 %) si hľadala prvú prácu menej ako 3 mesiace. Kratšiu dobu (3 až 6 mesiacov) na nájdenie prvej práce potrebovalo 13,2 % absolventov. Viac času na nájdenie práce potrebovalo 9,1 % respondentov (viac ako 6 mesiacov až rok – 6 %, viac ako 1 rok – 3,1 %). Viac ako pätina (22,8 %) absolventov disponovala prácou už počas štúdia na vysokej škole.

Tabuľka 15 – Dĺžka hľadania prvej práce

	%
Menej ako 3 mesiace	45,8
3 až 6 mesiacov	13,2
Viac ako 6 mesiacov až rok	6,0
Dlhšie ako rok	3,1
Prácu som mal počas štúdia a zostal som v nej aj po ukončení VŠ	22,8
Doteraz som nepracoval	9,2
Spolu	100,0

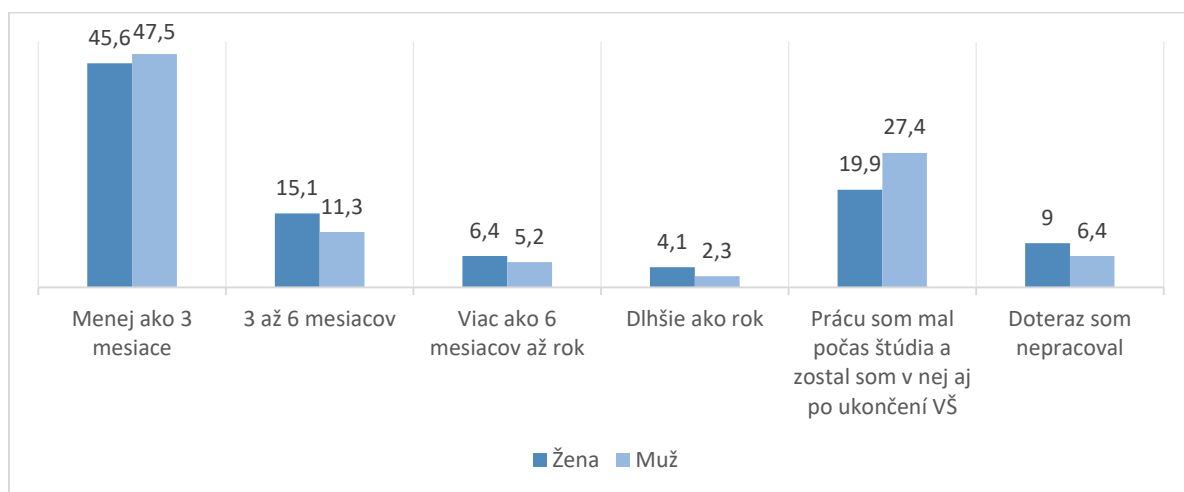
Boli zaznamenané rozdiely v dĺžke hľadania prvej práce a rokom ukončenia štúdia (Chí-kvadrát = 372,731; $p < 0,001$). Absolventi končiaci v roku 2014 (51,1 %) si častejšie dokázali nájsť prácu za menej ako 3 mesiace oproti absolventom končiacim v roku 2018 (41 %). Rovnako viac absolventov z roku 2014 (16,2 %) si našlo prvú prácu za 3 až 6 mesiacov oproti absolventom z roku 2018 (10,6 %). Naopak viac absolventov z roku 2018 (27,4 %) ako z 2014 (17,7 %) zostalo po ukončení štúdia v práci, v ktorej pôsobili ešte počas štúdia. Takéto zistenie sa dalo očakávať, vzhľadom na uplynutie krátkeho časového úseku, od ukončenia štúdia po hľadanie si práce (absolventi končiaci v roku 2018). Viac absolventov z roku 2018 (15,9 %) než z roku 2014 (1,6 %) uviedlo, že doteraz nepracovali, to bude pravdepodobne spôsobené pokračovaním v štúdiu absolventov z roku 2018. Môžeme konštatovať, že sila štatistickej závislosti medzi uvedenými premennými bola na dobrej úrovni (Cramer V = 0,312; $p < 0,001$).

Graf 15 - Dĺžka hľadania prvej práce podľa roku ukončenia štúdia (v %)

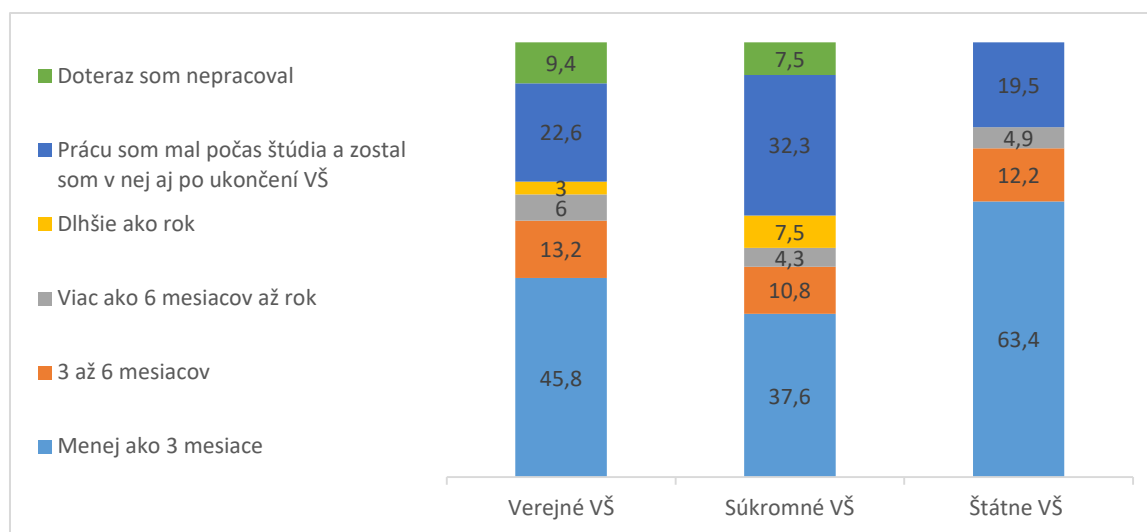
Podľa pohlavia neboli zistené výrazné rozdiely v dĺžke hľadania prvej práce, závislosť medzi premennými bola nižšia (Cramer V = 0,118; $p < 0,001$), avšak za pozornosť stojí, že viac mužov (27,4 %) ako žien (19,9 %) disponovalo počas štúdia prácou, v ktorej zostali aj po ukončení štúdia. To korešponduje so zistením, že celkovo pracovalo počas štúdia viac mužov, ako žien, čo môže indikovať lepší potenciál v následnom uplatnení sa na trhu práce.

Graf 16 - Dĺžka hľadania prvej práce podľa pohlavia (v %)

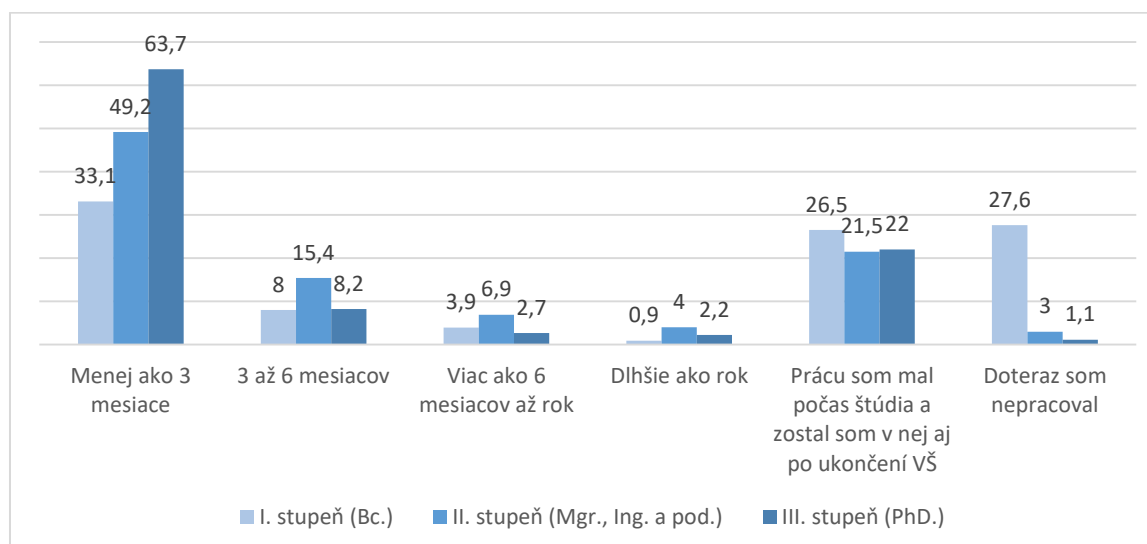
Najkratšie (menej ako 3 mesiace) si prvú prácu hľadali absolventi štátnych vysokých škôl (63,4 %) pred absolventmi verejných (45,8 %) a súkromných (37,6 %) vysokých škôl. Prácou počas štúdia disponovalo najviac absolventov zo súkromných vysokých škôl (32,3 %) než absolventov verejných (22,6 %) a štátnych (19,5 %) vysokých škôl. Ďalšie možnosti boli zastúpené relatívne rovnomerne, bez ohľadu na typ vysokej školy.

Graf 17 - Dĺžka hľadania prvej práce podľa typu VŠ (v %)

Najmenej času (menej ako 3 mesiace) potrebovali na nájdenie prvej práce absolventi III. stupňa vzdelania (63,7 %) oproti absolventom II. (49,2 %) a I. (33,1 %) stupňa. Relatívne krátko (3 až 6 mesiacov) si hľadalo prvú prácu viac absolventov II. stupňa (15,4 %) než I. (8 %) a III. (8,2 %) stupňa vzdelania. Prácou počas štúdia, v ktorej následne zostali aj po absolvovaní štúdia disponovali mierne viac respondenti s I. stupňom (26,5 %) než II. (21,5 %) a III. (22 %) stupňom vzdelania. Možnosť „doteraz som nepracoval/a“ bola prirodzene viac zastúpená respondentmi I. stupňa vzdelania, je pravdepodobné, že títo pokračovali ďalej v štúdiu. Z uvedeného vyplýva, že smerovanie vzťahu medzi premennými je negatívne korelované, čím bolo vzdelanie absolventov vyššie, tým menej času potrebovali na nájdenie si prvého zamestnania, tento vzťah je štatisticky významný (Spearman rho = - 0,260; p < 0,001).

Graf 18 - Dĺžka hľadania prvej práce podľa stupňa vzdelania (v %)

Zistili sme, že existujú rozdiely medzi krajom trvalého bydliska absolventov a dĺžkou hľadania prvej práce po ukončení štúdia (Chí-kvadrát = 64,066; p = 0,002).

Najkratšie (menej ako 3 mesiace) si po ukončení štúdia hľadali prácu respondenti z Trnavského (49,5 %) a Bratislavského (48,5 %) kraja. Krátke obdobie (3 až 6 mesiacov) si hľadalo prvú prácu najviac respondentov z Nitrianskeho (15 %) a Žilinského (14,9 %) kraja. Najviac respondentov

z Bratislavského kraja (30,9 %) disponovalo prácou, v ktorej pracovali už počas štúdia a následne v nej zotrvali aj po ukončení štúdia. Naopak najdlhšie (dlhšie ako rok) si respondenti hľadali prvú prácu v Košickom (4,5 %) kraji.

Tabuľka 16 - Dĺžka hľadania prvej práce podľa kraja trvalého bydliska (v %)

	BA	TT	TN	NR	ZA	BB	PO	KE
Menej ako 3 mesiace	48,5	49,5	45,5	47,8	44,3	46,6	44,5	44,6
3 až 6 mesiacov	10,8	10,5	12,8	15,0	14,9	14,8	14,4	14,1
Viac ako 6 mesiacov až rok	3,2	7,5	6,6	5,3	6,6	5,4	7,3	6,5
Dlhšie ako rok	2,0	4,3	2,8	2,8	3,2	4,0	3,0	4,5
Prácu som mal počas štúdia a zostal som v nej aj po ukončení VŠ	30,9	23,0	22,8	20,3	23,5	19,5	20,3	23,1
Doteraz som nepracoval	4,6	5,2	9,7	8,9	7,5	9,7	10,5	7,2
Spolu	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

V prípade skupiny odborov boli zaznamenané iba malé rozdiely a štatistická závislosť (Cramer V = 0,110; $p < 0,001$), preto sa obmedzíme iba na prezentovanie tých najvýraznejších. Najmenej času (menej ako 3 mesiace) na nájdenie práce potrebovali absolventi odboru zdravotníctva (73,9 %), v tomto prípade ide naozaj o expresné nájdenie práce, pre porovnanie, za rovnaký čas si našlo prácu asi 50 % absolventov poľnohospodárstva. Relatívne rýchlo (3 až 6 mesiacov) trvalo nájdenie prvej práce respondentom odboru spoločenských vied (16,2 %). Prácou počas štúdia, v ktorej zotrvali aj po ukončení štúdia najčastejšie disponovali respondenti odboru vied o kultúre a umení (45,7 %). Najdlhšie (viac ako rok) si hľadali prácu absolventi vojenských vied (6,8 %).

Podľa údajov bola najvyužívanejším spôsobom nájdenia práce komerčná internetová inzercia (28,9 %). Nasledovalo nájdenie práce pomocou kontaktovania zamestnávateľa z vlastnej iniciatívy (19,6 %), osobných kontaktov (rodina, priatelia, známy) (19,1 %), oslovenia uchádzača zamestnávateľom (10,1 %) a predchádzajúcej pracovnej skúsenosti (9,8 %). Medzi najmenej využívané spôsoby nájdenia práce patrili inzercia v novinách (0,1 %), veľtrh s prácou (0,5 %), služby súkromnej personálnej agentúry (1,4 %) a úradu práce (1,5 %).

Tabuľka 17 – Spôsob nájdenia prvého zamestnania

	%
Cez komerčnú internetovú pracovnú inzerciu (napr. Profesia)	28,9
Kontaktoval som zamestnávateľa z vlastnej iniciatívy	19,6
Cez rodinu, priateľov, známych	19,1

Oslovil ma zamestnávateľ	10,1
Cez predchádzajúcu pracovnú skúsenosť (u zamestnávateľa som už stážoval, brigádoval a pod.)	9,8
Cez sociálne siete (napr. LinkedIn)	2,7
Cez služby vysokej školy	2,3
Cez komerčnú internetovú pracovnú inzerciu (napr. IŠTP.sk)	1,9
Začal som podnikáť	1,8
Cez Úrad práce	1,5
Cez súkromnú personálnu agentúru	1,4
Cez veľtrh s prácou (a podobné akcie)	0,5
Iné	0,3
Cez inzerciu v novinách	0,1
Spolu	100,0

Komerčnú internetovú inzerciu ako spôsob nájdenia prvej práce najčastejšie využívali absolventi končiaci v roku 2018 (29,3 %), ženy (30,9 %), absolventi verejných vysokých škôl (29,2 %), s II. stupňom vzdelania (30,5 %), s trvalým pobytom v Bratislavskom kraji (32,4 %), odboru spoločenských (31,2 %) a technických (30,5 %) vied.

Osobné kontakty pri nájdení prvej práce najčastejšie využili absolventi z roku 2014 (19,9 %), skôr muži (20,6 %) než ženy (17,9 %), absolventi zo súkromných vysokých škôl (32,6 %) než z verejných (19 %) a štátnych (9,8 %) vysokých škôl, respondenti disponujúci I. stupňom vzdelania (22,4 %), s trvalým pobytom v Prešovskom (21,3 %) a Košickom (21,1 %) kraji, odborov vied a náuk o kultúre a umení (25 %) a poľnohospodárstva (24,7 %).

Viac ako dve tretiny respondentov (66,9 %) uviedli, že pre ich prvú prácu bol potrebný II. stupeň vysokoškolského vzdelania. Relatívne vyšší podiel respondentov (14,4 %) uviedol, že pre ich prvú prácu by dostačoval I. stupeň vzdelania alebo stredné odborné vzdelanie s maturitou (10,2 %).

Tabuľka 18 – Stupeň vzdelania potrebný pre prvú prácu

	%
III. stupeň VŠ (PhD.)	3,8
II. stupeň VŠ (Mgr., Ing. a pod.)	66,9
I. stupeň VŠ (Bc.)	14,4
vyššie odborné (DiS., DiS. art.)	0,2
stredné odborné s maturitou	10,2
stredné odborné bez maturity	0,8
stredné všeobecné (gymnázium)	2,3
základné	0,9
bez vzdelania	0,4
Spolu	100,0

Vysokoškolské vzdelanie II. stupňa bolo najviac potrebné v prvej práci pre absolventov končiacich v roku 2014 (67,2 %), rovnako ženy ako mužov (67,2 %), s trvalým bydliskom v Trnavskom (69,6 %) a Banskobystrickom (68,5 %) kraji, s vyštudovaným odborom technických vied (71,3 %).

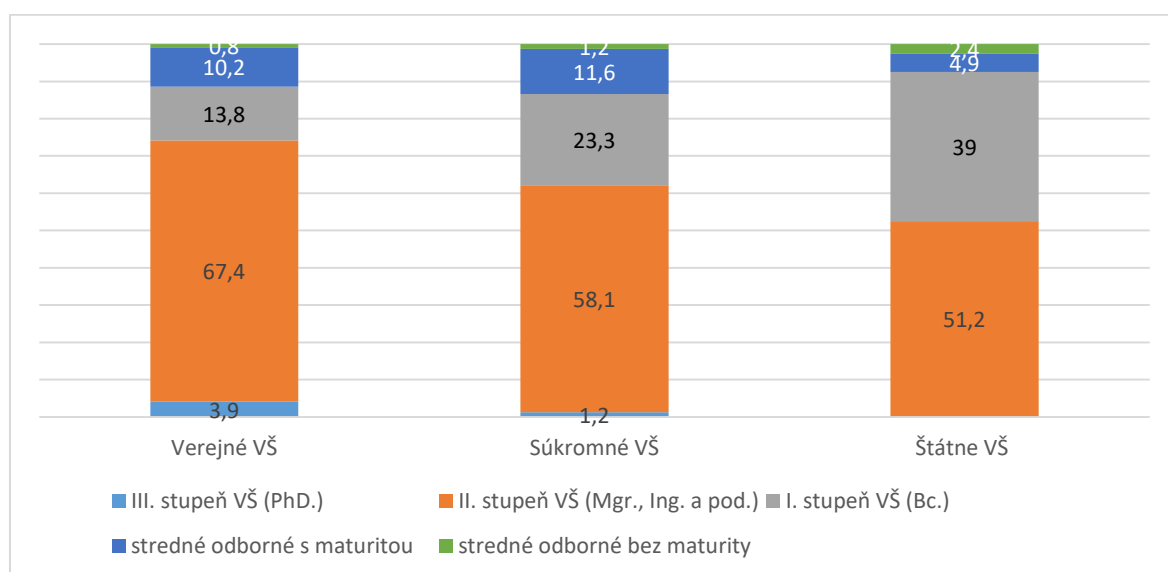
Vysokoškolské vzdelanie I. stupňa bolo najviac potrebné pre absolventov z roku 2018 (16,3 %), ženy (15,3 %), s trvalým pobytom v Trenčianskom kraji (16,9 %), s vyštudovaným odborom zdravotníctva (31,8 %) a vied a náuk o kultúre a umení (19,1 %).

Stredné odborné vzdelanie s maturitou bolo dostačujúce v prvej práci najviac pre absolventov z roku 2014 (11,2 %), ženy (10,4 %), s trvalým pobytom v Nitrianskom kraji (11,7 %), s odborom poľnohospodárstva (19,8 %).

Podľa typu vysokej školy, bol II. stupeň vzdelania v prvej práci najviac potrebný pre absolventov verejných vysokých škôl (67,4 %) než súkromných (58,1 %) a štátnych (51,2 %) vysokých škôl. Naopak, I. stupeň vysokoškolského vzdelania dostačoval pre prvú prácu respondentov zo štátnych (39 %) než verejných (13,8 %) a súkromných (23,3 %) vysokých škôl.

Aj napriek nadobudnutému vysokoškolskému vzdelaniu existoval relatívne vysoký podiel absolventov (10,2 % z verejných, 11,6 % zo súkromných a 4,9 % zo štátnych vysokých škôl) ktorí uviedli, že pre ich prvú prácu postačuje stredné odborné vzdelanie s maturitou.

Graf 19 - Stupeň vzdelania potrebný pre prvú prácu podľa typu VŠ (v %)

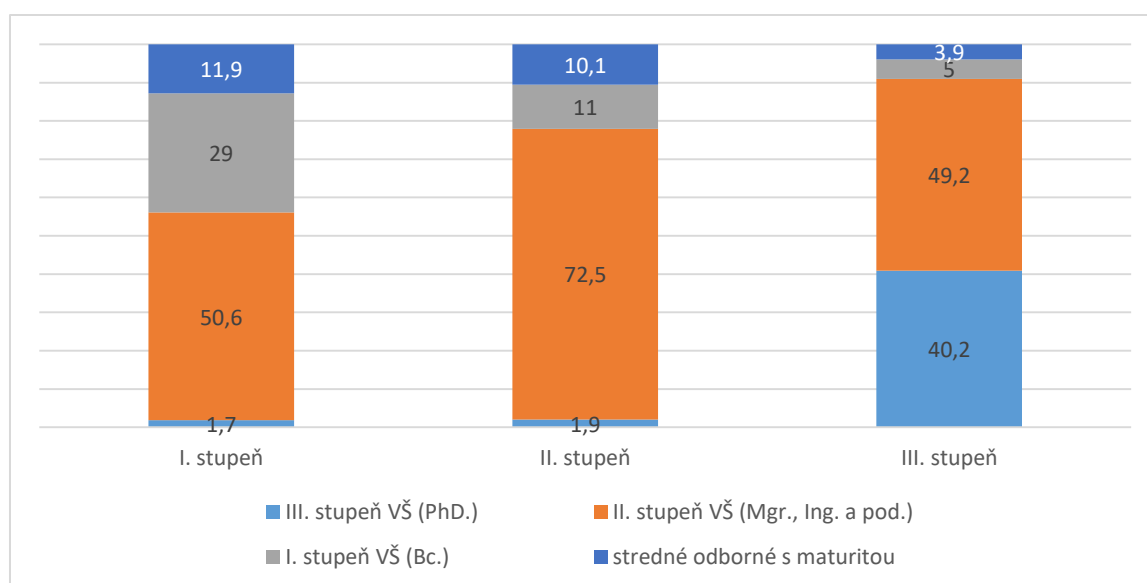
Podľa stupňa dosiahnutého vzdelania, sa najviac absolventov s dosiahnutým II. stupňom vzdelania (72,5 %) vyjadrilo, že pre ich prvú prácu bol potrebný práve tento stupeň vzdelania. Približne polovica respondentov I. (50,6 %) a III. (49,2 %) stupňa uviedla, že pre prvú prácu bol potrebný II. stupeň vysokoškolského vzdelania.

Takmer tretina (29 %) absolventov s ukončeným I. stupňom vzdelania, považovala tento stupeň za potrebný pre prvé zamestnanie. Rovnako odpovedalo iba 11 % respondentov s ukončeným II. stupňom resp. 5 % s ukončeným III. stupňom vzdelania.

Absolventi disponujúci III. stupňom vzdelania (40,2 %) považovali tento stupeň za potrebný pre prvú prácu oproti absolventom II. (1,9 %) a I. (1,7 %) stupňa vysokoškolského vzdelania.

Z uvedeného môžeme konštatovať, že bez ohľadu na to, akým stupňom vysokoškolského vzdelania respondenti disponujú, II. stupeň vzdelania bol považovaný za najviac potrebný pre prvú prácu po ukončení štúdia.

Graf 20 - Stupeň vzdelania potrebný pre prvú prácu podľa nadobudnutého vzdelania (v %)

Väčšina absolventov (52,5 %) uviedla, že pre prvú prácu bol najvhodnejší vlastný vyštudovaný odbor. Viac ako štvrtina absolventov (27,2 %) hodnotila príbuzný odbor ako najvhodnejší pre prvé zamestnanie po ukončení štúdia. Tieto zistenia indikujú relatívne dobré uplatnenie sa na trhu práce vzhľadom na vyštudovaný odbor. Iba malý podiel absolventov uviedol, že pre prvú prácu bol potrebný úplne odlišný odbor (7,1 %), resp. nebol potrebný žiadny konkrétny odbor (13,3 %).

Tabuľka 19 – Vhodnosť odboru pre prvú prácu

	%
Vlastný vyštudovaný odbor	52,5
Príbuzný odbor	27,2
Úplne odlišný odbor	7,1
Nie je potrebný žiadny konkrétny odbor	13,3
Spolu	100,0

Vlastný vyštudovaný odbor v prvej práci bol najdôležitejší pre absolventov končiacich v roku 2018 (56,2 %) oproti tým z roku 2014 (49 %), o málo viac pre mužov (54,1 %) ako ženy (52,1 %), najviac pre absolventov štátnych vysokých škôl (75 %), s III. stupňom vzdelania (66,5 %), s trvalým pobytom v Prešovskom (57,4 %) a Košickom (55,3 %) kraji, najvýraznejšie s absolvovaným odborom zdravotníctva (87,8 %).

Príbuzný odbor bol najvhodnejší pre absolventov z roku 2014 (28,3 %), mužov (29,4 %), absolventov verejných vysokých škôl (27,4 %), respondentov s nadobudnutým II. stupňom vysokoškolského vzdelania (28 %), s trvalým bydliskom v Bratislavskom kraji (31,4 %), odboru prírodných vied (32,6 %)

Pracovnú aktivitu, v ktorej nebol potrebný žiadny konkrétny odbor vykonávali skôr absolventi z roku 2014 (14,5 %), ženy (14,5 %), zo súkromných vysokých škôl (24,7 %), s dosiahnutým I. stupňom vzdelania (14 %), najčastejšie respondenti z Košického kraja (15 %), odboru prírodných vied (18,6 %).

Pozitívnym zistením bola nízka fluktuácia vysokoškolských absolventov v zamestnaní. Z údajov vyplýva, že viac ako polovica respondentov (52,3 %) mala od skončenia štúdia jedného zamestnávateľa. Viac ako štvrtina respondentov (28,8 %) mala dvoch zamestnávateľov. Iba málo respondentov (3,1 %) vystriedala viac ako piatich zamestnávateľov od ukončenia štúdia.

Tabuľka 20 – Počet zamestnávateľov od skončenia štúdia

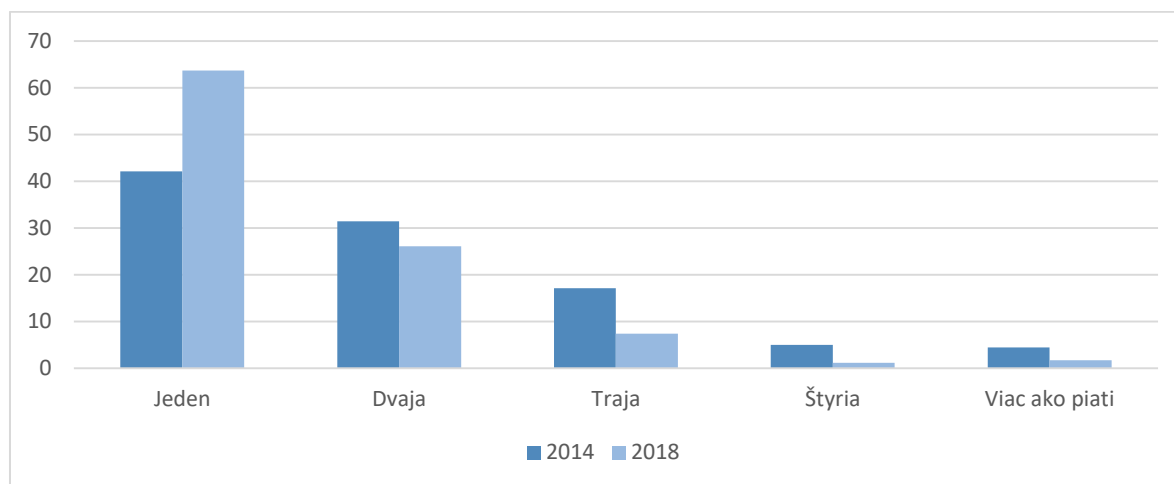
Počet	%
Jeden	52,3
Dvaja	28,8
Traja	12,6
Štyria	3,2
Viac ako piati	3,1
Spolu	100,0

Medzi väčšinou skúmaných charakteristík boli pozorované iba minimálne rozdiely. Jedným zamestnávateľom disponovalo približne rovnako žien (52 %) ako mužov (52,8 %), najviac absolventov štátnych vysokých škôl (60,5 %), s III. stupňom vzdelania (57,8 %), s trvalým pobytom v Trnavskom kraji (59,4 %), odboru vojenských vied (71,4 %).

Najvýraznejšie rozdiely v počte zamestnávateľov boli zaznamenané vzhľadom na rok ukončenia štúdia respondentov.

Podľa očakávaní boli pozorované rozdiely, že s neskorším rokom ukončenia štúdia rastie počet zamestnávateľov absolventov (Chí-kvadrát = 204,393; $p < 0,001$). Takmer dve tretiny absolventov (63,7 %) končiacich v roku 2018 malo jedného zamestnávateľa oproti absolventom končiacim v roku 2014 (42,1 %). Viacero zamestnávateľov vystriedalo viac absolventov z roku 2014 (dvaja – 31,4 %, traja – 17,1 %) než absolventov z roku 2018 (dvaja – 26,1 %, traja – 7,4 %). Štatistický vzťah medzi uvedenými premennými bol štatisticky významný (Cramer V = 0,247; $p < 0,001$).

Graf 21 - Počet zamestnávateľov od skončenia štúdia podľa roku ukončenia štúdia (v %)

Podľa údajov viac ako polovica absolventov (51,8 %) zotrvala v prvej práci do súčasnosti. Približne pätina absolventov (20,5 %) zotrvala v prvom pôsobisku po ukončení štúdia viac ako rok. Najmenej absolventov zostalo v prvej práci menej ako 6 mesiacov (13,1 %) resp. 6 až 12 mesiacov (14,6 %).

Tabuľka 21 – Dĺžka zotrvania v prvej práci

	%
--	---

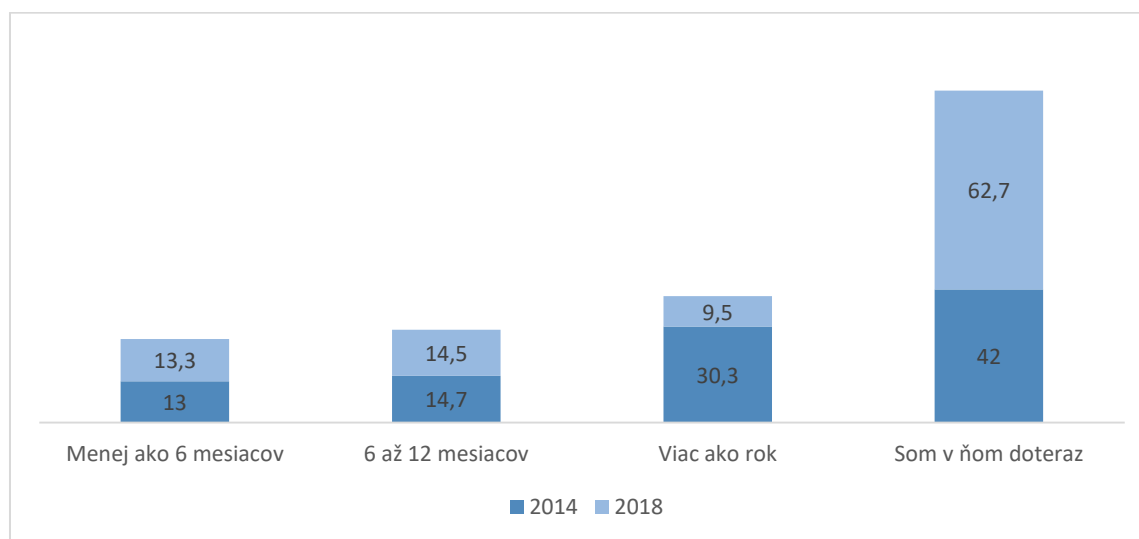
Menej ako 6 mesiacov	13,1
6 až 12 mesiacov	14,6
Viac ako rok	20,5
Som v ňom doteraz	51,8
Spolu	100,0

Do súčasnosti pôsobili v prvej práci predovšetkým muži (55 %), respondenti z verejných vysokých škôl (52 %), disponujúci III. stupňom vzdelania (62 %), s trvalým bydliskom v Trnavskom (57,4 %) a Žilinskom (55,3 %) kraji, najčastejšie z odboru vojenských vied (64,9 %).

Najvýraznejšie rozdiely boli podľa očakávaní zistené medzi absolventmi podľa roku ukončenia štúdia (Chí-kvadrát = 251,514; $p < 0,001$).

Nakoľko absolventi končiaci v roku 2014 pôsobia na trhu práce dlhšie, je pochopiteľné, že po celú dobu od ukončenia štúdia nezostali v tom istom zamestnaní. Avšak aj napriek tomu, veľký podiel absolventov z roku 2014 (42 %) zotrval v tom istom zamestnaní až doteraz oproti absolventom z roku 2018 (62,7 %). Takéto zistenie nie je prekvapujúce vzhľadom na relatívne krátke pôsobenie absolventov z roku 2018 na trhu práce. Takmer tretina absolventov (30,3 %) z roku 2014 pôsobila v prvom zamestnaní viac ako rok, rovnakú odpoveď uviedlo menej (9,5 %) absolventov z roku 2018. Vzťah medzi premennými rok ukončenia štúdia a dĺžka zotrvania v prvej práci je štatisticky významný (Cramer V = 0,270; $p < 0,001$).

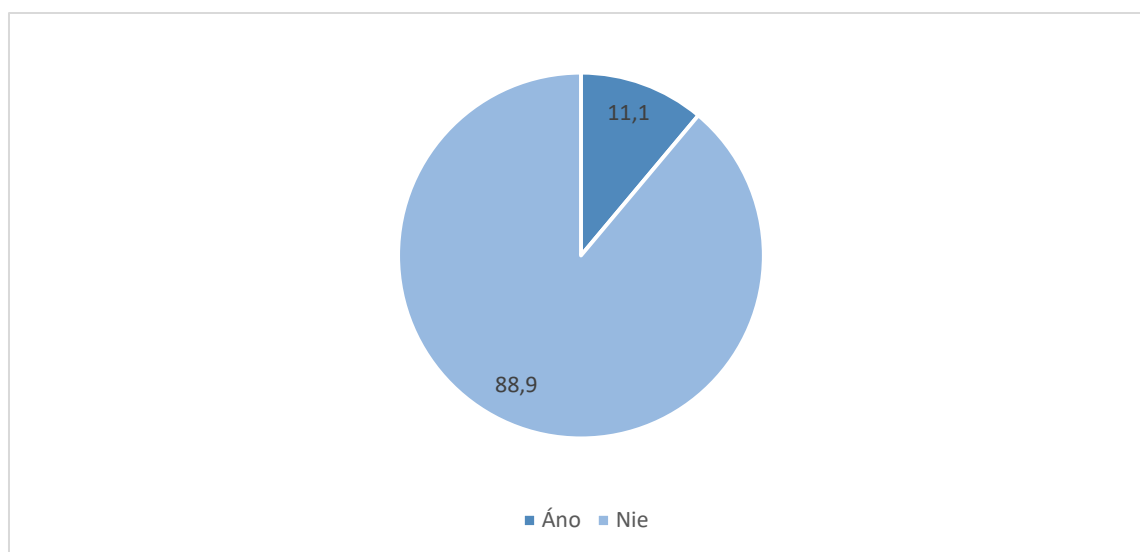
Graf 22 - Dĺžka zotrvania v prvej práci podľa roku ukončenia štúdia (v %)

Jednou z možností, ako sa dá zvýšiť šanca na dobré uplatnenie sa na trhu práce je absolventská prax. Absolventská prax je podporovaná štátom, s cieľom podporiť získanie odborných zručností a praktických skúseností u zamestnávateľa. Veľkou výhodou takejto práce je, že absolvent pracuje (podľa určitých podmienok) vo svojom vyštudovanom odbore.

Podľa údajov, využilo absolventskú prax po ukončení štúdia 11,1 % respondentov. Naopak, väčšina respondentov (88,9 %) túto možnosť nevyužila.

Graf 23 - Využitie absolventskej praxe (v %)

Podľa roku ukončenia štúdia, využilo absolventsčú prax viac absolventov končiacich v roku 2014 (13,6 %) než v roku 2018 (8,3 %).

Podľa pohlavia, využilo absolventsčú prax viac žien (13,8 %) ako mužov (7,7 %).

Podľa typu vysokej školy, využili absolventsčú prax najviac absolventi zo štátnych vysokých škôl (14,6 %) než verejných (10,8 %) a súkromných (12,9 %) vysokých škôl.

Podľa nadobudnutého stupňa vzdelania, využili túto prax skôr absolventi II. stupňa (11,8 %) pred absolventmi I. stupňa (9,9 %) a III. stupňa (5,6 %) vzdelania.

Z pohľadu kraja trvalého bydliska, využili absolventsčú prax najviac respondenti z Prešovského (16,3 %), Košického (15,4 %) kraja. Najmenej respondentov využilo absolventsčú prax v Bratislavskom kraji (3,3 %).

Podľa skupiny odborov, bola najčastejšie využívaná absolventsčá prax respondentmi vojenských vied (15,8 %) a spoločenských vied (15,3 %). Najmenej využívali takúto prax absolventi technických vied (6,4 %) a zdravotníctva (7,2 %).

Respondentom bola predložená otázka o tom, kde a ako dlho vykonávali prvú pracovnú aktivitu po ukončení vysokoškolského štúdia.

Z údajov vyplýva, že respondenti v prvej práci väčšinou pracovali na území Slovenska, dlhodobo tzn. viac ako 1 rok až 2 roky (31,8 %) resp. viac ako 2 roky (42,8 %). Kratšie obdobie (6 mesiacov až rok) na Slovensku pracovalo 10,9 % respondentov.

Práca v zahraničí bola zastúpená iba minimálne, väčšinou na krátke obdobie (menej ako 6 mesiacov) 8,6 %. Dlhodobo (viac ako 2 roky) pracovalo v zahraničí 7,6 % respondentov.

Pozitívne sa dá hodnotiť, že respondenti boli nezamestnaní zväčša kratšie obdobie (menej ako 6 mesiacov), uviedlo to 34,7 %.

Tabuľka 22 - Priebeh prvej pracovnej aktivity

	Práca na Slovensku	Práca v zahraničí	Nezamestnaný/á
Nevykonával/a som takúto aktivitu	9,3	72,2	46,3
Menej ako 6 mesiacov	5,2	8,6	34,7

6 mesiacov až rok	10,9	6,2	14,7
Viac ako rok až 2 roky	31,8	5,5	3,3
Viac ako 2 roky	42,8	7,6	0,9
Spolu	100,0	100,0	100,0

Dlhodobá pracovná aktivita (viac ako 2 roky) na Slovensku bola typická pre absolventov končiacich v roku 2014 (77 %) oproti absolventom z roku 2018 (7,6 %), to sa dalo očakávať, vzhľadom na uplynulé dlhšie časové obdobie od ukončenia štúdia. Naopak, viac absolventov končiacich v roku 2018 (56,9 %) pracovalo v prvom zamestnaní viac ako rok až 2 roky, oproti absolventom z roku 2014 (7,6 %).

Minimálne rozdiely boli pozorované vzhľadom na pohlavie, typ vysokej školy, kraj, vyštudovaný odbor. Dlhšie obdobie (viac ako 2 roky) venovali prvej práci na Slovensku skôr muži (44,3 %), absolventi štátnych vysokých škôl (45,9 %), absolventi s dosiahnutým III. stupňom vzdelania (49 %) než s I. (25,6 %) a II. (47,3 %) stupňom, s trvalým pobytom v Bratislavskom kraji (53 %), s vyštudovaným odborom spoločenských vied (45 %).

Prvú prácu v zahraničí dlhodobo (viac ako 2 roky) najčastejšie vykonávali absolventi s ukončením štúdiom v roku 2014 (13,3 %) než v roku 2018 (1,8 %). V zahraničí dlhodobo pracovali skôr muži (8,5 %), respondenti s nadobudnutým III. stupňom vysokoškolského vzdelania (8,8 %), s trvalým pobytom v Trenčianskom kraji (10,1 %), s vyštudovaným odborom technických vied (9,3 %). Krátkodobo (menej ako 6 mesiacov) pracovalo v zahraničí najviac absolventov z roku 2018 (10 %). V zahraničí krátkodobo pracovali najmä, muži (8,5 %), absolventi štátnych vysokých škôl (12,5 %), s dosiahnutým I. stupňom vzdelania (9,5 %), s trvalým bydliskom v Banskobystrickom kraji (12,7 %), vojenských vied (18,2 %).

2.3. Aktuálna pracovná situácia

Hlavnou témou prieskumu bolo zistiť čo najviac informácií o súčasnej pracovnej situácii (uplatnení) absolventov slovenských vysokých škôl. Nakoľko absolventi už pôsobia nejaký čas na trhu práce (1 rok a 5 rokov), bude prínosné pozorovať, akým smerom sa uberal ich profesijný život na trhu práce po ukončení štúdia. Tieto zistenia by mohli mať veľký význam nielen pre tvorbu vzdelávacej politiky, zavádzanie inovatívnych študijných programov, pre potreby trhu práce, ale aj ako spätná väzba pre vysoké školy.

V súčasnosti pracovalo najviac absolventov v súkromnom sektore (51,1 %), nasledovali absolventi pracujúci vo verejnom/štátnom sektore (28,6 %), vykonávajúci podnikateľskú činnosť (7,3 %). Menšia časť respondentov disponovala inou pracovnou aktivitou² (13 %).

Tabuľka 23 – Súčasná pracovná situácia

	%
zamestnanec vo verejnom/štátnom. sektore	28,6
zamestnanec v súkromnom sektore	51,1
súkromne podniká	7,3
iná práca	13,0
Spolu	100,0

Aktuálne v súkromnom sektore najčastejšie pracovali absolventi končiaci v roku 2014 (51,7 %), z verejných vysokých škôl (51,4 %), s absolvovaným II. stupňom vzdelania (53,6 %), s trvalým pobytom v Bratislavskom (56,4 %) a Košickom (53,3 %) kraji, výrazne viac absolventov odboru technických vied (62,9 %).

Vo verejnom/štátnom sektore sa najviac uplatnili absolventi končiaci v roku 2018 (30 %), zo štátnych vysokých škôl (47,4 %), s absolvovaným III. stupňom vzdelania (56,4 %), s trvalým bydliskom v Banskobystrickom kraji (34,8 %), odboru zdravotníctva (47 %).

Podnikateľskú činnosť vykonávalo mierne viac absolventov z roku 2014 (7,7 %), výrazne viac absolventov zo súkromných vysokých škôl (13,5 %) oproti verejným (7,2 %) a štátnym (2,6 %) vysokým školám, najviac absolventov s ukončeným I. stupňom vzdelania (7,7 %), s trvalým bydliskom v Bratislavskom kraji (10,3 %), najmä odboru vied o kultúre a umení (28,3 %).

Najvýraznejšie rozdiely v súčasnej pracovnej situácii absolventov boli zaznamenaná z pohľadu pohlavia (Chí-kvadrát = 68,930; $p < 0,001$).

Ako bolo skôr uvedené, najviac absolventov aktuálne pracovalo v súkromnom sektore, z pohľadu pohlavia v tomto sektore pracovalo viac mužov (56,6 %) ako žien (47,3 %).

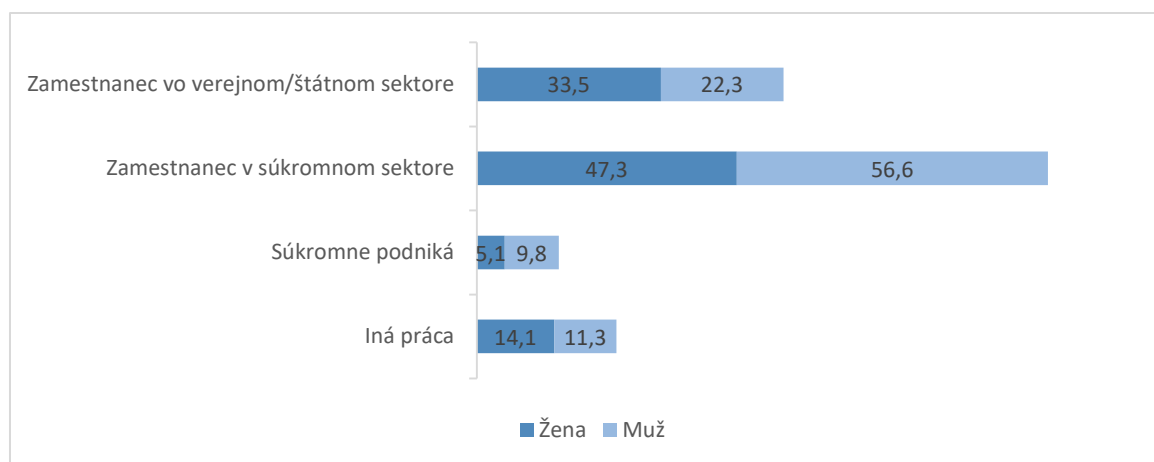
Naopak, viac žien (33,5 %) ako mužov (22,3 %) bolo aktuálne zamestnaných vo verejnom/štátnom sektore.

Podnikateľskej činnosti sa v súčasnosti venuje 9,8 % mužov a iba 5,1 % žien.

Môžeme konštatovať, že existuje štatistická závislosť medzi súčasnou pracovnou situáciou a pohlavím (Cramer V = 0,155; $p < 0,001$).

² Kategória „iná práca“ zahŕňa napr. brigádnickú prácu, prácu na dohodu, stáž, prax a podobne.

Graf 24 - Súčasná pracovná situácia podľa pohlavia (v %)

Najpoužívanejším spôsobom nájdania aktuálnej práce bola komerčná internetová inzercia, týmto spôsobom si našla zamestnanie viac ako štvrtina respondentov (26,2 %). Nasledovalo kontaktovanie zamestnávateľa z vlastnej iniciatívy (19,5 %), osobné kontakty (rodina, priatelia, známy) (18,6 %), oslovenie uchádzača zamestnávateľom (12,6 %) a predchádzajúca pracovná skúsenosť (8,3 %). Medzi najmenej používané spôsoby nájdania aktuálnej práce patrili inzercia v novinách (0,1 %), veľtrhy s prácou (0,4 %) a služby úradu práce (0,9 %).

Môžeme konštatovať, že uvedené najčastejšie spôsoby nájdania súčasnej práce sú veľmi podobné ako spôsoby nájdania prvej práce po ukončení štúdia. Avšak za pozornosť stojí, že v prípade nájdania aktuálnej práce, respondenti častejšie uvádzali, že ich oslovil zamestnávateľ. To môže súvisieť s už nadobudnutými pracovnými skúsenosťami počas prvej pracovnej skúsenosti respondentov, teda takíto zamestnanci mohli byť pre potenciálneho zamestnávateľa žiadanejší.

Tabuľka 24 – Spôsob nájdania aktuálneho zamestnania

	%
Cez komerčnú internetovú pracovnú inzerciu (napr. Profesia)	26,2
Kontaktoval som zamestnávateľa z vlastnej iniciatívy	19,5
Cez rodinu, priateľov, známych	18,6
Oslovil ma zamestnávateľ	12,6
Cez predchádzajúcu pracovnú skúsenosť (u zamestnávateľa som už stážoval, brigádoval a pod.)	8,3
Cez sociálne siete (napr. LinkedIn)	3,4
Začal som podnikáť	3,2
Cez nekomerčnú internetovú pracovnú inzerciu (napr. ISTEP.sk)	2,0
Cez služby vysokej školy	1,8
Iné	1,8
Cez súkromnú personálnu agentúru	1,2
Cez Úrad práce	0,9
Cez veľtrh s prácou (a podobné akcie)	0,4
Cez inzerciu v novinách	0,1
Spolu	100,0

Ako bolo skôr uvedené, najpoužívanším spôsobom nájdania aktuálnej práce bola komerčná internetová inzercia. Tú využívali najčastejšie absolventi končiaci v roku 2014 (27,1 %), skôr ženy (27,8 %) než muži (23,9 %), absolventi verejných vysokých škôl (26,4 %), s absolvovaným II. stupňom vzdelania (28,4 %), s trvalým pobytom v Bratislavskom (29,7 %) a Trnavskom (28,5 %) kraji, prevažne odboru spoločenských vied (28,4 %).

Absolventi tiež uvádzali, že pri hľadaní aktuálnej práce prevzali iniciatívu a sami kontaktovali zamestnávateľa, to bolo typické hlavne pre absolventov z roku 2014 (19,6 %), ženy (20,2 %), výrazne viac absolventov štátnych vysokých škôl (31,6 %), s nadobudnutým III. stupňom vzdelania (22 %), s trvalým pobytom v Prešovskom kraji (25,9 %).

Osobné kontakty (rodina priatelia, známi) patrili k významným spôsobom nájdania súčasnej práce respondentov, tento spôsob bol najviac vyžívaný absolventmi z roku 2018 (18,6 %), mužmi (19,3 %), zo štátnych vysokých škôl (23,7 %), najmä s absolvovaným I. stupňom vzdelania (23,3 %), s bydliskom v Trnavskom a Košickom (zhodne 19,7 %) kraji.

Vysokoškolskí absolventi si zväčša hľadajú uplatnenie vo vyštudovanom odbore, to obvykle znamená koncentráciu absolventov do ekonomicky silných regiónov, s najväčšími Slovenskými mestami, kde je dostatok pracovných príležitostí.

Z údajov vyplýva, že najviac absolventov aktuálne pracuje v Bratislavskom kraji (37,5 %). Takéto zistenia sa dali očakávať, nakoľko je tento kraj ekonomicky najvyspelejší a poskytuje dostatok rôznorodých pracovných pozícií. Výrazne menej absolventov aktuálne pracuje v Košickom (12,4 %), Žilinskom (9,9 %) a Prešovskom kraji (8,5 %). Za pozornosť stojí aj to, že 6,7 % respondentov uviedlo, že aktuálne pracuje v zahraničí.

Tabuľka 25 – Miesto súčasného pracoviska

Kraj	%
Bratislavský kraj	37,5
Trnavský kraj	5,7
Trenčiansky kraj	5,8
Nitriansky kraj	7,2
Žilinský kraj	9,9
Banskobystrický kraj	6,3
Prešovský kraj	8,5
Košický kraj	12,4
Zahraničie	6,7
Spolu	100,0

Podľa roku ukončenia štúdia pracovalo v Bratislavskom kraji viac absolventov z roku 2018 (39,5 %) než z roku 2014 (35,6 %). Respondenti s ukončeným vzdelaním v roku 2014 skôr pracovali v Košickom kraji (12,8 %) než absolventi z roku 2018 (11,9 %).

Podľa pohlavia pracovalo v Bratislavskom kraji o málo viac mužov (38,6 %) než žien (37,3 %), v Košickom kraji pracovalo približne rovnako žien (12,5 %) ako mužov (12,3 %).

Podľa typu vysokej školy pracovalo v Bratislavskom kraji výrazne viac absolventov zo súkromných vysokých škôl (61,1 %), než z verejných (36,9 %) a štátnych (39,5 %) vysokých škôl. Naopak

v Košickom kraji pracovali skôr absolventi verejných vysokých škôl (12,5 %), než absolventi súkromných (6,9 %) a štátnych (7,9 %) vysokých škôl.

Podľa stupňa nadobudnutého vzdelania aktuálne pracovalo v Bratislavskom kraji najviac absolventov s II. stupňom vzdelania (38 %). V Košickom kraji pracovalo najviac absolventov s nadobudnutým III. stupňom (14,6 %). V Žilinskom kraji pracovali najviac absolventi s I. stupňom vzdelania (10,8 %).

Zistilo sa, že absolventi väčšinou pracujú v kraji, v ktorom majú aj trvalé bydlisko. To však platí v rôznej miere. Napríklad veľká väčšina absolventov s trvalým bydliskom v Bratislavskom kraji, v tomto kraji aj pracovala (89,6 %). Avšak, relatívne malý podiel absolventov s trvalým bydliskom v Trnavskom kraji, v tom istom kraji aj pracovalo (42,3 %).

Podľa skupiny odborov pracujú absolventi vied o kultúre a umení (47,5 %), prírodných vied (44,0 %), technických vied (38,7 %) a spoločenských vied (38,4 %) najčastejšie v Bratislavskom kraji. Najviac absolventov poľnohospodárskych vied (26 %) pôsobí predovšetkým v Nitrianskom kraji. Absolventi zdravotníctva aktuálne pracujú (okrem Bratislavského kraja – 23,8 %) vo veľkej miere aj v Prešovskom (18,6 %) a Košickom (16,4 %) kraji. Absolventi vojenských vied pracujú najmä v Košickom (15,4 %), Žilinskom (12,8 %) a Banskobystrickom (12,8 %) kraji.

Je prirodzené, že každý absolvent vysokej školy si po ukončení štúdia vyberá pracovnú oblasť tak, aby bola blízka študovanému odboru, a aby boli nadobudnuté poznatky čo najlepšie využité v praxi. Preto sme pri analýzach predpokladali, že bude existovať vzťah medzi oblasťou (odvetvím) v ktorom aktuálne pracujú absolventi a ich vyštudovaným odborom. Avšak, okrem tejto zjavnej súvislosti nás zaujímalo, ako a či ovplyvňujú uplatnenie absolventov v danej oblasti aj ďalšie charakteristiky (rok ukončenia štúdia, pohlavie, typ vysokej školy, nadobudnutý stupeň vzdelania, kraj trvalého bydliska).

Podľa údajov pôsobí v súčasnosti najviac respondentov v oblasti informácií a komunikácií (13,7 %). Vysoký podiel respondentov pracoval aj v oblastiach priemyselná výroba (12,6 %), vzdelávanie (12 %), zdravotníctvo a sociálna výpomoc (9,4 %) a odborné vedecké a technické činnosti (9 %). V uvedených oblastiach pracovala viac ako polovica respondentov (56,7 %).

Tabuľka 26 – Oblasť pôsobenia organizácie

Odvetvie	%
INFORMÁCIE A KOMUNIKÁCIA	13,7
PRIEMYSELNÁ VÝROBA	12,6
VZDELÁVANIE	12,0
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA POMOC	9,4
ODBORNÉ VEDECKÉ A TECHNICKÉ ČINNOSTI	9,0
FINANČNÉ A POISŤOVACIE ČINNOSTI	7,8
STAVEBNÍCTVO	5,6
VEREJNÁ SPRÁVA A OBRANA POVINNÉ SOCIÁLNE ZABEZPEČENIE	5,5
OSTATNÉ ČINNOSTI	5,3
ADMINISTRATÍVNE A PODPORNÉ SLUŽBY	4,3
VEĽKOOBCHOD A MALOOBCHOD OPRAVA MOTOROVÝCH VOZIDIEL A MOTOCYKLOV	3,6
DOPRAVA A SKLADOVANIE	2,5
POĽNOHOSPODÁRSTVO LESNÍCTVO A RYBOLOV	2,3
UMENIE ZÁBAVA A REKREÁCIA	2,2
UBYTOVACIE A STRAVOVACIE SLUŽBY	1,7
DODÁVKA ELEKTRINY PLYNU PARY A STUDENÉHO VZDUCHU	0,9
DODÁVKA VODY ČISTENIE A ODVOD ODPADOVÝCH VÔD ODPADY A SLUŽBY ODSTRÁŇOVANIA ODPADOV	0,5
ČINNOSTI V OBLASTI NEHNUTEĽNOSTÍ	0,5
ŤAŽBA A DOBYVANIE	0,1
ČINNOSTI DOMÁCNOSTÍ AKO ZAMESTNÁVATEĽOV NEDIFERENCOVANÉ ČINNOSTI V DOMÁCNOSTIACH PRODUKUJÚCE TOVARY A SLUŽBY NA VLASTNÉ POUŽITIE	0,1
ČINNOSTI EXTRATERITORIÁLNYCH ORGANIZÁCIÍ A ZDRUŽENÍ	0,1
Spolu	100,0

Môžeme konštatovať, že naprieč všetkými skúmanými charakteristikami boli zistené štatisticky významné rozdiely v uplatnení absolventov na trhu práce na základe oblasti pôsobenia organizácie.

Z pohľadu roku ukončenia štúdia (Cramer $V = 0,117$; $p = 0,003$) sme zistili, že absolventi končiaci v roku 2014 sa skôr uplatnili v oblastiach ako priemyselná výroba (13,9 %) a informácie a komunikácia (14 %). Naopak absolventi z roku 2018 sa vo väčšej miere uplatnili v oblastiach ako vzdelávanie (12,9 %), zdravotníctvo a sociálna pomoc (10,9 %) a odborné vedecké a technické činnosti (9,5 %). Podľa pohlavia bola zistená silnejšia štatistická závislosť (Cramer $V = 0,323$; $p < 0,001$) v pôsobení absolventov v danej oblasti (odvetví) organizácie. Pre mužov bola viac charakteristická práca v oblastiach ako informácie a komunikácie (19,4 %), priemyselná výroba (17,7 %) a odborné vedecké a technické činnosti (12,4 %). Naopak ženy pracovali najčastejšie v oblastiach vzdelávania (16,5 %) a zdravotnej a sociálnej pomoci (12,6 %). V tomto prípade môžeme pozorovať pretrvávajúce stereotypy vo vykonávaní práce v špecifických oblastiach, zatiaľ čo pre mužov sú typické technické oblasti, pre ženy je to skôr vzdelávanie a zdravotníctvo.

Podľa typu vysokej školy (Cramer $V = 0,177$; $p < 0,001$) bolo zistené, že absolventi verejných vysokých škôl sa uplatnili väčšinou v oblastiach informácií a komunikácií (14,0 %), priemyselnej výroby (12,9 %) a vzdelávania (12,3 %). V prípade absolventov súkromných vysokých škôl to bolo v oblastiach verejnej správy (14,7 %), finančných a poisťovacích činností (13,2 %) a veľkoobchodu a maloobchodu (11,8 %). Absolventi štátnych vysokých škôl pôsobili najmä v oblasti zdravotníctva a sociálnej pomoci, uviedlo to až 62,2 % respondentov.

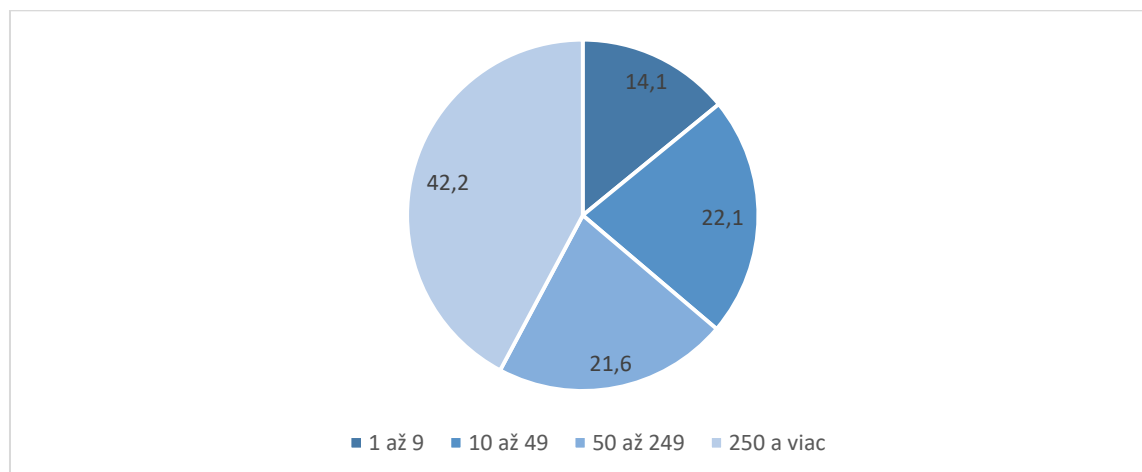
Z pohľadu nadobudnutého stupňa vzdelania (Cramer V = 0,166; $p < 0,001$) sme zistili, že absolventi I. stupňa pracovali najčastejšie v oblasti zdravotníctva a sociálnej pomoci (14,6 %). Absolventi II. stupňa vzdelania sa skôr uplatnili v oblasti priemyselnej výroby (13,9 %). Respondenti s nadobudnutým III. stupňom pracovali najmä v oblastiach vzdelávania (29,1 %) a odborných technických činností (23,6 %).

Podľa kraja trvalého bydliska respondentov (Cramer V = 0,124; $p < 0,001$) sme zistili, že naprieč všetkými kraji respondenti skôr pracovali v technických oblastiach. Absolventi s trvalým pobytom v Bratislavskom kraji väčšinou pracovali v oblasti informácií a komunikácií (17,6 %), podobne tomu bolo aj v prípade absolventov zo Žilinského (17,4 %) a Košického (17,6 %) kraja). Najviac absolventov s trvalým pobytom v Trenčianskom kraji pracovalo v priemyselnej výrobe (22,6 %), v tejto oblasti pracovalo aj najviac absolventov z Trnavského (17,7 %) a Nitrianskeho (14,6 %) kraja. V oblasti vzdelávania sa najviac uplatnili absolventi s trvalým pobytom v Banskobystrickom (14,7 %) a Prešovskom (15,2 %) kraji.

Podľa očakávaní bola najsilnejšia štatistická závislosť zo všetkých skúmaných charakteristík zaznamenaná v prípade skupiny odborov (Cramer V = 0,441; $p < 0,001$). Absolventi prírodných vied aktuálne pracujú v oblasti odborných vedeckých a technických činností (21,4 %). Absolventi technických vied sa zväčša uplatnili v oblasti informácií a komunikácií (24,7 %) a priemyselnej výroby (23 %). Absolventi poľnohospodárstva sa vo veľkej miere uplatnili vo vyštudovanom odbore, v oblasti poľnohospodárstva, lesníctva a rybolovu (42,3 %). Absolventi zdravotníctva sa zo všetkých odborov najvýraznejšie uplatnili vo vlastnom vyštudovanom odbore (oblasť zdravotníctva a sociálnej pomoci) (90 %). Absolventi spoločenských vied väčšinou pracovali v oblasti vzdelávania (20,6 %). Absolventi vied o kultúre a umení najčastejšie pôsobili v oblasti umenia, zábavy a rekreácie (39,3 %). Absolventi vojenských a bezpečnostných vied pracovali najmä v oblasti verejnej správy (obranskej, povinného sociálneho zabezpečenia) (25,7 %). Z uvedeného vyplýva, že absolventi (podľa vyštudovaného odboru) sa zväčša uplatnili na trhu práce v oblasti, pre ktorú nadobudli odborné vedomosti počas štúdia.

Údaje naznačujú, že väčšina respondentov (42,2 %) sa po ukončení štúdia uplatnila vo veľkých spoločnostiach (250 a viac zamestnancov). V malých (10 až 49 zamestnancov) a stredných (50 až 249 zamestnancov) spoločnostiach aktuálne pracuje asi pätina respondentov (22,1 % resp. 21,6 %). Najmenej absolventov (14,1 %) v súčasnosti pracuje v mikrospoločnostiach (1 až 9 zamestnancov).

Graf 25 - Veľkosť organizácie podľa počtu zamestnancov

Práca v mikro a malých spoločnostiach je typická hlavne pre absolventov končiacich v roku 2018 (15,1 % resp. 24,4 %), ženy (15,7 % resp. 22,2 %), zo súkromných vysokých škôl (rovnako 23,3 %), s nadobudnutým I. stupňom vzdelania (20,8 % resp. 24,3 %), s trvalým pobytom v Prešovskom (17,7 % - mikro spoločnosti) a Žilinskom (26 % - malé spoločnosti) kraji a pre absolventov odboru vied o kultúre a umení (36,7 % resp. 30 %).

Naopak, práca vo veľkých spoločnostiach je charakteristická najviac pre absolventov z roku 2014 (44,9 %), mužov (45,9 %), výrazne viac pre absolventov zo štátnych vysokých škôl (63,2), s III. stupňom vzdelania (53,9 %), s trvalým bydliskom v Košickom kraji (49,7 %), odboru zdravotníctva (57,7 %).

Viac ako dve tretiny respondentov (69,9 %) uviedlo, že ich aktuálna práca si vyžaduje II. stupeň vzdelania. Menej respondentov uviedlo, že pre súčasnú prácu je potrebný I. stupeň (12 %) a III. stupeň vzdelania (5,6 %). Relatívne vysoký podiel respondentov (8,7 %) uviedol, že pre ich vykonávanú prácu dostačuje stredné odborné vzdelanie s maturitou.

Tabuľka 27 – Stupeň vzdelania potrebný pre aktuálnu prácu

	%
III. stupeň VŠ (PhD.)	5,6
II. stupeň VŠ (Mgr., Ing. a pod.)	69,9
I. stupeň VŠ (Bc.)	12,0
vyššie odborné (DiS., DiS. art.)	0,3
stredné odborné s maturitou	8,7
stredné odborné bez maturity	0,6
stredné všeobecné (gymnázium)	1,7
základné	0,6
bez vzdelania	0,7
Spolu	100,0

Zistilo sa, že II. stupeň vzdelania potrebovali pre aktuálnu prácu skôr absolventi končiaci v roku 2014 (73,2 %) než 2018 (66,5 %), muži (71,9 %) a ženy (68,9 %), výrazne viac absolventi verejných vysokých škôl (70,5 %) ako súkromných (58,1 %) a štátnych (55,3 %) vysokých škôl, respondenti s trvalým pobytom v Trenčianskom kraji (72,2 %), odborov technických vied (76,6 %) a spoločenských vied (69,4 %).

Nižší podiel absolventov uvádzal, že pre súčasnú prácu je potrebný I. stupeň vzdelania, boli to najmä absolventi z roku 2018 (14,2 %), ženy (13,2 %), zo štátnych vysokých škôl (34,2 %), s trvalým pobytom v Trnavskom kraji (13,9 %), s vyštudovaným odborom zdravotníctva (27,5 %).

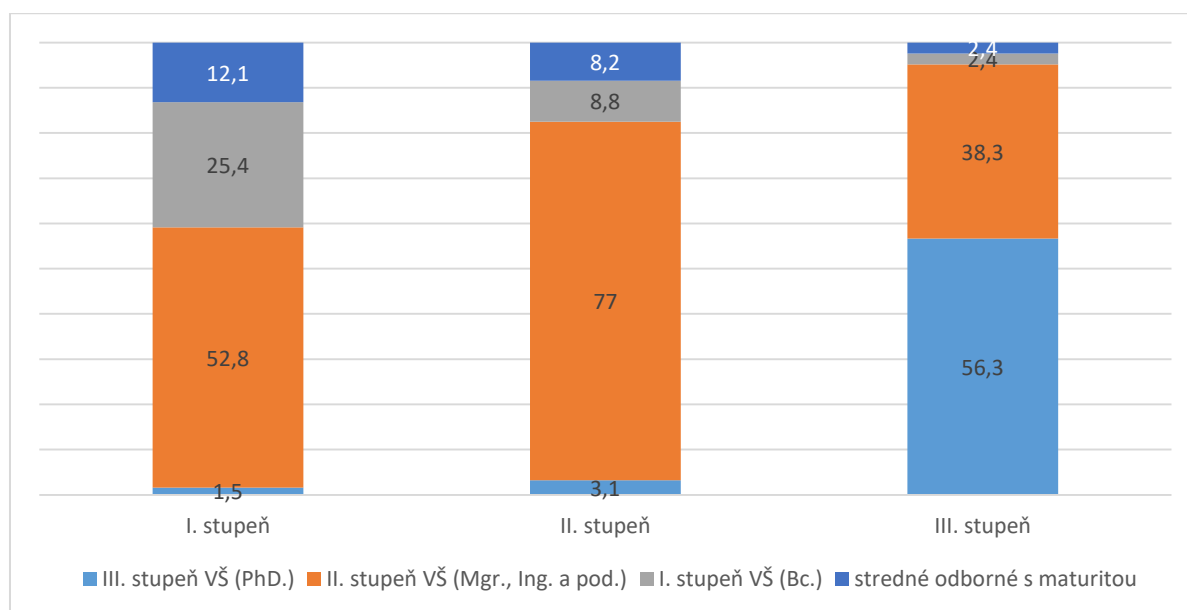
Najvyššie vzdelanie – III. stupeň, v súčasnej práci potrebovali hlavne respondenti končiaci v roku 2018 (6,4 %), muži (6,7 %), z verejných vysokých škôl (5,7 %), s bydliskom v Bratislavskom kraji (8,2 %), výrazne najviac odboru prírodných vied (19,5 %).

Stredoškolské vzdelanie s maturitou považovali za dostatočné pre aktuálnu prácu najviac absolventi končiaci v roku 2014 (9 %), ženy (9,5 %), z verejných vysokých škôl (8,8 %), s trvalým pobytom v Žilinskom kraji (9,4 %), odborov vied o kultúre a umení (16,4 %) a poľnohospodárstva (15,1 %).

Na základe uvedeného, vyvstáva otázka, aký stupeň vzdelania je považovaný za najužitočnejší pre aktuálnu prácu absolventov z pohľadu nadobudnutého stupňa vzdelania.

Zistenia ukazujú, že väčšina absolventov s nadobudnutým I. (52,8 %) a II. (77 %) stupňom vzdelania najčastejšie hodnotilo II. stupeň ako potrebný pre súčasné zamestnanie. Absolventi disponujúci III. stupňom vzdelania (56,3 %), zväčša hodnotili práve tento stupeň ako prínosný pre aktuálne vykonávanú prácu. Avšak viac ako tretina (38,3 %) absolventov s III. stupňom uvádzala, že pre aktuálnu prácu dostačuje aj II. stupeň vzdelania. Stredné odborné vzdelanie s maturitou ako adekvátne pre aktuálnu prácu uvádzali v určitej miere absolventi každého stupňa vzdelania, najviac sa to prejavilo pri absolventoch I. stupňa (12,1 %), nasledovali absolventi II. stupňa (8,2 %) a III. stupňa (2,4 %) vzdelania.

Graf 26 - Stupeň vzdelania potrebný pre aktuálnu prácu podľa nadobudnutého vzdelania (v %)

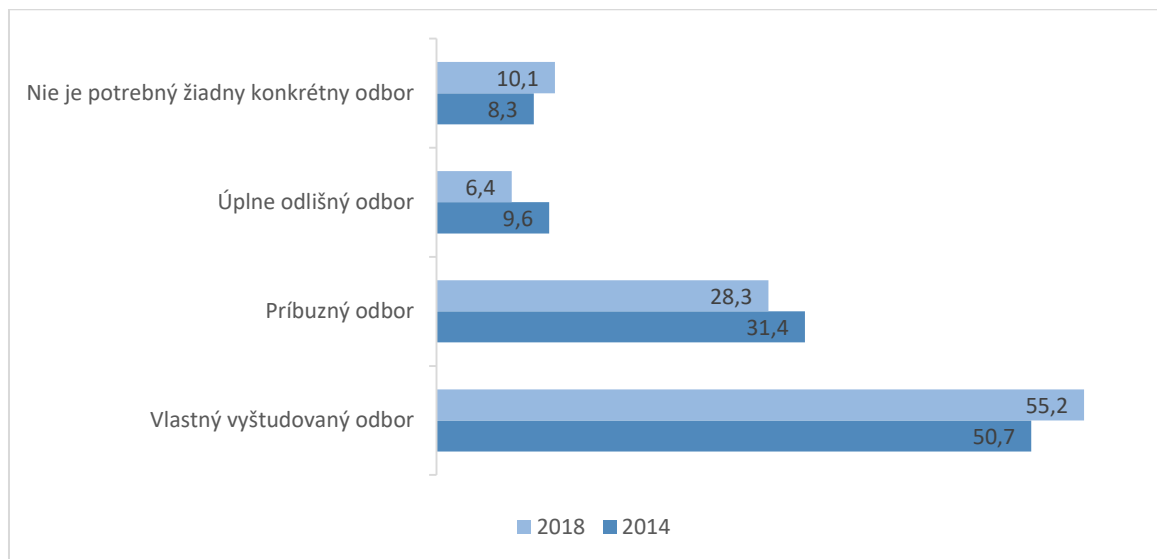
Medzi najdôležitejšie zistenia prieskumu patrilo to, ako absolventi hodnotili vhodnosť vyštudovaného odboru vzhľadom na aktuálne vykonávanú pracovnú aktivitu. Pozitívnym zistením je, že viac ako polovica respondentov (52,9 %) v súčasnosti vykonáva prácu, pre ktorú je vhodný vlastný vyštudovaný odbor. Takmer tretina respondentov (29,8 %) v súčasnosti disponuje zamestnaním, kde je potrebný príbuzný odbor. Môžeme preto povedať, že absolventi slovenských vysokých škôl sa vcelku dobre uplatnili na trhu práce vzhľadom na využitie vyštudovaného odboru v praxi. Iba malý podiel respondentov považoval za vhodný pre súčasnú prácu úplne odlišný odbor (8 %) resp. nevnímali potrebu žiadneho konkrétneho odboru (9,2 %).

Tabuľka 28 – Vhodnosť odboru pre aktuálnu prácu

	%
Vlastný vyštudovaný odbor	52,9
Príbuzný odbor	29,8
Úplne odlišný odbor	8,0
Nie je potrebný žiadny konkrétny odbor	9,2
Spolu	100,0

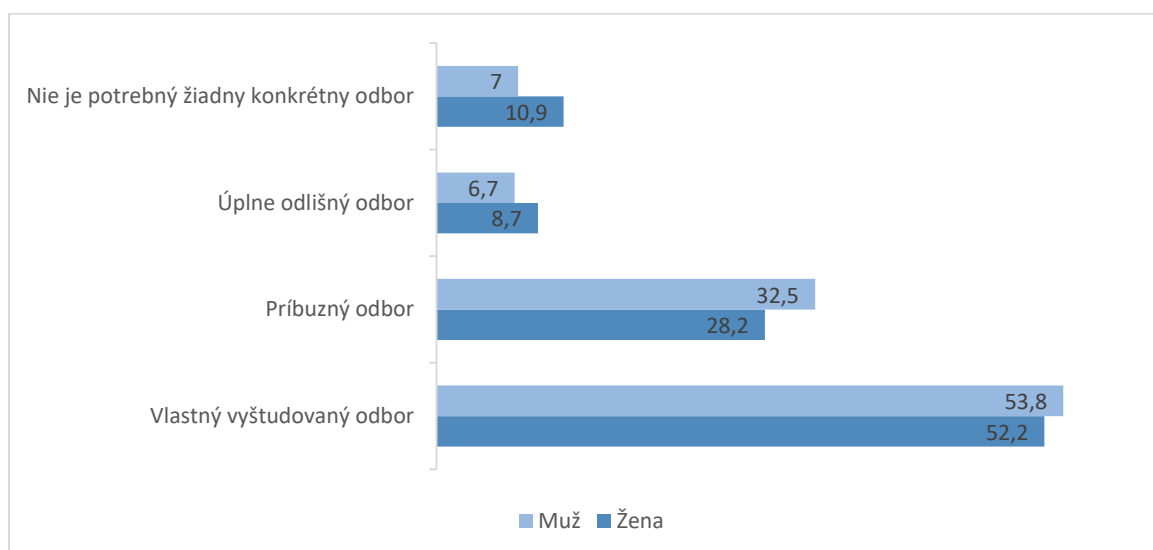
V prípade absolventov podľa roku ukončenia štúdia sa zistilo, že vlastný vyštudovaný odbor bol vhodný pre súčasnú prácu najmä pre tých, ktorí ukončili štúdium na vysokej škole v roku 2014 (55,2 %). Príbuzný odbor bol mierne vhodnejší pre absolventov z roku 2014 (31,4 %). Úplne odlišný odbor potrebovali v aktuálnej práci skôr absolventi končiaci v roku 2014 (9,6 %) a žiadny konkrétny odbor nepotrebuje v aktuálnej práci 10,1 % absolventov z roku 2018.

Graf 27 - Vhodnosť odboru pre aktuálnu prácu podľa roku ukončenia štúdia (v %)

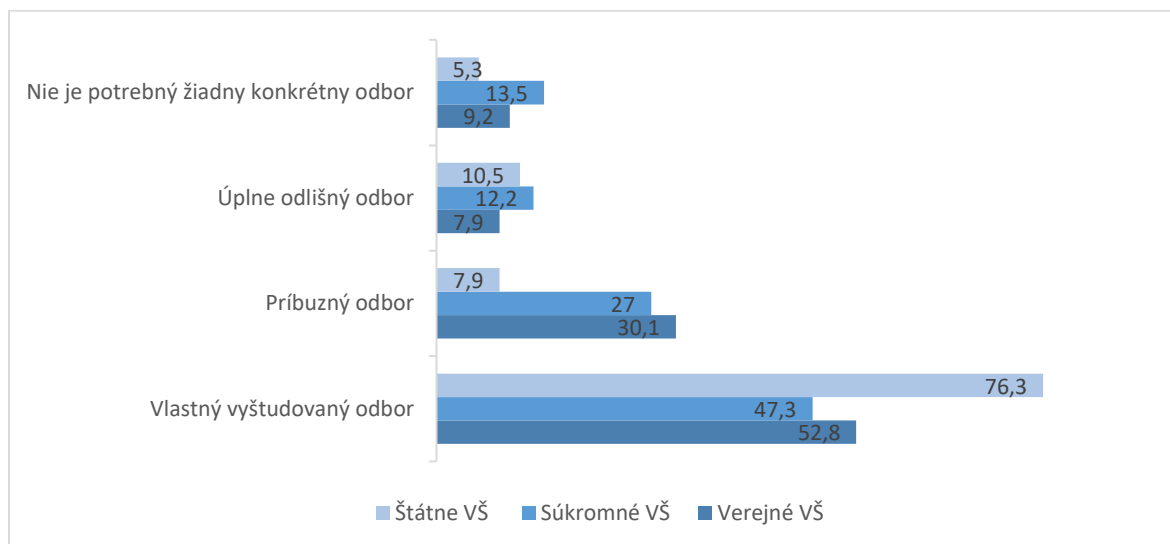
Menšie rozdiely vo vhodnosti vyštudovaného odboru pre súčasnú prácu boli zistené na základe pohlavia. Zatiaľ čo pre mužov bol pre súčasnú prácu vhodný vlastný vyštudovaný odbor (53,8 %) a príbuzný odbor (32,5 %), pre ženy bol skôr vhodný úplne odlišný odbor (8,7 %) resp. nepotrebovali žiadny konkrétny odbor (10,9 %).

Graf 28 - Vhodnosť odboru pre aktuálnu prácu podľa pohlavia (v %)

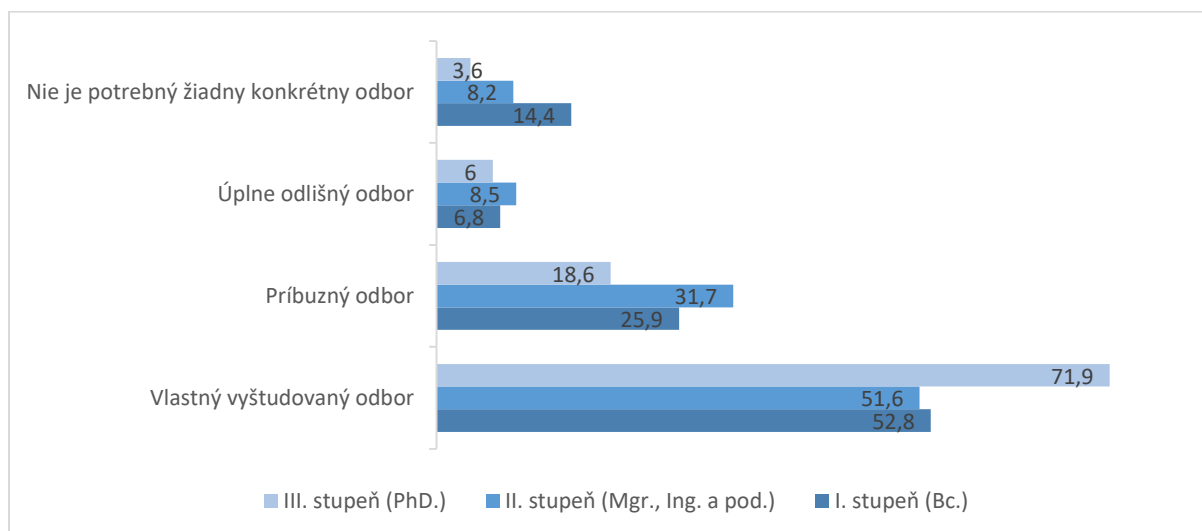
Podľa typu vysokej školy bolo zistené, že vlastný vyštudovaný odbor bol najvhodnejší hlavne pre absolventov zo štátnych vysokých škôl (76,3 %). Príbuzný odbor bol v aktuálnej práci vhodný skôr pre absolventov verejných vysokých škôl (30,1 %). Úplne odlišný odbor potrebovali najviac absolventi súkromných vysokých škôl (12,2 %) a rovnako najviac absolventov súkromných vysokých škôl (13,5 %) nepotrebovalo pre súčasnú prácu žiadny konkrétny odbor.

Graf 29 - Vhodnosť odboru pre aktuálnu prácu podľa typu vysokej školy (v %)

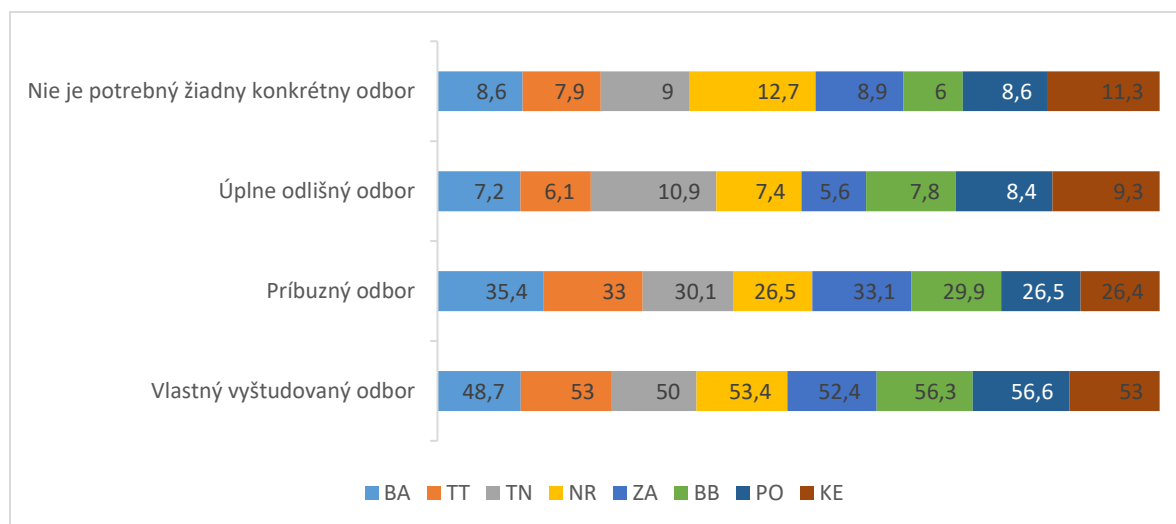
Z pohľadu stupňa dosiahnutého vzdelania, potrebovali v aktuálnej práci vlastný vyštudovaný odbor najmä absolventi s III. stupňom vzdelania (71,9 %). Príbuzný odbor bol skôr vhodný pre aktuálnu prácu absolventov II. stupňa (31,7 %). Taktiež úplne odlišný odbor bol potrebný pre prácu absolventov s nadobudnutým II. stupňom vzdelania (8,5 %). Najviac absolventov I. stupňa uviedlo, že pre aktuálne vykonávanú pracovnú aktivitu nepotrebujú žiadny konkrétny odbor (14,4 %).

Graf 30 - Vhodnosť odboru pre aktuálnu prácu podľa stupňa dosiahnutého vzdelania (v %)

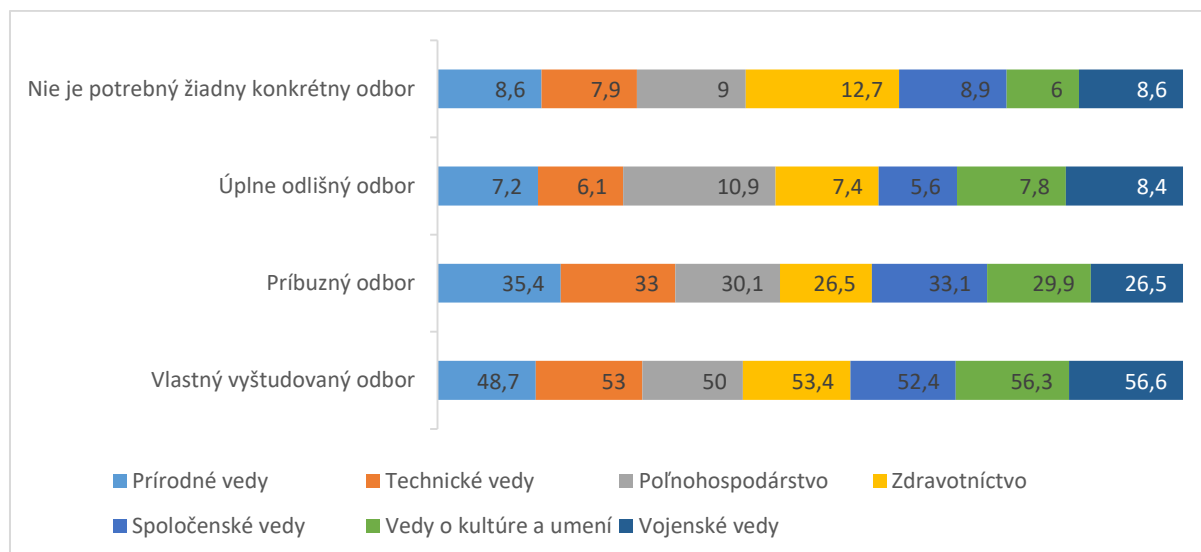
Podľa kraja trvalého bydliska respondentov sa zistilo, že vlastný vyštudovaný odbor bol vhodný najmä pre aktuálnu prácu absolventov z Prešovského (56,6 %) a Banskobystrického (56,3 %) kraja, naopak najmenej vhodný bol skôr pre respondentov z Bratislavského kraja (48,7 %). Príbuzný odbor bol najvhodnejší pre respondentov s trvalým pobytom v Bratislavskom (35,4 %) a Trnavskom (33 %) kraji. Úplne odlišný odbor v súčasnej práci bol potrebný hlavne pre absolventov z Trenčianskeho kraja (10,9 %). Najviac absolventov z Nitrianskeho kraja (12,7 %) nepotrebovalo disponovať žiadnym konkrétnym odborom v súčasnej práci.

Graf 31 - Vhodnosť odboru pre aktuálnu prácu podľa kraja trvalého bydliska (v %)

Z pohľadu skupiny odborov, bol vlastný vyštudovaný odbor vhodný pre absolventov vojenských vied (56,6 %) a vied o kultúre a umení (56,3 %), najmenej vhodný bol pre absolventov prírodných vied (48,7 %). Príbuzný odbor potrebovali v súčasnej práci hlavne absolventi odborov prírodných vied (35,4 %), spoločenských vied (33,1 %) a technických vied (33 %). Úplne odlišný odbor využívali v aktuálnej práci absolventi poľnohospodárstva (10,9 %). Žiadny konkrétny odbor nebol potrebný pre vykonávanie súčasnej práce absolventov zdravotníctva (12,7 %).

Graf 32 - Vhodnosť odboru pre aktuálnu prácu podľa skupiny odborov (v %)

Pri podrobnejšej analýze uplatnenia absolventov vysokých škôl na trhu práce nás zaujímalo aj to, aké pozície zastávali v organizácii, resp. či existovali rozdiely v zastávaní pozícií podľa vybraných porovnávacích znakov.

Z údajov vyplýva, že veľká väčšina respondentov nezastávala riadiacu funkciu (78,7 %) v súčasnom zamestnaní. Naopak, v riadiacej funkcii aktuálne pôsobilo 15,6 % respondentov. Malý podiel respondentov (5,7 %) vykonával podnikateľskú činnosť.

Tabuľka 29 – Pozícia v organizácii

	%
Zastávam riadiacu funkciu	15,6
Nezastávam riadiacu funkciu	78,7
Samostatne podnikám (živnostník a pod. bez zamestnancov)	5,7
Spolu	100,0

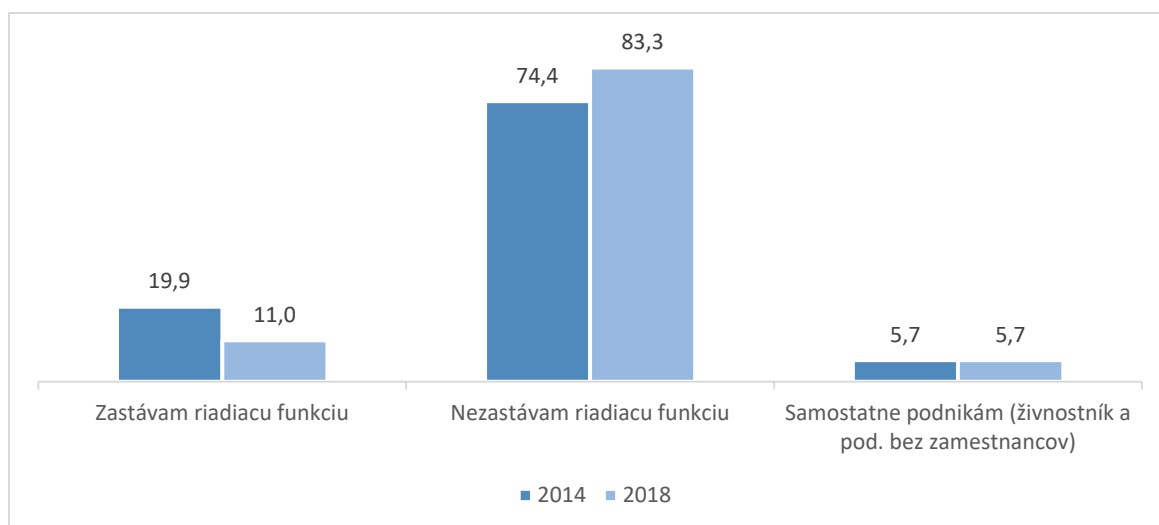
V riadiacej pozícii v súčasnom zamestnaní aktuálne pôsobili skôr absolventi štátnych vysokých škôl (21,1 %) pred absolventmi verejných (15,5 %) a súkromných (13,3 %) vysokých škôl, prevažne s III. stupňom vzdelania (19,3 %), s trvalým pobytom v Trenčianskom kraji (19,4 %), odboru poľnohospodárstva (28,8 %).

Podnikateľskú činnosť vykonávali najviac absolventi súkromných vysokých škôl (6,7 %), s I. stupňom vzdelania, s bydliskom v Bratislavskom kraji (7,8 %), odboru vied o kultúre a umení (26,2 %).

Najvýraznejšie rozdiely v zastávaní riadiacej funkcie v organizácii sme predpokladali hlavne pri roku ukončenia štúdia (z dôvodu dlhšieho časového úseku, ktorý uplynul od ukončenia štúdia pri absolventoch z roku 2014) a pohlaví.

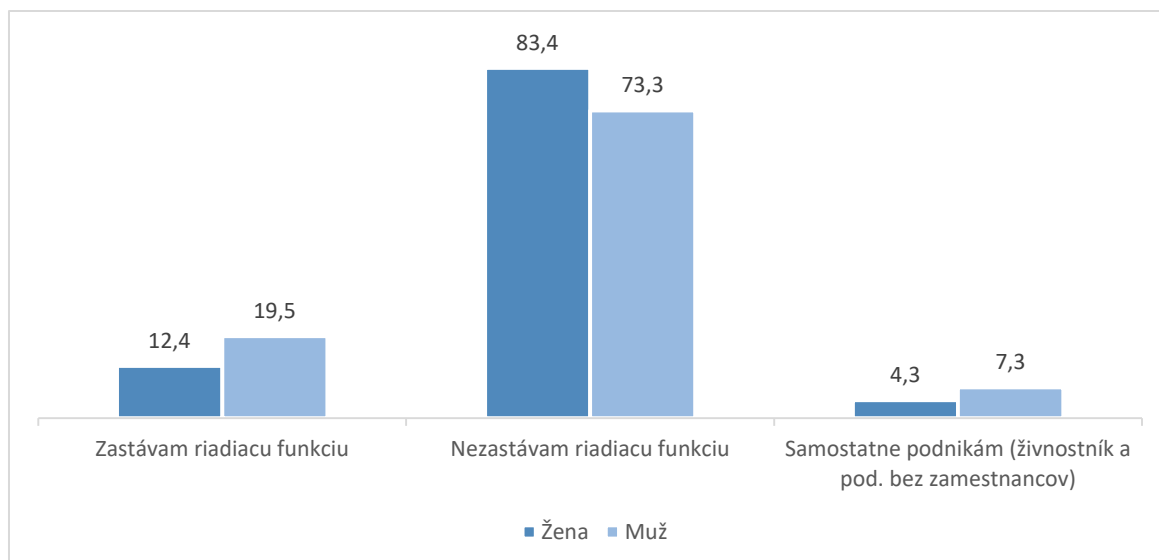
Údaje potvrdili rozdiely v zastávaní riadiacej pozície v organizácii na základe roku ukončenia štúdia (Chí-kvadrát = 48,053; $p < 0,001$). Ako sme uviedli, tieto rozdiely môžu byť spôsobené tým, že absolventi z roku 2014 mali k dispozícii (pre kariérny rast) viac času ako absolventi z roku 2018. To potvrdzujú aj údaje, veľká väčšina absolventov končiacich v roku 2018 (83,3 %) nezastáva riadiacu funkciu v súčasnom zamestnaní. Je zrejmé, že respondenti končiaci štúdium v roku 2014 (19,9 %) pôsobili v riadiacej pozícii častejšie ako respondenti končiaci v roku 2018 (11 %) (Cramer V = 0,123; $p < 0,001$).

Graf 33 - Pozícia v organizácii podľa roku ukončenia štúdia (v %)

Viacere prieskumy sa zaoberajú rodovou diskrimináciou na trhu práce, zistenia z nich naznačujú, že ženy sú takouto diskrimináciou ohrozené viac ako muži. Podľa predpokladu boli zistené rozdiely v zastávaní riadiacej pozície v organizácii na základe pohlavia (Chí-kvadrát = 43,965; $p < 0,001$). Riadiace funkcie zastáva v aktuálnom zamestnaní viac mužov (19,5 %) ako žien (12,4 %). Rovnako tak, viac mužov (7,3 %) ako žien (4,3 %) vykonáva podnikateľskú činnosť (Cramer V = 0,123; $p < 0,001$).

Graf 34 - Pozícia v organizácii podľa pohlavia (v %)

V prieskume sme zistili, že asi dve tretiny absolventov (65,9 %) vykonáva aktuálne prácu na plný úväzok. Menší podiel respondentov uviedol, že aktuálne disponuje aj prácou na dohodu (brigádou) (6,4 %), resp. pracuje na živnosť (6,2 %). V skrátenom úväzku aktuálne pracuje 2,8 % respondentov.

Tabuľka 30 - Typ pracovnej zmluvy absolventov v súčasnej dobe

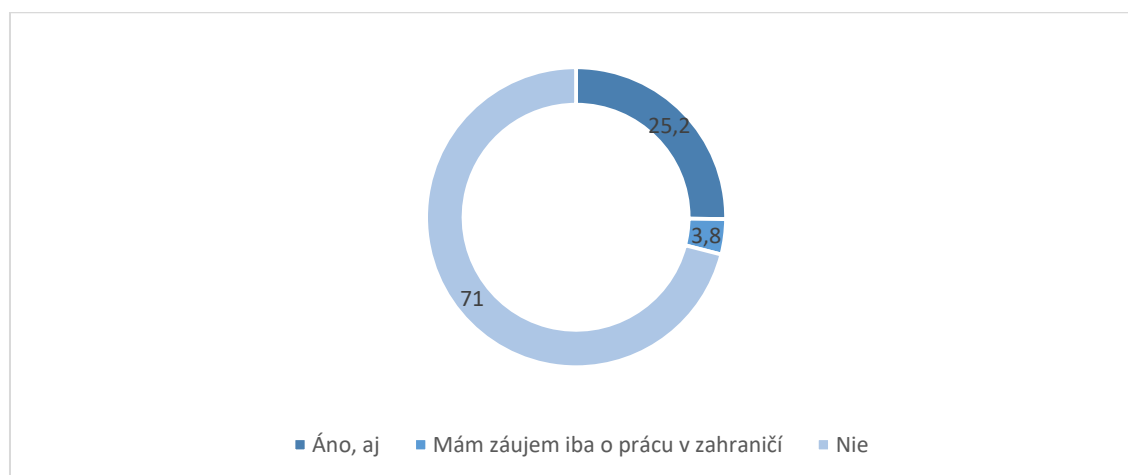
	%
Plný úväzok	65,9
Práca na dohodu, brigáda	6,4
Práca na živnosť (a podnikanie)	6,2
Skrátený úväzok	2,8
Iné	1,0

Plným úväzkom disponujú častejšie absolventi, ktorí ukončili štúdium v roku 2014 (78,8 %), približne rovnako ženy ako muži (71,3 % a 71,7 %), výrazne viac absolventi štátnych vysokých škôl (85,4 %) než verejných (65,8 %) a súkromných (58,1 %) vysokých škôl, s dosiahnutým III. stupňom vzdelania (83,5 %), s trvalým bydliskom v Trnavskom kraji (78,4 %), najmä odboru zdravotníctva (79,5 %). Na dohodu (aj brigádnicke) pracovali najviac absolventi z roku 2018 (9,8 %), rovnako muži ako ženy (6,2 % a 6,1 %), absolventi súkromných vysokých škôl (8,6 %), výrazne najviac s I. stupňom vzdelania (16,8 %), s bydliskom v Žilinskom kraji (8,1 %), odboru technických vied (7,2 %).

2.3.1. Práca v zahraničí

Podľa údajov sa väčšina absolventov (71 %) nezaujímal o prácu v zahraničí. Asi štvrtina respondentov (25,2 %) deklarovala, že si bude hľadať prácu okrem Slovenska aj v zahraničí. Iba malý podiel respondentov (3,8 %) prejavil záujem výhradne o prácu v zahraničí.

Graf 35 – Hľadanie práce v zahraničí

Aj o prácu v zahraničí sa zaujímali hlavne absolventi končiaci v roku 2018 (29,7 %) oproti tým z roku 2014 (20,7 %), muži (30,3 %) než ženy (20,8 %), z verejných vysokých škôl (25,4 %), s dosiahnutým I. stupňom vzdelania (30,8 %), najčastejšie s trvalým pobytom v Bratislavskom kraji (31,5 %), odborov vied o kultúre a umení (44,4 %) a technických vied (30,4 %).

Výhradne o prácu v zahraničí sa zaujímali najmä absolventi z roku 2014 (4,1 %), muži (4,2 %), zo súkromných vysokých škôl (6 %), s III. stupňom vzdelania (4,1 %), žijúci v Žilinskom kraji (4,5 %), vojenských vied (7,7 %).

Aj napriek malému počtu respondentov, ktorí uviedli, že majú záujem pracovať v zahraničí, je prínosné preskúmať motiváciu respondentov k výberu pracovnej aktivity mimo Slovenska.

Medzi najčastejšie dôvody pre hľadanie pracovného uplatnenia v zahraničí patrili finančná atraktivnosť práce (79,3 %), zdokonalenie sa v cudzom jazyku (66,5 %), lepšie podmienky pre odborný rast (65,6 %) a poznávanie iných kultúr (47,9 %). V menšej miere boli absolventi motivovaní hľadať si prácu v zahraničí aj kvôli nedostatku pracovných možností na Slovensku (11,1 %), kvalitnejšej životnej úrovni v zahraničí (4,1 %) a osobným dôvodom (2,3 %).

Tabuľka 31 – Motivácia absolventov k hľadaniu práce v zahraničí

	%
Finančná atraktivnosť	79,3
Zdokonalenie sa v cudzom jazyku	66,5
Lepšie podmienky pre odborný rast	65,6
Poznávanie iných kultúr	47,9
Neviem si nájsť prácu doma	11,1
Kvalitnejšie prostredie na život	4,1
Osobné dôvody (napr. vzťah, potreba zmeny)	2,3
Iné	1,2

*Respondenti mohli uviesť viac možností

Pri hľadaní práce v zahraničí boli motivovaní financiami najmä absolventi končiaci v roku 2014 (80,2 %), muži (82,7 %), z verejných vysokých škôl (79,4 %), s nadobudnutým III. stupňom vzdelania (87,3 %), z Košického kraja (83,3 %), s vyštudovaným odborom poľnohospodárstva (85,7 %). Zdokonaľovanie sa v cudzom jazyku motivovalo hlavne absolventov z roku 2018 (69,8 %), mužov (67,4 %), zo súkromných vysokých škôl (72,7 %), s I. stupňom (71,2 %), s trvalým pobytom v Košickom kraji (71,6 %), odboru technických vied (71,3 %).

Dôležitým motivačným faktorom pre hľadanie práce v zahraničí boli aj lepšie podmienky pre odborný rast, uvádzali to predovšetkým absolventi z roku 2014 (67 %), muži (69,3 %), z verejných vysokých škôl (65,9 %), výrazne viac s III. stupňom vzdelania (89,1 %), žijúci v Košickom kraji (79,4 %), technických vied (71,8 %) a prírodných vied (69,6 %).

2.3.2. Nepracujúci absolventi

V tejto časti správy sústredíme pozornosť na respondentov, ktorý nevykonávali aktuálne žiadnu pracovnú aktivitu³. Zaujímalo nás najmä to, prečo v súčasnosti absolventi nepracujú, dĺžka trvania nezamestnanosti a hlavné dôvody prerušenia pracovnej činnosti.

Je potrebné zdôrazniť, že otázky v tejto časti vyplňali iba respondenti, ktorí v súčasnosti nepracovali, išlo o 13,8 % denných absolventov zapojených do prieskumu.

³ Pod pracovnou aktivitou, rozumieme činnosť človeka, za ktorú mu prislúcha finančná odmena.

Hlavným dôvodom nevykonávania žiadnej práce väčšiny absolventov bolo pokračovanie v štúdiu na vysokej škole (58,3 %). Viac ako tretina nepracujúcich absolventov (36,3 %) bola aktuálne na materskej/rodičovskej dovolenke. Odpoveď „som nezamestnaný a hľadám si prácu“ uviedlo 4,3 % respondentov z nepracujúcich absolventov, čo predstavuje asi 0,6 % zo všetkých denných absolventov zaradených do prieskumu. To znamená, že prieskumu sa zúčastnil iba zanedbateľný podiel aktuálne nezamestnaných absolventov vysokých škôl. Medzi ďalšie dôvody nepracovania v súčasnosti patrilo dobrovoľníctvo (0,6 %), zdravotné dôvody (PN, ZŤP) (0,4 %) a oddych po štúdiu (cestovanie) (0,2 %).

Tabuľka 32 – Aktuálna situácia nepracujúcich absolventov

	%
Venujem sa ďalej plne štúdiu	58,3
Som na materskej/rodičovskej dovolenke	36,3
Som nezamestnaný a hľadám si prácu	4,3
Dobrovoľníctvo ⁴	0,6
PN, ZŤP	0,4
Cestujem/oddych	0,2
Spolu	100,0

*Iba absolventi nevykonávajúci pracovnú aktivitu v súčasnej dobe

Menšie rozdiely v súčasnej situácii nepracujúcich respondentov boli zaznamenané na základe typu vysokej školy a kraja trvalého pobytu.

V štúdiu ďalej pokračovali väčšinou absolventi verejných vysokých škôl (59 %), s trvalým bydliskom v Banskobystrickom kraji (71,4 %).

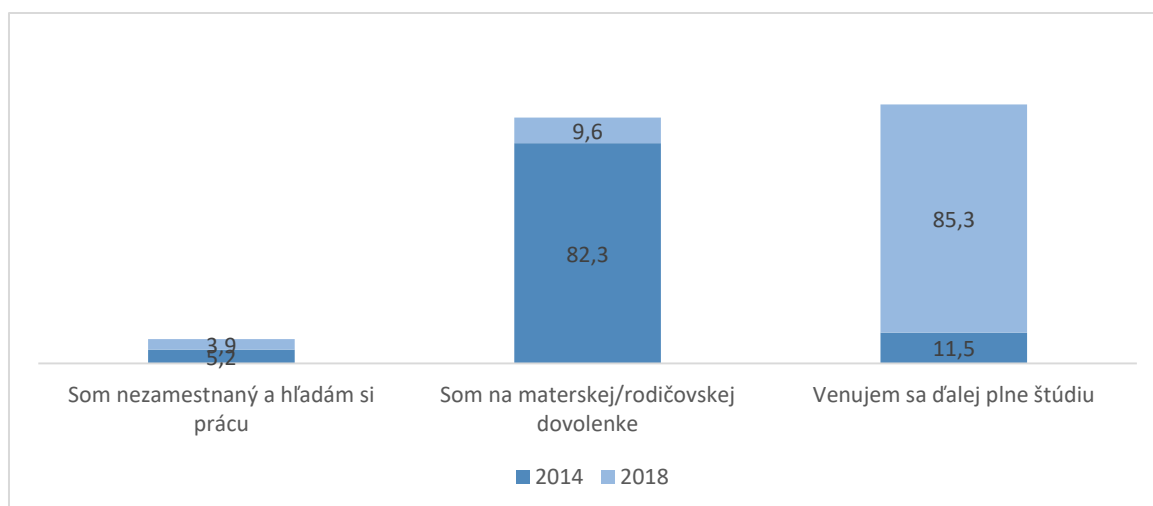
Nevykonávanie práce z dôvodu materských/rodičovských povinností bolo charakteristické hlavne pre absolventov súkromných vysokých škôl (62,5 %), s trvalým bydliskom v Bratislavskom kraji (54,5 %). Možnosť nezamestnaný uvádzali predovšetkým absolventi súkromných vysokých škôl (12,5 %) (túto možnosť neuviedol ani jeden absolvent štátnych vysokých škôl), najviac s trvalým bydliskom v Trnavskom kraji (11,4 %) a naopak najmenej s pobytom v Banskobystrickom kraji (2 %).

Najvýraznejšie rozdiely v aktuálnej situácii nepracujúcich absolventov boli zaznamenané podľa roku ukončenia štúdia. Očakávali sme, že hlavná časť aktuálne nepracujúcich absolventov končiacich v roku 2018 sa nebude zúčastňovať na pracovnom procese predovšetkým kvôli pokračujúcemu štúdiu. Tento predpoklad sa potvrdil, hlavným dôvodom nevykonávania žiadnej práce absolventov z roku 2018 bolo pokračovanie v štúdiu (85,3 %) oproti absolventom z roku 2014 (11,5 %). V prípade absolventov z roku 2014 bolo zistené, že nepracovali väčšinou kvôli materským/rodičovským povinnostiam (82,3 %), oproti absolventom z roku 2018 (9,6 %).

Možnosť nezamestnaný častejšie uvádzali absolventi z roku 2014 (5,2 %) než z roku 2018 (3,9 %). Môžeme konštatovať, že miera závislosti medzi uvedenými premennými (situácia nepracujúcich absolventov a rok ukončenia absolventov) bola silná a štatisticky významná (Cramer V = 0,750; p < 0,001).

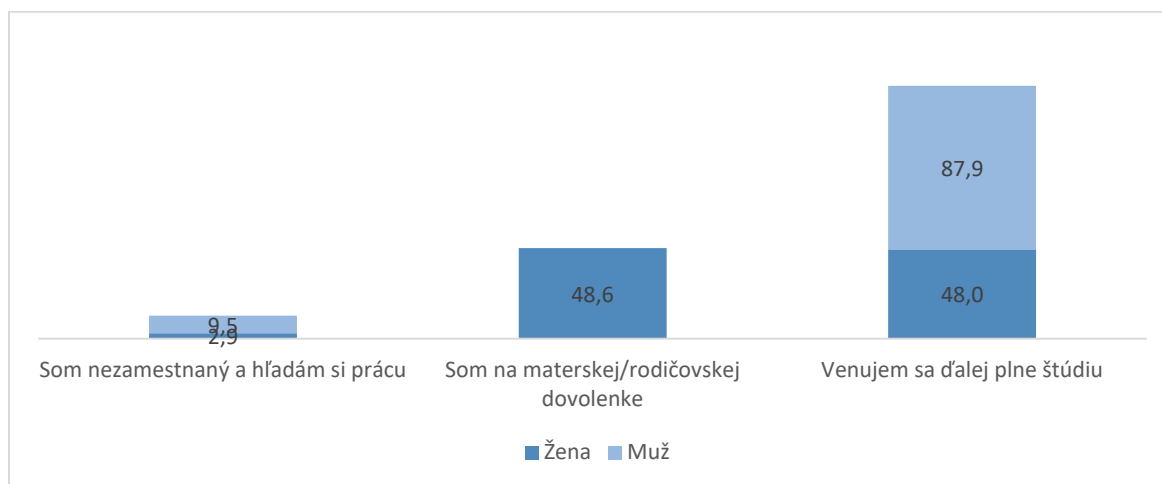
⁴ Je to uvedomelá neplatená aktivita alebo práca vykonávaná na základe slobodnej vôle v prospech iných ľudí alebo spoločnosti, či životného prostredia.

Graf 36 - Aktuálna situácia nepracujúcich absolventov podľa roku ukončenia štúdia (v %)

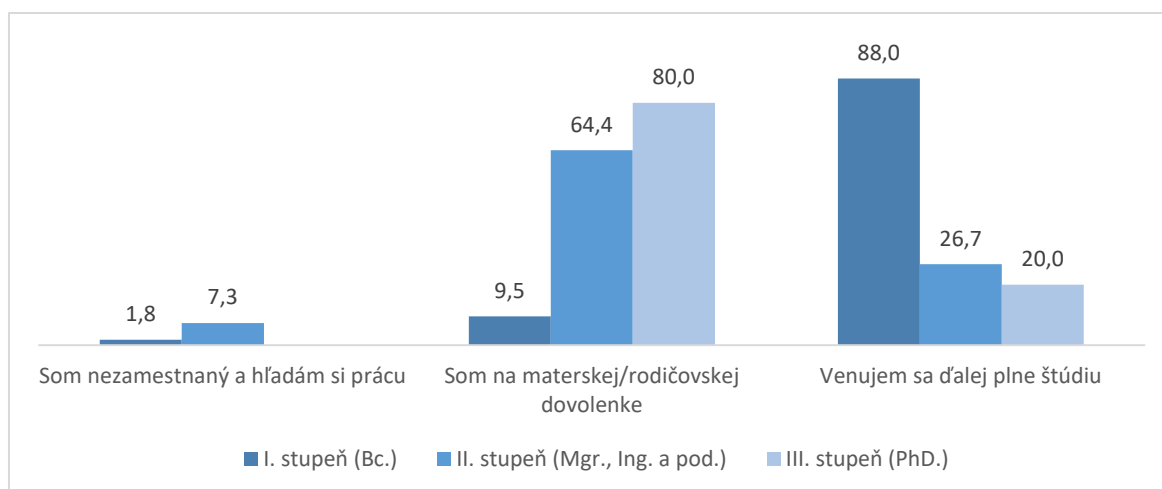
Výrazné rozdiely v súčasnej situácii nepracujúcich absolventov boli zistené vzhľadom na pohlavie, sila štatistickej závislosti bola na dobrej úrovni (Cramer V = 0,452; $p < 0,001$). Pokračovanie v štúdiu, ako dôvod nevykonávania pracovnej činnosti bol uvádzaný prevažne mužmi (87,9 %), než ženami (48 %). Kvôli materským/rodičovským povinnostiam aktuálne nepracovalo pochopiteľne viac žien (48,6 %), muži túto možnosť neuvažovali. Výrazne viac mužov (9,5 %) než žien (2,9 %) uviedlo možnosť „nezamestnaný a hľadám si prácu“.

Graf 37 - Aktuálna situácia nepracujúcich absolventov podľa pohlavia (v %)

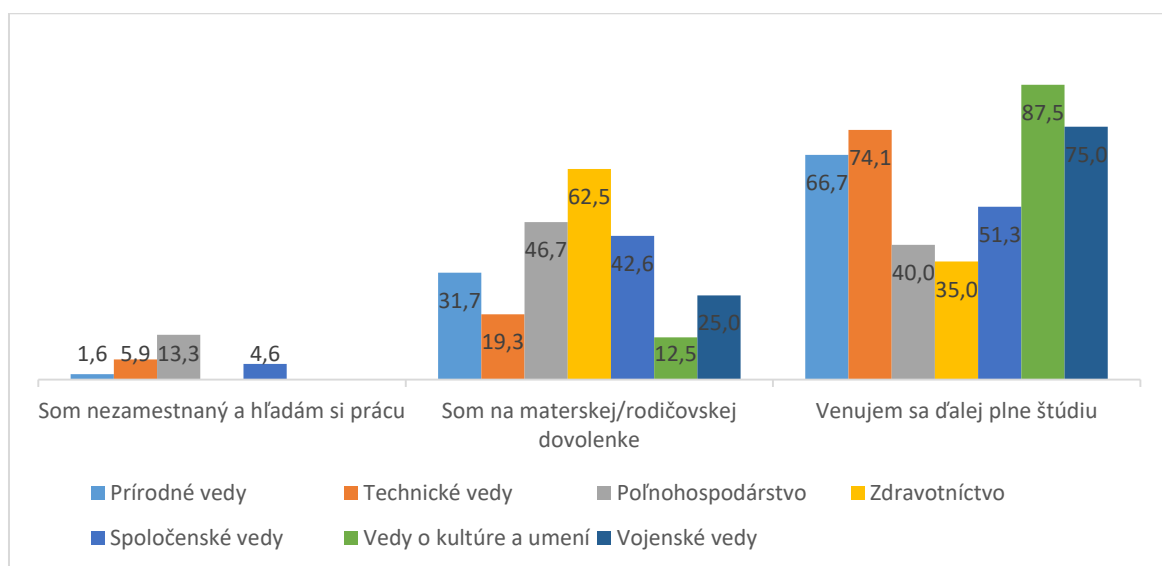
Zistilo sa, že vzťah medzi súčasnou situáciou nepracujúcich absolventov a nadobudnutým stupňom vzdelania bol štatisticky významný a na dobrej úrovni (Cramer V = 0,448; $p < 0,001$). Absolventi, ktorí disponovali I. stupňom vzdelania (88 %) nepracovali najmä kvôli tomu, že pokračovali ďalej v štúdiu, rovnako odpovedalo menej absolventov s II. (26,7 %) aj III. (20 %) stupňom. Kvôli materským/rodičovským povinnostiam nepracovali najviac absolventi III. stupňa vzdelania (80 %), nasledovali absolventi II. (64,4 %) a I. (9,5 %) stupňa. Možnosť „nezamestnaný“ uvádzalo najviac absolventov II. stupňa vzdelania (7,3 %).

Graf 38 - Aktuálna situácia nepracujúcich absolventov podľa stupňa vzdelania (v %)

Menšie rozdiely v aktuálnej situácii nepracujúcich absolventov boli zistené aj v prípade skupiny odborov, sila štatistickej závislosti bola nižšia (Cramer $V = 0,147$; $p = 0,002$). V štúdiu ďalej pokračovali predovšetkým absolventi vied o kultúre a umení (87,5 %), vojenských vied (75 %) a technických vied (74,1 %). Na materskej/rodičovskej dovolenke sa nachádzali najviac absolventi zdravotníctva (62,5 %). Možnosť „nezamestnaný“ uvádzali výrazne najviac absolventi odboru poľnohospodárstva (13,3 %).

Graf 39 - Aktuálna situácia nepracujúcich absolventov podľa skupiny odborov (v %)

Ďalším zistením z prieskumu bol údaj o dĺžke nezamestnanosti⁵ absolventov. Absolventi mali možnosť uviesť počet mesiacov, počas ktorých nedisponovali prácou. Pre lepšiu ilustráciu výsledkov sme odpovede kategorizovali do troch možností (nezamestnanosť trvala 6 mesiacov a kratšie;

⁵ Odpovede respondentov neboli rovnomerne zastúpené, a to hlavne pri type vysokej školy, kraji trvalého bydliska a skupine odborov. Preto je potrebné nazerať na výsledky s ohľadom na to.

nezamestnanosť trvala viac ako 6 mesiacov a menej ako jeden rok; nezamestnanosť trvala viac ako jeden rok).

Z údajov je zrejmé, že väčšina respondentov (62,6 %) bola nezamestnaná 6 mesiacov a menej, to sa dá hodnotiť pozitívne, nakoľko ide relatívne o krátke časové obdobie, v ktorom si absolventi dokázali nájsť prácu. Viac ako 6 mesiacov ale menej ako rok bolo nezamestnaných 12,3 % respondentov, relatívne dlhé obdobie (viac ako jeden rok) bola nezamestnaná asi štvrtina (25,2 %) absolventov.

Tabuľka 33 – Doba nezamestnanosti absolventov

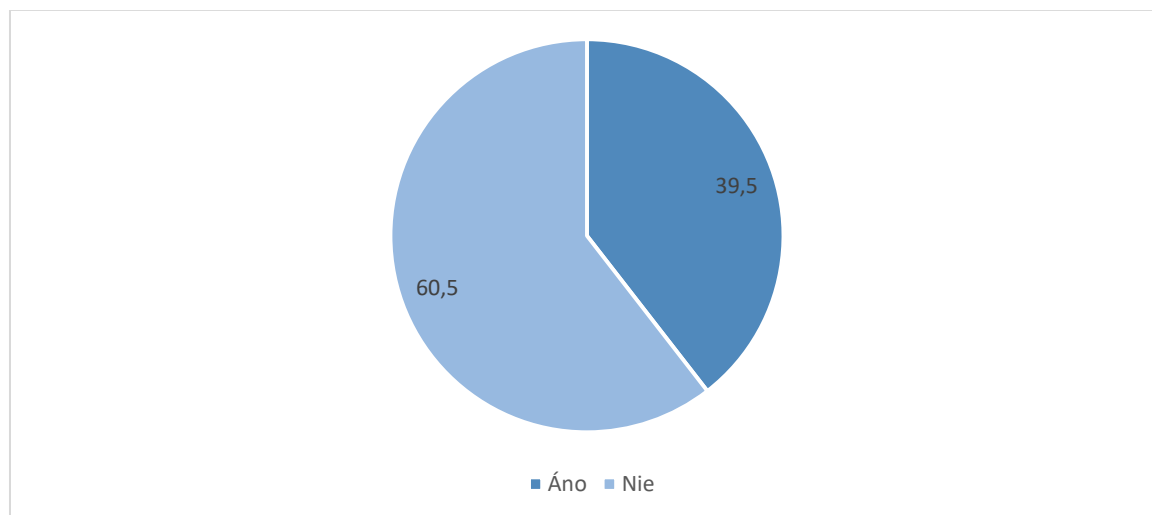
	%
6 mesiacov a menej	62,6
Viac ako 6 mesiacov a menej ako rok	12,3
Viac ako rok	25,2
Spolu	100,0

**Iba absolventi nevykonávajúci pracovnú aktivitu v súčasnej dobe*

Najkratšie (6 mesiacov a menej) boli nezamestnaní skôr absolventi končiaci v roku 2018 (70 %), muži (72 %), z verejných vysokých škôl (63,9 %), s nadobudnutým I. stupňom vzdelania (75,4 %), s trvalým pobytom v Bratislavskom kraji (80 %), odboru zdravotníctva (87,5 %).

Najdlhšie (viac ako rok) boli nezamestnaní predovšetkým absolventi končiaci v roku 2014 (29,6 %), ženy (24,5 %), zo súkromných vysokých škôl (27,3 %), s II. stupňom vzdelania (28 %), s trvalým bydliskom v Trenčianskom kraji (33,3 %), s vyštudovaným odborom spoločenských vied (27,3 %) Prekvapujúcim zistením bolo, že väčšina aktuálne nepracujúcich absolventov (60,5 %) nie je evidovaná na úrade práce. Takéto správanie môže súvisieť s očakávaním skorého nájdania práce, bude skôr typické pre absolventov, ktorí ukončili štúdium iba nedávno.

Graf 40 - Absolventi evidovaní na úrade práce

**Iba absolventi nevykonávajúci pracovnú aktivitu v súčasnej dobe*

Na úrade práce boli evidovaní najmä (nepracujúci) absolventi z roku 2014 (69,6 %) oproti tým z roku 2018 (26,7 %), mierne viac ženy (41,1 %) než muži (39,7 %), absolventi súkromných vysokých škôl (54,5 %), s II. stupňom vzdelania (65,2 %), s trvalým pobytom v Banskobystrickom kraji (62,5 %), odboru poľnohospodárstva (rovnako aj zdravotníctva a vied o kultúre a umení) (50 %).

V závere tejto časti popíšeme spôsoby, akými respondenti odišli z posledného zamestnania a hlavné faktory, ktoré ovplyvnili rozhodnutie respondentov odísť so zamestnania.

Najčastejšími spôsobom odchodu z posledného zamestnania bol odchod z vlastnej vôle, resp. po dohode s vedením (44,6 %). Ďalej nasledovalo uvoľnenie z iných dôvodov (13,8 %), pokračovanie v štúdiu (11,5 %), prepúšťanie kvôli nadbytočnosti a materská/rodičovská dovolenka (zhodne 8,5 %).

Tabuľka 34 – Najčastejšie spôsoby odchodu z posledného zamestnania

	%
Odišiel som sám, resp. po dohode s vedením	44,6
Uvoľnenie z iných dôvodov	13,8
Ďalej študujem	11,5
Prepúšťanie zamestnancov z dôvodu nadbytočnosti	8,5
Materská/rodičovská dovolenka	8,5
Organizačné dôvody	7,7
Koniec zmluvy	4,6
Zánik organizácie	0,8
Spolu	100,0

**Iba absolventi nevykonávajúci pracovnú aktivitu v súčasnej dobe*

Zistenia ukazujú, že asi štvrtina aktuálne nepracujúcich respondentov (24,3 %) odišla so zamestnania hlavne kvôli nevyhovujúcej pracovnej náplni. Medzi podstatné faktory, ktoré ovplyvnili rozhodnutie respondentov odísť zo zamestnania patrili aj rodinné dôvody (19,6 %), nízky príjem (12,1 %) a pokračovanie v štúdiu (10,3 %).

Tabuľka 35 – Faktory ovplyvňujúce odchod zo zamestnania

	%
Nevyhovujúca náplň práce	24,3
Rodinné dôvody	19,6
Nízky príjem	12,1
Pokračovanie v štúdiu	10,3
Žiadna alebo minimálna možnosť odborného rastu	7,5
Nezhody s vedením	7,5
Zlé medziľudské vzťahy	7,5
Iné	5,6
Žiadna alebo minimálna možnosť funkčného postupu	2,8
Zlé pracovné podmienky	1,9
Rodičovské povinnosti	0,9
Spolu	100,0

**Iba absolventi nevykonávajúci pracovnú aktivitu v súčasnej dobe*

2.3.3. Spokojnosť s prácou a obavy zo straty práce

Pri mapovaní súčasnej situácie absolventov slovenských vysokých škôl sme analyzovali aj mieru ich spokojnosti so súčasným zamestnaním. Miera spokojnosti absolventov bola meraná na päťstupňovej škále, pričom hodnota 1 znázorňovala maximálnu spokojnosť a hodnota 5 minimálnu spokojnosť.

Môžeme konštatovať, že veľká väčšina respondentov (79 %) bola so súčasným zamestnaním spokojná. Iba malý podiel respondentov (6,5 %) bol so súčasným zamestnaním nespokojný. Neutrálnu odpoveď, rovnako spokojný ako nespokojný, uvádzalo 14,4 % absolventov.

Tabuľka 36 – Spokojnosť so súčasným zamestnaním

	%
1 – najväčšia spokojnosť	41,8
2	37,2
3	14,4
4	4,5
5 – najmenšia spokojnosť	2,0
Spolu	100,0

Najväčšiu spokojnosť s aktuálnym zamestnaním deklarovali hlavne absolventi končiaci v roku 2018 (42,3 %), muži (43,6 %), zo súkromných vysokých škôl (49,3 %), s dosiahnutým III. stupňom vzdelania (45,5 %), s trvalým bydliskom v Prešovskom kraji (46 %), odboru technických vied (45,4 %).

Najmenej spokojní so súčasným zamestnaním boli absolventi z roku 2018 (7,3 %), ženy (6,7 %), zo súkromných vysokých škôl (9,3 %), s I. stupňom (7,4 %), z Košického kraja (8,3 %), s vyštudovaným odborom poľnohospodárstva (15 %).

Ako bolo skôr uvedené, iba malý podiel respondentov uvádzal, že sú nespokojní so súčasným zamestnaním. Avšak, aj napriek tomu, považujeme za prínosné uviesť najčastejšie dôvody nespokojnosti absolventov.

Najčastejším dôvodom nespokojnosti absolventov bolo platové ohodnotenie (68,4 %) . Respondenti boli ďalej nespokojní s náplňou práce (51,5 %) a pracovným prostredím (40,8 %). Menej absolventov bolo nespokojných s postavením v organizácii (32 %) a s dĺžkou pracovnej doby (25,2 %).

Tabuľka 37 – Dôvody nespokojnosti so súčasným zamestnaním

	%
Som nespokojný s platovým ohodnotením	68,4
Som nespokojný s náplňou práce	51,5
Som nespokojný s pracovným prostredím (kolektív, podmienky na pracovisku)	40,8
Som nespokojný s mojim postavením v organizácii (kompetencie)	32,0
Som nespokojný s dĺžkou pracovnej doby	25,2
Iné	2,9

**Iba respondenti, ktorí vyjadrili nespokojnosť s aktuálnym zamestnaním. Mohli uviesť viacero možností.*

Nespokojnosť s platovým ohodnotením bola typická skôr pre absolventov končiacich v roku 2018 (73 %), mužov (74,6 %) aj ženy (63,6 %), absolventov súkromných vysokých škôl (71,4 %), verejných (68,2 %) a štátnych (66,7 %) vysokých škôl, s II. stupňom vzdelania (69,9 %), s trvalým bydliskom v Košickom kraji (75,8 %).

Nespokojnosť s náplňou práce najčastejšie vyjadrovali absolventi z roku 2018 (58,6 %), muži (59,2 %), zo štátnych vysokých škôl (66,7 %), s III. stupňom vzdelania (66,7 %), s trvalým pobytom v Banskobystrickom kraji (80 %), odboru poľnohospodárstva (90,9 %).

Nespokojnosť s pracovným prostredím uvádzali najmä absolventi z roku 2014 (42,5 %), výrazne viac ženy (51,4 %) než muži (31 %), absolventi štátnych vysokých škôl (66,7 %), s III. stupňom vzdelania (50,0 %), z Trnavského kraja (56,3 %), odboru zdravotníctva (80 %).

Ďalej sme venovali pozornosť tomu, ako respondenti vnímali stabilitu svojej aktuálnej práce. Teda, či respondenti pociťovali obavy zo straty práce, alebo či sa aktívne zaujímali o zmenu zamestnania.

Prezentované údaje naznačujú, že väčšina respondentov (83,5 %) nemá obavy zo straty práce v blízkej dobe. Iba relatívne malý podiel absolventov (9,6 %) sa obával straty práce v blízkej dobe.

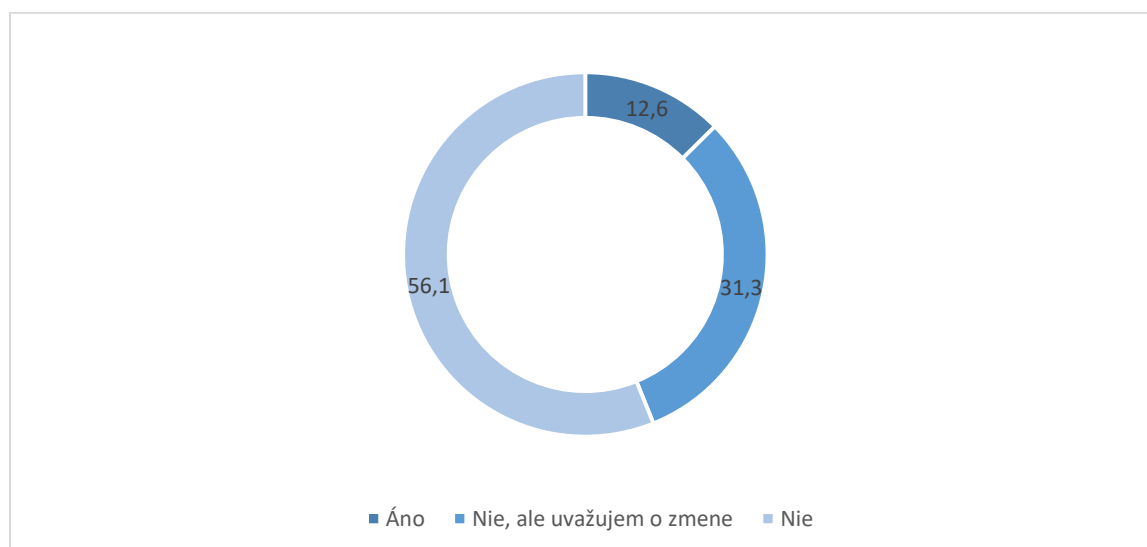
Tabuľka 38 – Obavy zo straty práce v blízkej dobe

	%
Určite áno	3,1
Skôr áno	6,5
Skôr nie	44,4
Určite nie	39,1
Neviem	6,8
Spolu	100,0

Straty práce sa obávali približne rovnako absolventi končiaci v roku 2014 (9,6 %) ako v roku 2018 (9,5 %), viac ženy (11,3 %) než muži (6,8 %), najviac absolventi súkromných vysokých škôl (12,2 %), s dosiahnutým I. stupňom vzdelania (11,9 %), z Banskobystrického kraja (12,8 %), s vyštudovaným odborom spoločenských vied (12,3 %).

Zo zistení vyplýva, že viac ako polovica absolventov (56,1 %) si aktuálne nehľadá nové zamestnanie. Iba menší podiel respondentov (12,6 %) sa jednoznačne vyjadril, že hľadá nové pracovné uplatnenie. Takmer tretina respondentov (31,3 %) uviedla, že si síce aktívne nehľadá novú prácu, avšak uvažuje nad zmenou pracovného pôsobiska.

Graf 41 - Hľadanie nového pracovného uplatnenia

Nové pracovné uplatnenie si hľadali najčastejšie absolventi končiaci v roku 2018 (15 %), ženy (13,6 %), z verejných vysokých škôl (12,8 %), s I. stupňom vzdelania (21,5 %), z Banskobystrického kraja (14,6 %), odborov vied o kultúre a umení (21,7 %) a poľnohospodárstva (19,4 %). Nad zmenou zamestnania uvažovali najmä absolventi z roku 2014 (32,2 %), ženy (32,1 %), zo štátnych vysokých škôl (31,6 %), s dosiahnutým III. stupňom vzdelania (32,7 %), s trvalým bydliskom v Banskobystrickom kraji (34,8 %), odboru prírodných vied (35,9 %).

2.3.4. Problémy pri hľadaní práce

Hľadanie práce je nepochybne stresujúci a zložitý proces, ktorý nemusí vždy neprebiehať jednoducho, absolventi sa pri tejto činnosti neraz stretávajú s rôznymi problémami. Respondenti boli požiadaní aby uviedli, či sa počas hľadania práce stretli s nejakými ťažkosťami a diskrimináciou.

Medzi najfrekvencovanejšie ťažkosti, s ktorými sa respondenti počas hľadania práce stretli, patrili nízke finančné ohodnotenie (38,1 %), nedostatok pracovných miest vo vyštudovanom odbore (30,2 %), nedostatok pracovných príležitostí v blízkosti bydliska (29,9 %) a nezáujem o vysokoškolských absolventov (25,7 %). Relatívne nízka hodnota bola zaznamenaná pri možnosti „Nemal/a som žiadne ťažkosti“ (25,9 %).

Tabuľka 39 – Ťažkosti pri hľadaní práce

	%
Nízke finančné ohodnotenie	38,1
Nedostatok pracovných miest v odbore	30,2
Nedostatok pracovných miest v blízkosti bydliska	29,9
Nezáujem o čerstvých absolventov VŠ	25,7
Nedostatok akýchkoľvek pracovných miest	5,6
Nezáujem o ženskú pracovnú silu	4,3
Iné	1,1
Nedostatok praxe	1,0
Nedostatočné vzdelanie (jazykové zručnosti)	0,4
Nemal/a som žiadne ťažkosti	25,9

*Respondenti mohli uviesť viac možností

Najvýraznejšou ťažkosťou pri hľadaní práce bolo nízke finančné ohodnotenie, uvádzali to najmä absolventi končiaci v roku 2014 (39,7 %), mierne viac ženy (40,1 %), absolventi štátnych vysokých škôl (39,5 %), s dosiahnutým II. stupňom vzdelania (41,3 %), s trvalým pobytom v Banskobystrickom kraji (43 %), odborov poľnohospodárstva (45,9 %) a prírodných vied (43,1 %).

Nedostatok pracovných miest v odbore pri hľadaní práce zaznamenali predovšetkým absolventi z roku 2014 (32,4 %), výrazne viac ženy (36,1 %) oproti mužom (23,6 %), absolventi verejných vysokých škôl (30,4 %), s dosiahnutým III. stupňom vzdelania (35 %), s trvalým bydliskom v Košickom kraji (36,1 %), odboru vied o kultúre a umení (50,7 %).

Problémy s uplatnením sa v blízkosti bydliska pociťovali najviac absolventi končiaci v roku 2014 (31,2 %), ženy (33,4 %), z verejných vysokých škôl (30,3 %), s II. stupňom vzdelania (32,2 %), s trvalým bydliskom v Banskobystrickom kraji, odboru spoločenských vied (33,2 %).

Nezáujem o čerstvých absolventov bol badateľný najmä pri absolventoch z roku 2018 (26,3 %), ženách (29,4 %), z verejných vysokých škôl (26,1 %), s II. stupňom vzdelania (27,2 %), z Košického kraja (31,2 %), s vyštudovaným odborom prírodných vied (30,3 %).

Z údajov vyplýva, že takmer dve tretiny respondentov sa počas hľadania práce nestretli s diskrimináciou (65,4 %). Ostatní respondenti, ktorí sa s diskriminačným správaním stretli, uviedli, že bolo najčastejšie spojené s nedostatkom pracovných skúseností (58,4 %), pohlavím (13,2 %) a vekom (12,8 %) absolventov.

Tabuľka 40 - Diskriminačné správanie počas hľadania práce

	%
Kvôli nedostatku pracovných skúseností	58,4
Kvôli pohlaviu	13,2
Kvôli veku	12,8
Kvôli tehotenstvu, alebo deťom	7,1
Iné	2,5
Kvôli fyzickému postihnutiu alebo chorobe	1,7
Kvôli etnicite	0,9
Kvôli vyštudovanému odboru alebo VŠ	0,6
Kvôli dosiahnutému vzdelaniu	0,6
Kvôli jazyku alebo národnosti	0,6
Kvôli miestu bydliska	0,4
Kvôli prekvalifikovanosti	0,3
Kvôli výzoru	0,2
Nestretol/a som sa s diskrimináciou	65,4

*Respondenti mohli uviesť viac možností

Kvôli nedostatku pracovných skúseností, sa cítili byť najviac diskriminovaní absolventi končiaci v roku 2014 (63,6 %), mierne viac muži (62,2 %) než ženy (59,9 %), absolventi verejných vysokých škôl (58,5 %) než súkromných (50 %) a štátnych (42,9 %) vysokých škôl, s dosiahnutým II. stupňom vzdelania (64,6 %), s trvalým pobytom v Košickom kraji (66,9 %), zo skupiny odborov spoločenských (61,5 %) a technických (60,2 %) vied.

Diskriminácia spôsobená pohlavím bola badateľná predovšetkým pri absolventoch z roku 2014 (17,6 %), výrazne viac pri ženách (19 %), než mužoch (2,5 %), zo štátnych vysokých škôl (28,6 %), než verejných (13,2 %) a súkromných (12,5 %) vysokých škôl, s III. stupňom vzdelania (22,6 %), z Bratislavského kraja (17,3 %), odboru prírodných vied (20,4 %).

Diskrimináciu kvôli veku zaznamenali najviac absolventi z roku 2014 (14,3 %), ženy (13,9 %), z verejných vysokých škôl (12,8 %), s III. stupňom vzdelania (18,9 %), z Košického kraja (16,6 %), s vyštudovaným odborom vied o kultúre a umení (22,7 %).

2.3.5. Príjem absolventov

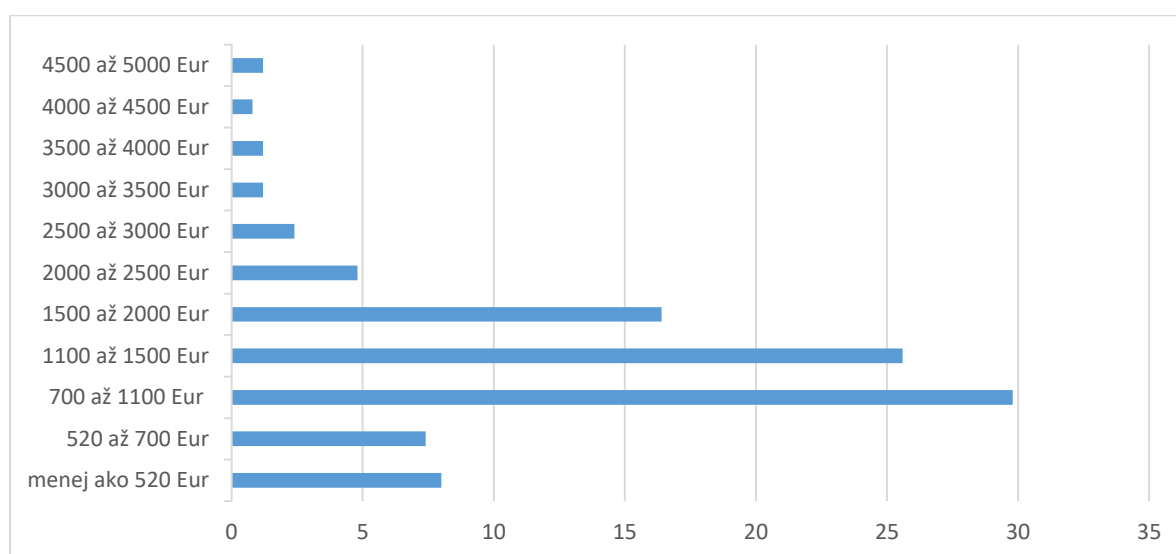
Medzi významné zistenia prieskumu patrili aj poznatky týkajúce sa príjmovej situácie vysokoškolských absolventov, tie sú dôležité pre pochopenie životných podmienok absolventov. Respondentom bola položená otázka, aký bol ich hrubý priemerný mesačný príjem za posledných 6 mesiacov. Kvôli lepšej prehľadnosti zistení boli jednotlivé odpovede respondentov zoskupené do kategórií.

Podľa získaných údajov bola viac ako polovica absolventov (55,4 %) sústredená v dvoch príjmových kategóriách (700 až 1 100 Eur a 1 100 až 1 500 Eur). Najviac absolventov (29,8 %) disponovalo príjmom v rozpätí od 700 do 1 100 Eur a približne štvrtina absolventov (25,6 %) zarábala 1 100 až 1 500 Eur za mesiac. Je potrebné dodať, že v čase konania prieskumu bola priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca v hospodárstve SR na úrovni 1 092 Eur.

Relatívne vysoký podiel absolventov (16,4 %) uviedol, že ich mesačný príjem bol nadpriemerný (1 100 až 1 500 Eur). Menej ako 520 Eur za mesiac (minimálna mzda v roku 2019 bola na úrovni 520 Eur) zarobilo 8 % absolventov, dôvodom môže byť vykonávanie prerušovaných pracovných aktivít, brigádnickej práce, práce na dohodu a pod.

V najvyšších príjmových kategóriách (3 000 až 3 500 Eur, 3 500 až 4 000 Eur, 4 000 až 4 500 Eur a 4 500 až 5 000 Eur) bol sústredený iba malý podiel absolventov, spolu asi 4,4 %.

Graf 42 – Výška hrubého mesačného príjmu

Do strednej príjmovej kategórie (700 až 1 100 Eur) spadajú predovšetkým absolventi verejných vysokých škôl (29,7 %), s trvalým pobytom v Banskobystrickom kraji (39,1 %).

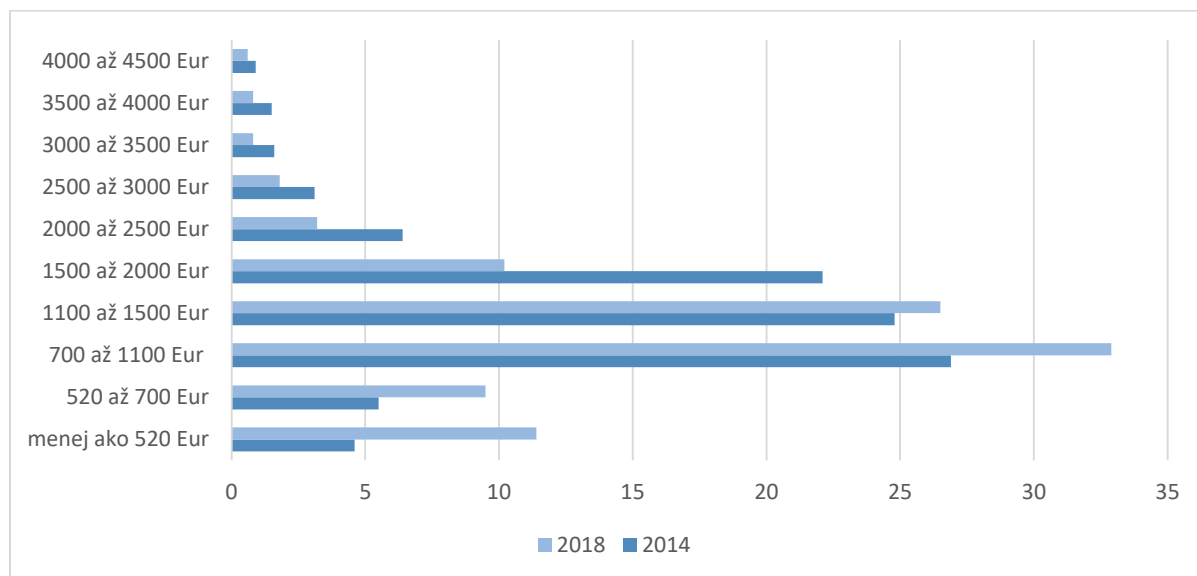
Mierne nadpriemerným príjmom (1 100 až 1 500 Eur) disponovali viac absolventi štátnych vysokých škôl (34,3 %) než verejných (25,7 %) a súkromných (23,2 %) vysokých škôl, žijúci v Trenčianskom kraji. Nadpriemerným príjmom (1 500 až 2 000 Eur) disponovali najmä absolventi štátnych vysokých škôl (24,7 %), s bydliskom v Bratislavskom kraji (25,4 %).

Menej ako 520 eur zarábali najviac absolventi súkromných vysokých škôl (11,6 %), s trvalým bydliskom v Prešovskom kraji (9,5 %).

Keďže boli zistené významné rozdiely v dosiahnutom príjme medzi niektorými porovnávacími znakmi, budeme sa im venovať podrobnejšie.

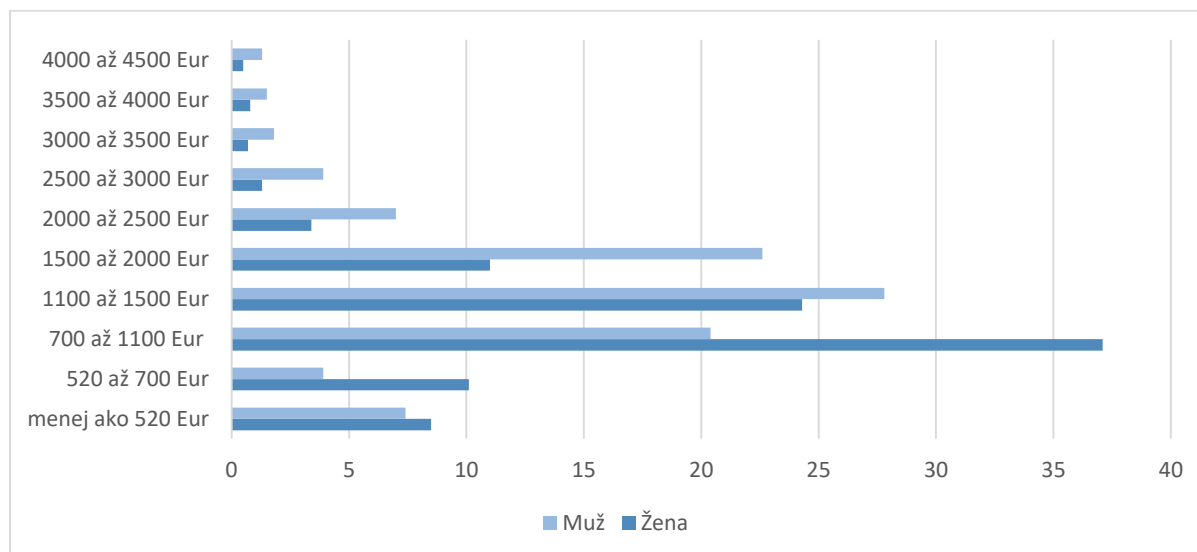
Predpokladali sme, že respondenti absolventi z roku 2014 budú spadať do vyšších príjmových kategórii, a to najmä kvôli nadobudnutým pracovným skúsenostiam (praxi). Tento predpoklad sa potvrdil, sila vzťahu medzi uvedenými premennými je na dobrej úrovni (Cramer V = 0,418; $p < 0,001$). Nadpriemerný príjem (1 500 až 2 000 Eur resp. 2 000 až 2 500 Eur) bol charakteristický viac pre absolventov z roku 2014 (22,1 % resp. 6,4 %), než absolventov z roku 2018 (10,2 % resp. 3,2 %). Nižším mesačným príjmom (menej ako 520 Eur) disponovali väčšinou absolventi končiaci v roku 2018 (11,4 %), oproti absolventom z roku 2014 (4,6 %). Rovnako tak priemerným príjmom (700 až 1 100 Eur) disponovali viac absolventi z roku 2018 (32,9 %), než z roku 2014 (26,9 %).

Graf 43 - Výška hrubého mesačného príjmu podľa roku ukončenia štúdia

Prínosné boli aj zistenia týkajúce sa výšky príjmu z pohľadu pohlavia (Cramer V = 0,448; $p < 0,001$). Môžeme konštatovať, že nerovnosť v odmeňovaní na základe pohlavia pretrváva. V nižších príjmových kategóriách (menej ako 520 Eur a 520 až 700 Eur) boli sústredené väčšinou ženy (8,5 % resp. 10,1 %) než muži (7,4 % resp. 3,9 %). Viac ako tretina žien (37,1 %) uviedla, že ich hrubý mesačný príjem sa pohyboval v rozpätí 700 až 1 100 Eur, oproti mužom (20,4 %). Naopak muži (22,6 %) disponovali častejšie nadpriemerným príjmom (1 500 až 2 000 Eur) oproti ženám (11 %).

Graf 44 - Výška hrubého mesačného príjmu podľa pohlavia

Získané údaje preukázali, že existuje štatisticky významný vzťah vo výške mesačného príjmu absolventov na základe vyštudovaného odboru (Cramer V = 0,367; p = 0,003). Do najnižších príjmových kategórií (menej ako 520 Eur a 520 až 700 Eur) patrili hlavne absolventi skupiny odborov vied o kultúre a umení (18,6 %) a poľnohospodárstva (23,9 %). Priemerná príjmová kategória (700 až 1 100 Eur) bola zastúpená najmä absolventmi vojenských vied (44,1 %), spoločenských vied (36,3 %) a zdravotníctva (34,7 %). Nadpriemerný mesačný príjem (1 100 až 1 500 Eur) bol typický pre absolventov zdravotníctva (33,7 %) a technických vied (29,6 %). Vo vyšších príjmových kategóriách (1 500 až 2 000 Eur a 2 000 až 2 500 Eur) boli sústredení absolventi dlhodobo najžiadanejších odborov na trhu práce, predovšetkým technických vied (21,4 % resp. 8,1 %).

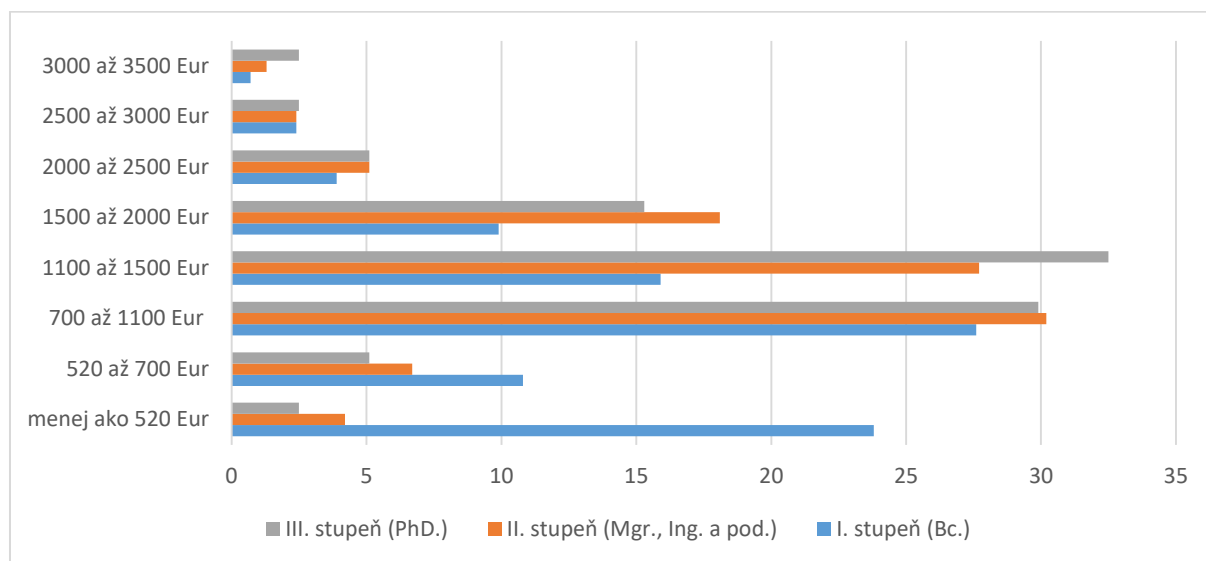
Tabuľka 41 - Výška hrubého mesačného príjmu podľa skupiny odborov (v %)

	Prírodné vedy	Technické vedy	Poľnohospodárstvo	Zdravotníctvo	Spoločenské vedy	Vedy o kultúre a umení	Vojenské vedy
menej ako 520 Eur	7,0	7,6	10,4	3,1	8,7	18,6	5,9
520 až 700 Eur	9,1	4,3	23,9	3,6	9,1	8,5	5,9
700 až 1100 Eur	32,1	18,4	31,3	34,7	36,3	32,2	44,1
1100 až 1500 Eur	25,1	29,6	16,4	33,7	22,6	20,3	20,6
1500 až 2000 Eur	18,5	21,4	3,0	12,2	13,6	13,6	17,6
2000 až 2500 Eur	3,1	8,1	4,5	4,6	3,0	3,4	-
2500 až 3000 Eur	0,3	3,6	1,5	4,1	1,8	1,7	5,9
3000 až 3500 Eur	0,7	2,1	3,0	-	0,8	-	-
3500 až 4000 Eur	0,3	1,6	-	1,5	1,1	-	-
4000 až 4500 Eur	1,4	1,0	1,5	-	0,6	1,7	-
Viac ako 4500 Eur	2,4	2,3	4,5	2,5	2,6	-	-
Spolu	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

V prieskume bola pozornosť zameraná aj na to, či nadobudnuté vzdelanie absolventov ovplyvňuje ich príjem. Pomocou analýz sme zistili, že stupeň vzdelania absolventov pôsobí na výšku príjmov absolventov. Pozitívna korelácia medzi premennými naznačuje, že so zvyšujúcim sa stupňom vzdelania absolventov rástol aj ich príjem, súvislosť medzi premennými bola štatisticky významná (Spearman rho = 0,184; p < 0,001).

Z výsledkov vyplýva, že v nižších príjmových kategóriách (menej ako 520 Eur a 520 až 700 Eur) boli sústredení výrazne najviac absolventi s dosiahnutým I. stupňom (23,8 % resp. 10,8 %), než s II. (4,2 % a 6,7 %) a s III. (2,5 % a 5,1 %) vzdelania. Priemerným príjmom (700 až 1 100 Eur) disponovali najčastejšie absolventi s II. stupňom vzdelania (30,2 %). V nadpriemernej príjmovej kategórii (1 100 až 1 500 Eur) boli sústredení hlavne absolventi s III. stupňom vzdelania (32,5 %), než tí s I. (15,9 %) a II. (27,7 %) stupňom vzdelania.

Graf 45 - Výška hrubého mesačného príjmu podľa stupňa vzdelania

Pre lepšiu ilustráciu aktuálnej situácie vysokoškolských absolventov bola vypočítaná priemerná a mediánová mzda absolventov.

Priemerný príjem absolventov bol vypočítaný zo všetkých prípadov, vrátane vysokých hodnôt (najvyšších a najnižších príjmov uvedených respondentmi). Priemerný mesačný príjem vysokoškolských absolventov dennej formy štúdia bol na úrovni 1 436 Eur. Avšak takýto spôsob výpočtu môže mať za následok skreslenia, keďže nadpriemerne zarábajúci môžu ovplyvniť výsledok. Z toho dôvodu bol vypočítaný medián príjmu absolventov.

Pod mediánovou mzdou sa rozumie stredná hodnota všetkých uvedených miezd v porovnávanej vzorke (denných absolventov), to znamená, že príjmy respondentov boli rozdelené na dve rovnaké polovice. Takýto výpočet je v našom prípade presnejší, pretože nie je ovplyvnený extrémnymi hodnotami (príliš vysokými alebo nízkymi sumami). Mediánový príjem denných absolventov vysokých škôl bol 1 200 Eur.

Tabuľka 42 – Priemerný a mediánový príjem

Príjem	V €
Priemer	1436
Medián	1200

*Zaokrúhlené na celé číslo

3. Hodnotenie kvality dosiahnutého VŠ vzdelania

V rámci časti zameranej na problematiku hodnotenia kvality nadobudnutého vysokoškolského vzdelania sme sa zameriavali aj na motiváciu a predstavy o štúdiu a budúcom uplatnení, ktoré v princípe čo-to napovedia aj o samotnej kvalite absolvovaného štúdia.

3.1. Predstava o budúcom povolaní pred nástupom na VŠ

Respondenti mali v rámci otázky, ktorá sa ich dopytovala na predstavu o budúcom povolaní ešte pred nástupom na vysokú školu, možnosť vyjadriť svoj názor na škále od 1 (jasná predstava o budúcom povolaní) do 5 (nevyjasnená predstava o budúcom povolaní). Pritom iba 15,4 % všetkých absolventov dennej formy štúdia malo úplne jasnú predstavu o svojom budúcom povolaní. Na druhej strane až 29,3 % respondentov malo predstavu o budúcom povolaní len veľmi matnú, resp. ju nemalo vyjasnenú vôbec.

Tabuľka 43 – Predstava o budúcom povolaní pred nástupom na VŠ

	podiel
1 – jasná predstava	15,4%
2	24,5%
3	30,7%
4	18,6%
5 – nevyjasnená predstava	10,7%
spolu	100,0%

Z pohľadu roku ukončenia štúdia boli zaznamenané iba minimálne rozdiely v prospech absolventov z roku 2014, pod čo sa do značnej miery už mohla podpísať určitá forma spomienkového optimizmu súvisiaca s dlhšou dobou od nástupu na vysokoškolské štúdium.

Tabuľka 44 – Predstava o budúcom povolaní pred nástupom na VŠ (rok ukončenia štúdia)

	2014	2018
1	15,9%	15,1%
2	25,3%	23,8%
3	30,1%	31,2%
4	18,1%	19,1%
5	10,6%	10,8%
spolu	100,0%	100,0%

Zaujímavým zistením je, že z rodového hľadiska mali výraznejšie ujasnenú predstavu o budúcom povolaní muži (17,6 %) v porovnaní so ženami (14 %). Nevyjasnenú, alebo skôr nevyjasnenú predstavu o budúcom povolaní malo 30,6 % žien a 28,1 % mužov.

Tabuľka 45 – Predstava o budúcom povolání pred nástupom na VŠ (pohlavie)

	Ženy	Muži
1	14,4%	17,6%
2	24,0%	26,0%
3	31,1%	28,3%
4	19,6%	17,9%
5	11,0%	10,2%
spolu	100,0%	100,0%

Z hľadiska typu škôl mali najjasnejšiu predstavu o budúcom povolání pred nástupom na VŠ štúdium absolventi štátnych vysokých škôl, čo je v princípe úplne pochopiteľné vzhľadom na špecifické zameranie troch štátnych vysokých škôl, ktoré pôsobia na Slovensku.⁶ Jasnú predstavu o budúcom povolání malo ešte pred nástupom na VŠ štúdium 20,4 % absolventov súkromných vysokých škôl a 15 % absolventov verejných VŠ.

Tabuľka 46 – Predstava o budúcom povolání pred nástupom na VŠ (typ VŠ)

	Verejné VŠ	Súkromné VŠ	Štátne VŠ
1	15,0%	20,4%	34,1%
2	24,6%	25,8%	22,0%
3	30,8%	32,3%	19,5%
4	18,8%	11,8%	17,1%
5	10,8%	9,7%	7,3%
spolu	100,0%	100,0%	100,0%

Podľa očakávaní najvýraznejšiu predstavu o svojom budúcom povolání mali ešte pred nástupom na VŠ štúdium absolventi tretieho stupňa (21,4 %), za ktorými prekvapivo nasledovali absolventi prvého stupňa (17,3 %) a absolventi druhého stupňa (14,3 %).

Tabuľka 47 – Predstava o budúcom povolání pred nástupom na VŠ (stupeň VŠ vzdelania)

	I. stupeň	II. stupeň	III. stupeň
1	17,3%	14,3%	21,4%
2	23,6%	24,9%	23,1%
3	30,3%	30,6%	34,6%
4	18,1%	19,2%	13,7%
5	10,6%	11,0%	7,1%
spolu	100,0%	100,0%	100,0%

Z hľadiska skupín odborov mali najjasnejšiu predstavu o svojom budúcom povolání absolventi zdravotníckych odborov (30,6 %), za ktorými nasledovali absolventi poľnohospodársko-lesníckych a veterinárnych vied (25,6 %), vojenských a bezpečnostných vied a náuk (20,5 %) a vied a náuk o kultúre a umení (20 %). Naopak, najhoršiu predstavu o svojom budúcom uplatnení mali pred nástupom na VŠ štúdium absolventi prírodných vied (8,5 %), za ktorými nasledovali absolventi spoločenských vied, náuk a služieb a prekvapivo aj technických vied a náuk (16,5 %).

⁶ Zamerané na oblasť bezpečnostných zložiek (Akadémia Policajného zboru a Akadémia ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika) a zdravotníctva (Slovenská zdravotnícka univerzita v Bratislave).

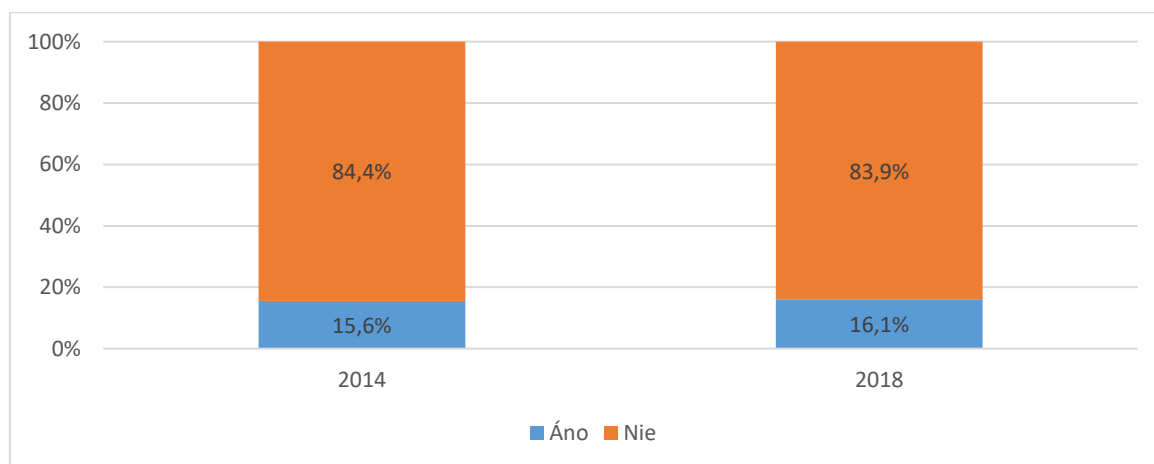
Tabuľka 48 – Predstava o budúcom povolání pred nástupom na VŠ (skupina odborov)

	1	2	3	4	5	spolu
prírodné vedy	8,5%	18,3%	33,9%	24,2%	15,2%	100,0%
technické vedy a náuky	16,5%	27,0%	29,3%	18,3%	8,9%	100,0%
poľnohospodársko-lesnícke a veterinárne vedy	25,6%	14,4%	34,4%	10,0%	15,6%	100,0%
zdravotníctvo	30,6%	27,8%	27,4%	9,7%	4,4%	100,0%
spoločenské vedy, náuky a služby	13,2%	23,9%	31,4%	19,6%	11,9%	100,0%
vedy a náuky o kultúre a umení	20,0%	35,7%	27,1%	11,4%	5,7%	100,0%
vojenské a bezpečnostné vedy a náuky	20,5%	22,7%	29,5%	20,5%	6,8%	100,0%

3.1.1. Využitie služieb kariérneho/výchovného poradenstva

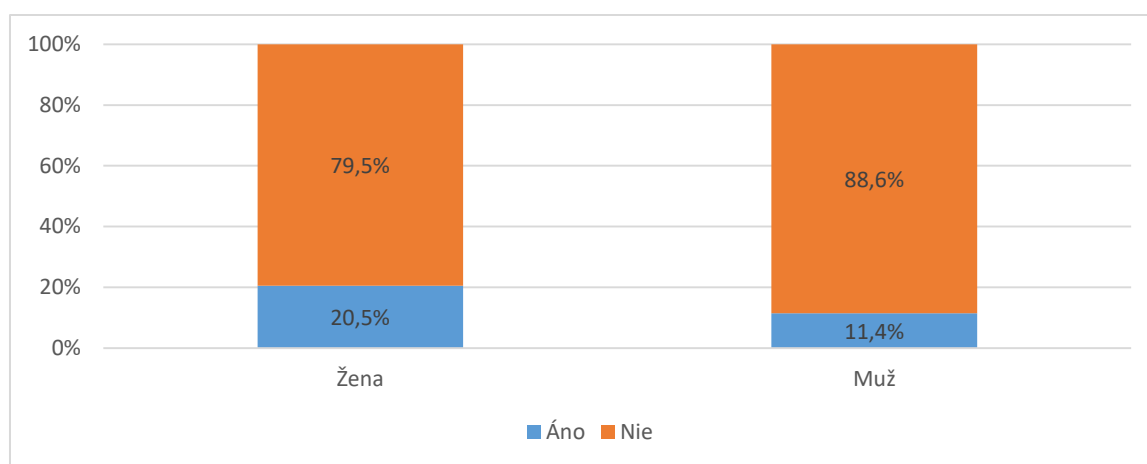
Prevažná väčšina absolventov zapojených do prieskumu nevyužila pred výberom a nástupom na vysokú školu služby kariérneho, resp. výchovného poradenstva. Konkrétne v prípade absolventov, ktorí úspešne ukončili vysokoškolské štúdium v roku 2014 bolo iba 15,6 % takých, ktorí deklarovali využitie daných služieb a u absolventov z roku 2018 bol podiel takýchto študentov na úrovni 16,1 %.

Graf 46 – Využitie služieb kariérneho/výchovného poradenstva (rok ukončenia VŠ štúdia)

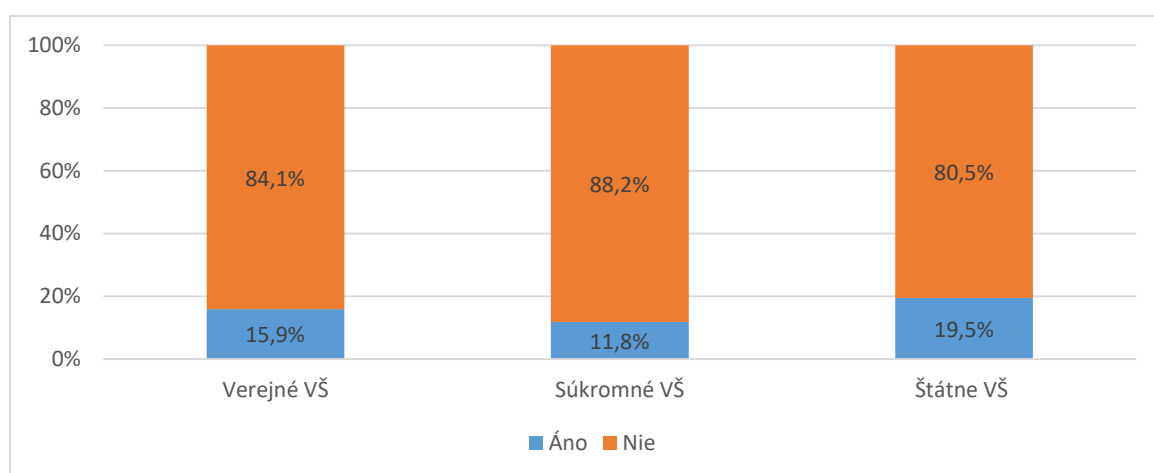
Z hľadiska rodového, vo výrazne vyššej miery deklarovali využitie služieb kariérneho, resp. výchovného poradenstva ženy (20,5 %) v porovnaní s mužmi (iba 11,4 %).

Graf 47 – Využitie služieb kariérneho/výchovného poradenstva (pohlavie)

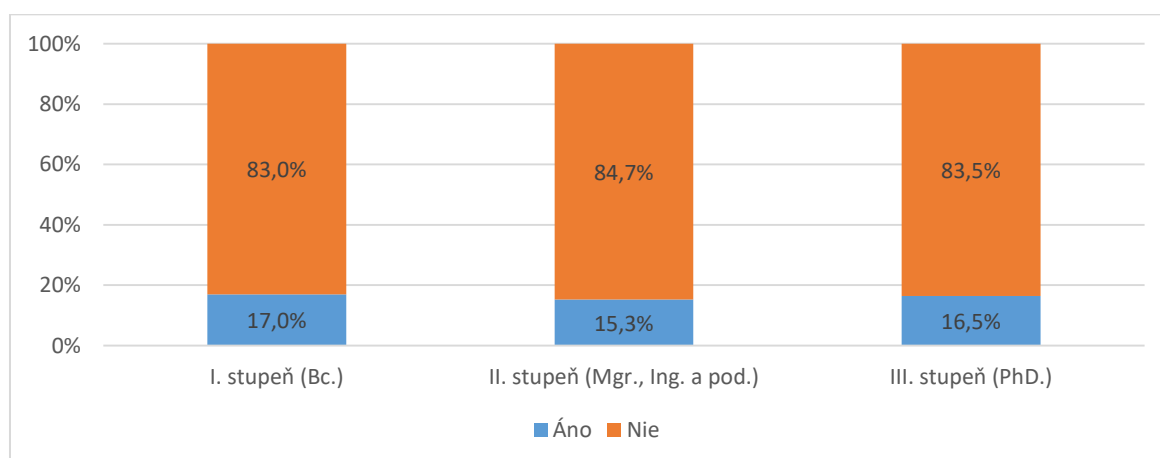

Využitie služieb kariérneho/výchovného poradenstva podľa typu absolvovanej vysokej školy a stupňa nadobudnutého vzdelania je prezentované v nasledujúcich grafoch.

Graf 48 – Využitie služieb kariérneho/výchovného poradenstva (typ absolvovanej VŠ)

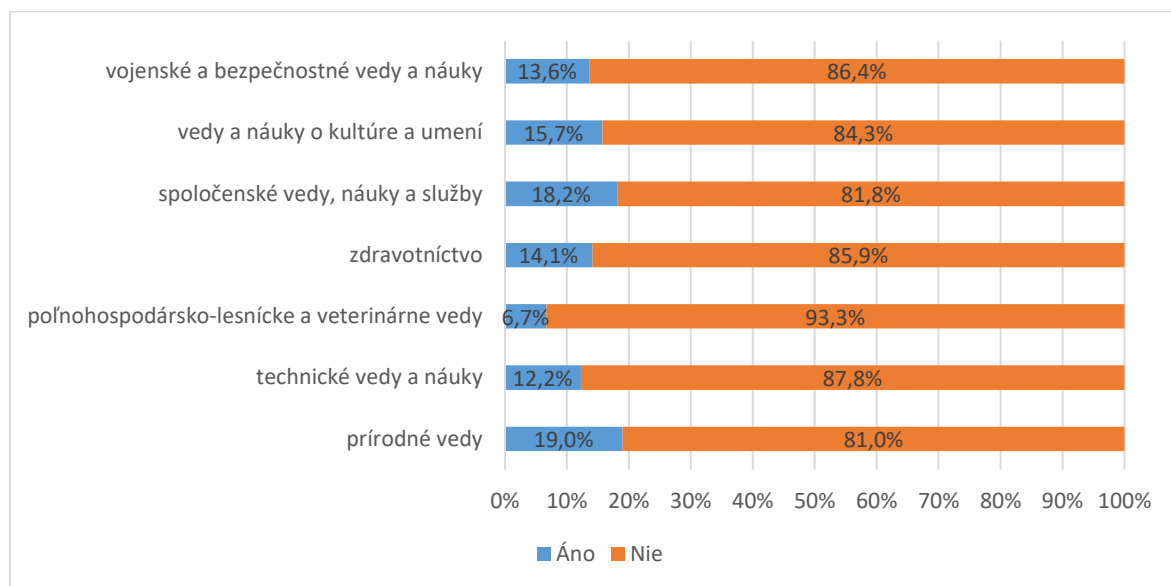

Graf 49 – Využitie služieb kariérneho/výchovného poradenstva (stupeň VŠ vzdelania)

Z hľadiska absolvovaného odboru najčastejšie deklarovali využitie služieb kariérneho/výchovného poradenstva absolventi prírodných vied (19 %). Naopak využitie týchto služieb v najmenšej miere uvádzali absolventi poľnohospodársko-lesníckych a veterinárnych vied (iba 6,7 % prípadov).

Graf 50 – Využitie služieb kariérneho/výchovného poradenstva (skupina odborov)

3.2. Súlad štúdia s predstavou pred nástupom na štúdium

Môžeme konštatovať, že u prevažnej väčšiny respondentov bol vysoký súlad predstáv o budúcom štúdiu s tým, čo nakoniec študovali. V prípade absolventov z roku 2014 sa pozitívne vyjadrilo k tomuto súladu až 70,8 % respondentov, zatiaľ čo u absolventov z roku 2018 to bolo 69,7 %. K negatívnej odpovedi sa priklonilo 10 % respondentov z radov absolventov z roku 2014 a u absolventov z roku 2018 to bolo 11,2 %.

Tabuľka 49 – Súlad študovaného s predstavou pred nástupom na štúdium (rok ukončenia štúdia)

	2014	2018
1	40,5%	38,9%
2	30,3%	30,8%
3	19,2%	19,1%
4	6,4%	7,3%
5	3,6%	3,9%
spolu	100,0%	100,0%

Z hľadiska pohlavia bola vyššia miera súhlasu zaznamenaná u mužov (74,8 %; 8,6 % sa priklonilo skôr k negatívnemu stanovisku), zatiaľ čo u žien bola miera súhlasu na úrovni 67,6 % a až 12 % respondentiek deklarovalo, že reálne štúdium nezodpovedalo ich predstave, ktorú mali o vysokoškolskom štúdiu ešte pred jeho začiatkom.

Tabuľka 50 – Súlad študovaného s predstavou pred nástupom na štúdium (pohlavie)

	Ženy	Muži
1	39,0%	41,5%
2	28,6%	33,3%
3	20,4%	16,6%
4	8,1%	5,7%
5	3,9%	2,9%
spolu	100,0%	100,0%

Pri pohľade na typ vyštudovanej vysokej školy bola najnižšia miera súladu reálneho štúdia s predstavami o ňom z obdobia pred nástupmi na štúdium u absolventov štátnych vysokých škôl (61 % respondentov sa priklonilo k pozitívnemu stanovisku, zatiaľ čo negatívne hodnotenie vyjadrilo až takmer 15 % respondentov z tejto kategórie). U absolventov verejných a súkromných VŠ bola miera súladu zhruba na rovnakej úrovni, zatiaľ čo u absolventov súkromných VŠ bola relatívne vyššia miera respondentov, ktorý sa priklonili skôr k negatívnej odpovedi na otázku súladu študovaného s pôvodnými predstavami. Podstatným je, ale aj fakt, že najmä u absolventov verejných a štátnych VŠ bolo relatívne výrazne zastúpené aj neutrálne stanovisko k položenej otázke.

Tabuľka 51 – Súlad študovaného s predstavou pred nástupom na štúdium (typ VŠ)

	Verejné VŠ	Súkromné VŠ	Štátne VŠ
1	39,7%	43,0%	41,5%
2	30,7%	28,0%	19,5%
3	19,1%	16,1%	24,4%
4	6,9%	3,2%	9,8%
5	3,6%	9,7%	4,9%
spolu	100,0%	100,0%	100,0%

Na úrovni jednotlivých stupňov vysokoškolského vzdelania deklarovali najvyššiu mieru súladu pôvodných predstáv s reálnym štúdiom absolventi III. stupňa, kde až 82,4 % sa priklonilo k pozitívnej odpovedi (negatívne iba 6,6 %). U absolventov II. stupňa bola miera súhlasu na úrovni 70,6 % (necelých desať percent respondentov z tejto kategórie zaujalo skôr negatívny postoj), zatiaľ čo u absolventov I. stupňa 66,9 % pozitívne odpovedalo na položenú otázku (13,7 % negatívne).

Tabuľka 52 – Súlad študovaného s predstavou pred nástupom na štúdium (stupeň VŠ vzdelania)

	I. stupeň	II. stupeň	III. stupeň
1	38,5%	39,4%	50,5%
2	28,4%	31,2%	31,9%
3	19,3%	19,6%	11,0%
4	8,3%	6,5%	4,4%
5	5,4%	3,3%	2,2%
	100,0%	100,0%	100,0%

Z hľadiska skupín odborov reálne štúdium najviac zodpovedalo pôvodným predstavám absolventov vied a náuk o kultúre a umení (82,8 % z nich zaujalo pozitívne stanovisko, zatiaľ čo iba necelé tri percentá sa vyjadrili negatívne). Naopak, v prípade absolventov vojenských a bezpečnostných vied

a náuk bola miera deklarovaného súladu študovaného s predstavou o tomto štúdiu pred nástupom naň iba na úrovni 50 %. Absolventi z tejto skupiny odborov v najvyššej miere deklarovali presvedčenie, že štúdium nezodpovedalo ich predstavám (22,7 %) a rovnako v tejto skupine bol aj najvyšší podiel tých, ktorí k položenej otázke zaujali negatívny postoj.

Tabuľka 53 – Súlad študovaného s predstavou pred nástupom na štúdium (skupiny odborov)

	1	2	3	4	5	
prírodné vedy	37,0%	29,0%	20,6%	8,5%	4,9%	100,0%
technické vedy a náuky	39,4%	33,7%	17,8%	5,4%	3,7%	100,0%
poľnohospodársko-lesnícke a veterinárne vedy	44,4%	27,8%	16,7%	7,8%	3,3%	100,0%
zdravotníctvo	52,6%	25,3%	14,5%	4,0%	3,6%	100,0%
spoločenské vedy, náuky a služby	38,5%	29,5%	20,5%	7,8%	3,7%	100,0%
vedy a náuky o kultúre a umení	51,4%	31,4%	14,3%	1,4%	1,4%	100,0%
vojenské a bezpečnostné vedy a náuky	22,7%	27,3%	27,3%	15,9%	6,8%	100,0%

3.3. Hodnotenie výberu VŠ na základe doterajšej praxe a pracovných skúseností

Na základe doterajších pracovných skúseností hodnotili viac ako tri štvrtiny respondentov výber vyštudovanej vysokej školy pozitívne. Negatívne svoj výber s odstupom času hodnotilo iba necelých deväť percent respondentov.

Tabuľka 54 – Hodnotenie výberu VŠ

	počet
1	45,6%
2	30,2%
3	15,5%
4	5,3%
5	3,4%
Spolu	100,0%

Z hľadiska roku ukončenia štúdia hodnotili pozitívnejšie výber vyštudovanej vysokej školy vzhľadom na doterajšie pracovné skúsenosti absolventi z roku 2018. V porovnaní s absolventmi z roku 2014 bol podiel pozitívnych odpovedí vyšší o 2,4 percentuálneho bodu. Rovnaký rozdiel bol zaznamenaný aj v prípade negatívneho hodnotenia výberu vyštudovanej vysokej školy, pričom podiel absolventov z roku 2018, ktorí sa priklonili k negatívnemu hodnoteniu bol nižší v porovnaní s absolventmi z roku 2014. Pod uvedené výsledky sa mohli v značnej miere podpísať rozsiahlejšie skúsenosti s pohybom na trhu práce u absolventov z roku 2014 a tým aj kritickejšie hodnotenie prípadných nedostatkov v rámci nadobudnutého vzdelania.

Tabuľka 55 – Hodnotenie výberu VŠ (rok ukončenia štúdia)

	2014	2018
1	45,3%	45,9%
2	29,3%	31,1%
3	15,4%	15,5%
4	5,8%	4,8%
5	4,1%	2,7%
Spolu	100,0%	100,0%

Pri hodnotení výberu vyštudovanej vysokej školy z hľadiska praktických skúseností z trhu práce boli kritickejšie ženy (73,9 % pozitívnych hodnotení) v porovnaní s mužmi (78,4 % pozitívnych hodnotení).

Tabuľka 56 – Hodnotenie výberu VŠ (pohlavie)

	Ženy	Muži
1	45,2%	46,2%
2	28,7%	32,2%
3	17,0%	13,8%
4	5,1%	5,2%
5	4,1%	2,7%
Spolu	100,0%	100,0%

Najvýraznejšia spokojnosť s vyštudovanou vysokou školou bola z pohľadu reálnych požiadaviek trhu práce zaznamenaná u absolventov verejných vysokých škôl (76,1 % pozitívnych odpovedí), nasledovali absolventi štátnych VŠ (70,6 % pozitívnych odpovedí) a najnižšiu mieru spokojnosti s výberom vyštudovanej VŠ deklarovali absolventi súkromných VŠ (iba 67,6 % pozitívnych odpovedí), pričom najvyšší podiel priamo deklarovaných negatívnych hodnotení výberu vyštudovanej vysokej školy bol zaznamenaný u absolventov štátnych VŠ (17,6 %).

Tabuľka 57 – Hodnotenie výberu VŠ (typ VŠ)

	Verejné VŠ	Súkromné VŠ	Štátne VŠ
1	45,7%	41,6%	50,0%
2	30,4%	26,0%	20,6%
3	15,3%	18,2%	11,8%
4	5,2%	10,4%	2,9%
5	3,3%	3,9%	14,7%
Spolu	100,0%	100,0%	100,0%

Z hľadiska ukončeného stupňa vysokoškolského vzdelania môžeme konštatovať, že čím bol nadobudnutý stupeň vzdelania absolventov vyšší, tým bola vyššia miera ich spokojnosti s výberom vyštudovanej vysokej školy.

Tabuľka 58 – Hodnotenie výberu VŠ (stupeň VŠ vzdelania)

	I. stupeň	II. stupeň	III. stupeň
1	41,9%	46,4%	51,8%
2	31,4%	29,9%	28,7%
3	17,0%	15,0%	14,0%
4	4,2%	6,0%	1,2%
5	5,4%	2,7%	4,3%
Spolu	100,0%	100,0%	100,0%

Z hľadiska vyštudovaných odborov najpozitívnejšie hodnotili výber vyštudovanej vysokej školy absolventi odborov v rámci skupiny technických vied a náuk (83 %) a najmenej pozitívne absolventi poľnohospodársko-lesníckych a veterinárnych vied (62,5 %) za ktorými nasledovali absolventi vojenských a bezpečnostných vied a náuk (63,9 %).

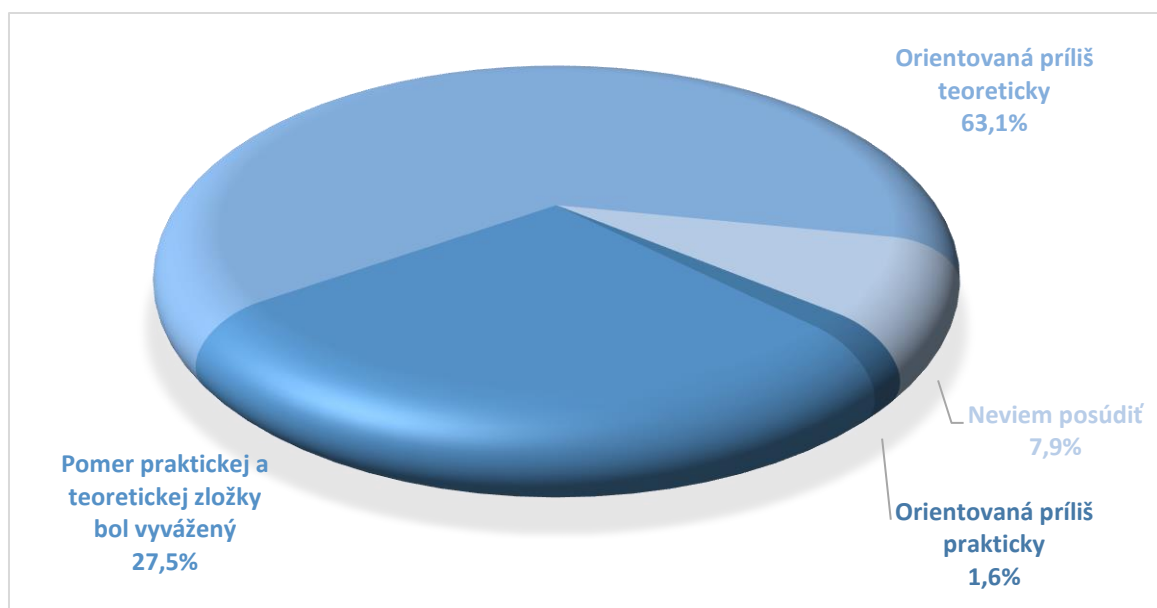
Tabuľka 59 – Hodnotenie výberu VŠ (skupiny odborov)

	1	2	3	4	5	
prírodné vedy	43,5%	26,5%	17,4%	7,1%	5,5%	100,0%
technické vedy a náuky	53,1%	29,9%	10,9%	3,7%	2,4%	100,0%
poľnohospodársko-lesnícke a veterinárne vedy	47,2%	15,3%	23,6%	9,7%	4,2%	100,0%
zdravotníctvo	48,3%	30,0%	14,0%	3,9%	3,9%	100,0%
spoločenské vedy, náuky a služby	41,3%	31,4%	17,7%	5,7%	3,9%	100,0%
vedy a náuky o kultúre a umení	32,1%	42,9%	14,3%	10,7%	0,0%	100,0%
vojenské a bezpečnostné vedy a náuky	36,1%	27,8%	27,8%	8,3%	0,0%	100,0%

3.3.1. Celkové hodnotenie vedomostí a zručností nadobudnutých počas štúdia na vysokej škole

Respondenti hodnotili celkové vedomosti a zručnosti, ktoré nadobudli počas svojho vysokoškolského štúdia v prevažnej miere ako orientované príliš teoreticky (63,1 %). Viac ako štvrtina respondentov pritom pomer teoretickej a praktickej zložky vnímala ako vyvážený a 1,6 % respondentov dokonca ako príliš prakticky orientovaný. Zhruba osem percent absolventov nevedelo posúdiť vysokoškolským štúdiom nadobudnuté vedomosti a zručnosti.

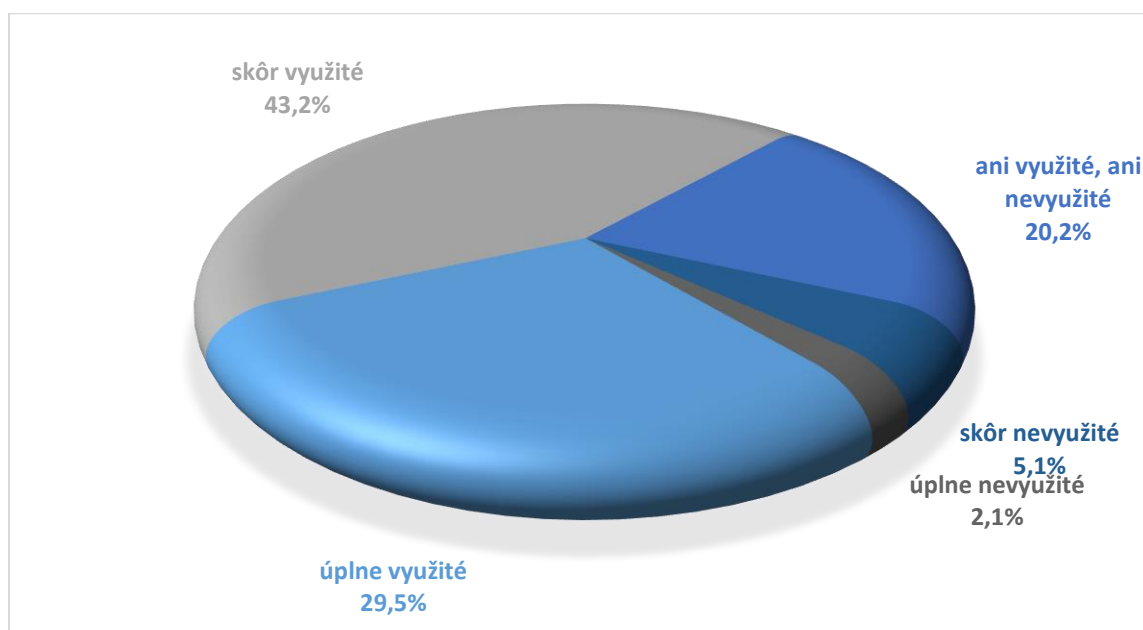
Graf 51 – Celkové hodnotenie vedomostí a zručností nadobudnutých počas štúdia na VŠ

3.3.2. Využívanie znalostí a zručností absolventov v ich súčasnej práci

Zhruba 30 % respondentov sa priklonilo k tvrdeniu, že v súčasnom zamestnaní sú ich zručnosti využité naplno a ďalších 43,2 % sa skôr stotožnilo s tvrdením, že ich zručnosti sú skôr využité (ako nevyužité). Ako skôr nevyužité vnímali svoje zručnosti respondenti v 5,1 % prípadov, zatiaľ čo ako úplne nevyužité iba 2,1 %.

Graf 52 – Využívanie znalostí a zručností absolventov v ich súčasnej práci

3.4. Hodnotenie výberu vyštudovaného odboru na základe doterajšej praxe a pracovných skúseností

Pri hodnotení výberu vyštudovaného odboru sa 72,6 % respondentov z radov absolventov denného štúdia priklonilo k tvrdeniu, že výber vyštudovaného odboru bol správny. Ako nesprávny, resp. skôr nesprávny ho s odstupom času vnímalo 11,5 % respondentov.

Tabuľka 60 – Hodnotenie výberu odboru

	podiel
1	43,0%
2	29,6%
3	15,8%
4	6,7%
5	4,8%
Spolu	100,0%

Na základe zistení môžeme konštatovať, že absolventi, u ktorých ubehlo od skončenia vysokoškolského štúdia dlhšie obdobie boli kritickejší k výberu vyštudovaného odboru. Zatiaľ čo u absolventov z roku 2018 až 74,5 % hodnotilo výber vyštudovaného odboru pozitívne, u absolventov z roku 2014 to už bolo iba 70,9 %. Rovnako v rámci skupiny absolventov z roku 2018 bolo 10,1 % tých, čo výber vyštudovaného odboru vnímali ako nesprávny, zatiaľ čo u absolventov z roku 2014 bol ich podiel na úrovni 13 %.

Tabuľka 61 – Hodnotenie výberu odboru (rok ukončenia štúdia)

	2014	2018
1	41,2%	44,7%
2	29,7%	29,8%
3	16,2%	15,5%
4	7,2%	6,2%
5	5,8%	3,9%
Spolu	100,0%	100,0%

Z hľadiska pohlavia boli spätne kritickejšie k výberu vyštudovanému odboru ženy v porovnaní s mužmi. Ako správny hodnotilo svoj odbor iba 70,2 % žien, zatiaľ čo u mužov bol podiel až na úrovni 76 %. Ako vyslovene nesprávny, resp. skôr nesprávny ho vnímalo 12,8 % žien a iba 9,5 % mužov.

Tabuľka 62 – Hodnotenie výberu odboru (pohlavie)

	Ženy	Muži
1	41,3%	45,6%
2	28,9%	30,4%
3	17,0%	14,5%
4	7,3%	5,5%
5	5,5%	4,0%
Spolu	100,0%	100,0%

Medzi absolventmi jednotlivých typov vysokých škôl neboli zaznamenané výrazné rozdiely v hodnotení výberu vyštudovaného odboru s výnimkou absolventov štátnych VŠ, kde výrazný podiel respondentov sa priklonil k negatívnemu hodnoteniu výberu vyštudovaného odboru (24,2 %).

Tabuľka 63 – Hodnotenie výberu odboru (typ VŠ)

	Verejné VŠ	Súkromné VŠ	Štátne VŠ
1	42,8%	49,3%	48,5%
2	30,0%	21,3%	21,2%
3	15,9%	18,7%	6,1%
4	6,8%	5,3%	3,0%
5	4,6%	5,3%	21,2%
Spolu	100,0%	100,0%	100,0%

Z hľadiska stupňa vzdelania najpozitívnejšie hodnotili vyštudovaný odbor absolventi III. stupňa (81,7 % ho hodnotilo pozitívne). V prípade II. stupňa bol podiel pozitívnych hodnotení na úrovni 71,7 % a u absolventov I. stupňa to bolo 73,5 %.

Tabuľka 64 – Hodnotenie výberu odboru (stupeň VŠ vzdelania)

	I. stupeň	II. stupeň	III. stupeň
1	43,9%	42,3%	49,4%
2	29,6%	29,4%	32,3%
3	15,4%	16,3%	11,0%
4	5,5%	7,4%	2,4%
5	5,6%	4,6%	4,9%
Spolu	100,0%	100,0%	100,0%

Najpozitívnejšie hodnotili výber vyštudovaného odboru absolventi zdravotníckych odborov (85,9 %), naopak, najkritickejší k zvolenému vyštudovanému odboru boli absolventi vojenských a bezpečnostných vied a náuk.

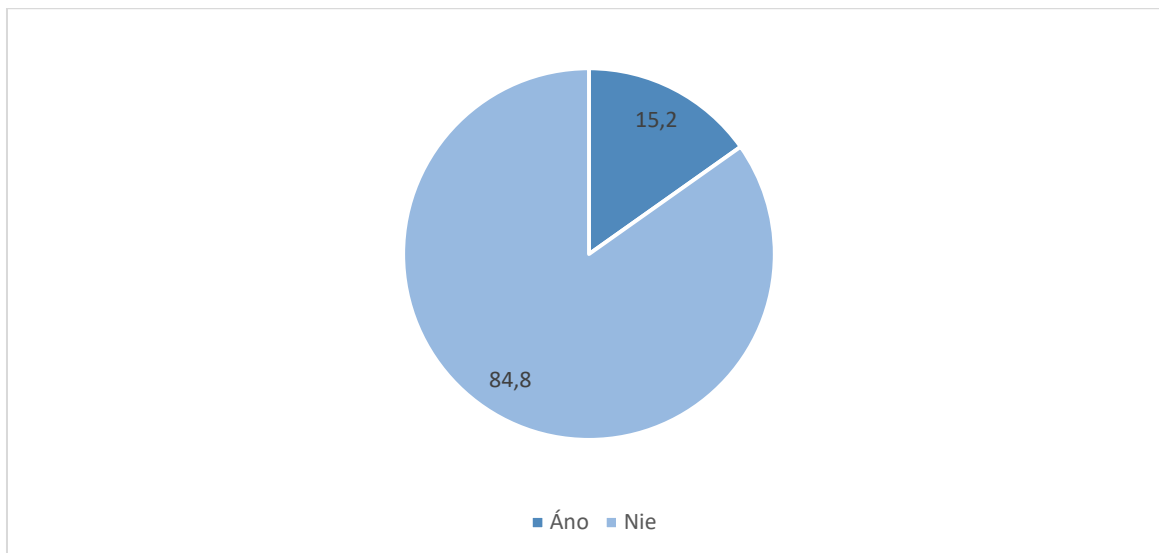
Tabuľka 65 – Hodnotenie výberu odboru (skupiny odborov)

	1	2	3	4	5	
prírodné vedy	39,0%	25,0%	14,6%	9,1%	12,3%	100,0%
technické vedy a náuky	49,9%	29,7%	13,1%	4,7%	2,6%	100,0%
poľnohospodársko-lesnícke a veterinárne vedy	44,4%	19,4%	22,2%	5,6%	8,3%	100,0%
zdravotníctvo	60,7%	25,2%	7,8%	2,9%	3,4%	100,0%
spoločenské vedy, náuky a služby	37,1%	31,8%	18,4%	7,9%	4,9%	100,0%
vedy a náuky o kultúre a umení	44,6%	32,1%	14,3%	7,1%	1,8%	100,0%
vojenské a bezpečnostné vedy a náuky	25,7%	20,0%	31,4%	14,3%	8,6%	100,0%

4. Štúdium v zahraničí

Z údajov vyplýva, že iba malý podiel absolventov (15,2 %) študoval počas štúdia v zahraničí.

Graf 53 – Štúdium v zahraničí (v %)

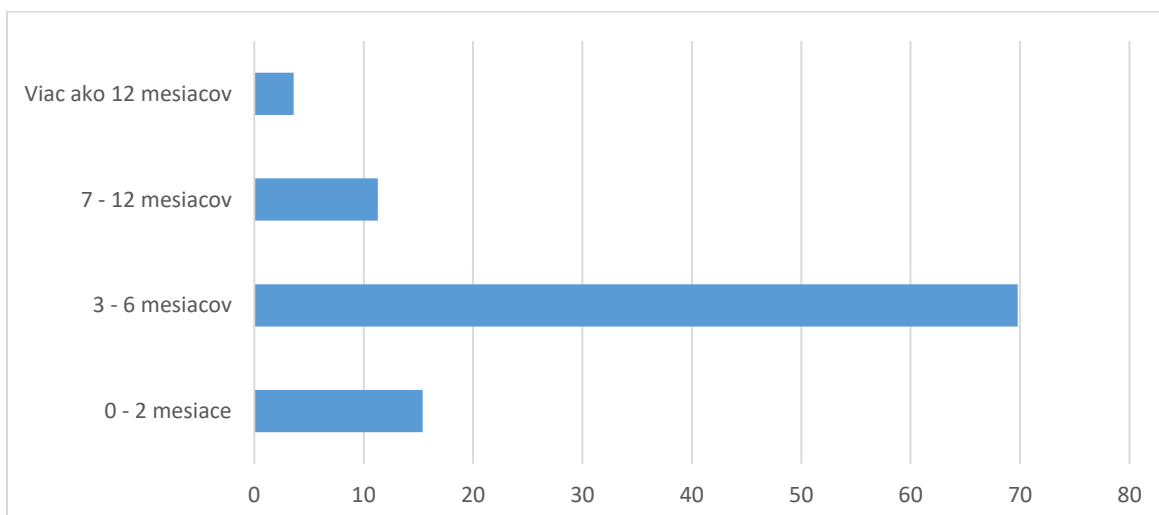

V zahraničí počas štúdia pôsobili najmä absolventi z roku 2014 (15,5 %), ženy (16,5 %), zo štátnych vysokých škôl (19,5 %), výrazne viac s dosiahnutým III. stupňom vzdelania (46,9 %), s trvalým pobytom v Bratislavskom kraji (23,3 %), odborov vied a náuk o kultúre a umení (28,6 %) a prírodných vied (19,3 %).

Je potrebné zdôrazniť, že do nasledujúcich analýz budú zaradení iba vysokoškolskí absolventi pôsobiaci aspoň nejakú dobu počas vysokoškolského štúdia v zahraničí.

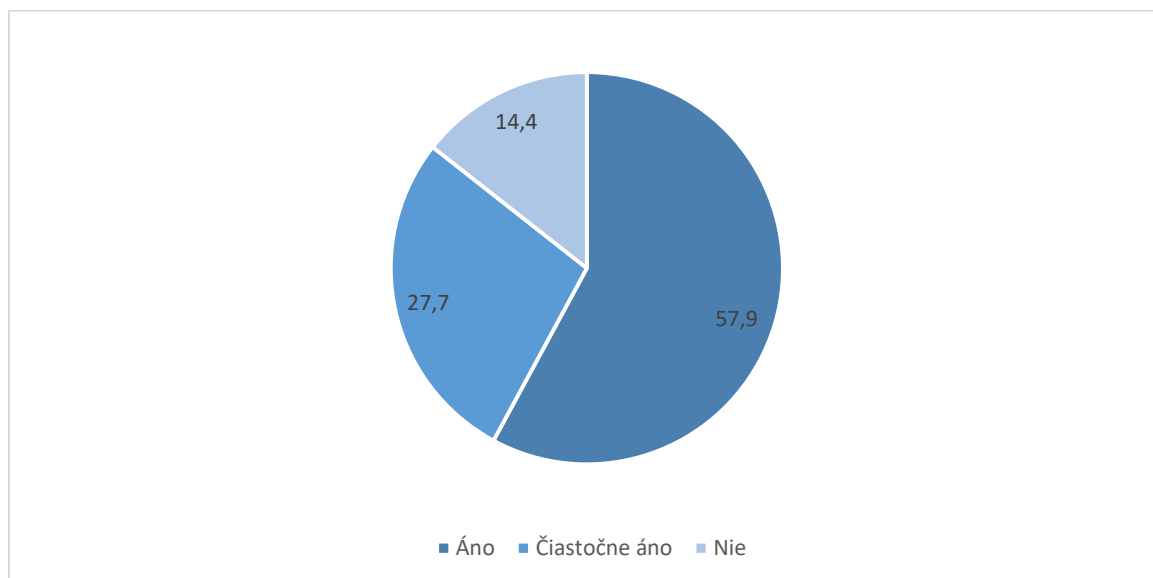
Väčšina respondentov (69,8 %) strávila štúdiom v zahraničí 3 až 6 mesiacov. Kratšie obdobie (0 až 2 mesiace) pôsobilo v zahraničí 15,4 % absolventov. Dlhodobu (7 až 12 mesiacov a viac ako 12 mesiacov) v zahraničí študovalo 11,3 % resp. 3,6 % respondentov.

Graf 54 - Dĺžka trvania študijného pobytu v zahraničí

Podľa údajov boli kredity získané počas zahraničného štúdia respondentov väčšinou uznané aj na slovenských vysokých školách. V prípade väčšiny absolventov (57,9 %) boli získané kredity úplne akceptované na slovenských vysokých školách. Viac ako štvrtina respondentov (27,7 %) uviedla, že kredity boli uznané iba čiastočne a menší podiel respondentov (14,4 %) uviedol, že kredity získané štúdiom v zahraničí neboli uznané vôbec.

Graf 55 Akceptácia kreditov zo štúdia v zahraničí (v %)

Každý vysokoškolský študent očakáva od študijného pobytu v zahraničí nejaký úžitok, väčšinou študenti očakávajú, že sa vďaka takejto skúsenosti lepšie uplatnia na trhu práce. Samozrejme existujú aj iné motívy kvôli ktorým sa študenti rozhodujú pre zahraničný študijný pobyt, môže to byť napríklad spoznávanie iných kultúr a krajín, zdokonalenie sa v cudzom jazyku alebo jednoducho rozšírenie vlastných obzorov.

Vďaka spätnému pohľadu vysokoškolských absolventov (pôsobiacich počas štúdia v zahraničí) bolo možné analyzovať, či a do akej miery bol študijný pobyt v zahraničí prínosný z hľadiska budúcej kariéry a osobného rozvoja.

Pre asi tri štvrtiny absolventov (76,3 %) bol zahraničný pobyt počas štúdia prínosný pre budúcu kariéru. Relatívne malý podiel respondentov (10,1 %) uviedol, že pôsobenie v zahraničí nebolo vôbec prínosné pre ich budúcu kariéru.

Tabuľka 66 - Prínos zahraničného študijného pobytu pre budúcu kariéru absolventov

	%
1 – najväčší prínos	45,1
2	31,2
3	13,7
4	5,3
5 – najmenší prínos	4,8
Spolu	100,0

Skúsenosti z pobytu v zahraničí počas štúdia pre budúcu kariéru boli prínosné hlavne pre absolventov končiacich v roku 2018 (77,9 %), mužov (78,7 %), zo štátnych vysokých škôl (87,5 %), s vyštudovaným I. stupňom vzdelania (79,1 %), s bydliskom v Banskobystrickom kraji (87,1 %), s vyštudovaným odborom zdravotníctva (88,6 %).

Z údajov vyplýva, že zahraničný študijný pobyt bol pre absolventov významný hlavne z pohľadu osobného rozvoja, uviedla to veľká väčšina absolventov (94,5 %).

Tabuľka 67 - Prínos zahraničného študijného pobytu pre osobný rozvoj absolventov

	%
1 – najväčší prínos	77,6
2	16,9
3	3,8
4	0,9
5 – najmenší prínos	0,9
Spolu	100,0

Skúsenosti zo zahraničného pobytu pre osobný rozvoj boli dôležité hlavne pre absolventov z roku 2018 (94,6 %), ženy (96 %), z verejných vysokých škôl (94,8 %), s dosiahnutým I. stupňom vzdelania (95,4 %), z bydliskom v Prešovskom kraji (85,2 %), odboru spoločenských vied (80,3 %).

5. Ďalšie vzdelávanie

V rámci prieskumu bola venovaná pozornosť aj problematike ďalšieho vzdelávania, vzhľadom na jeho zásadné postavenie pri rozvoji často v značnej miere teoretických vedomostí a zručností nadobudnutých vysokoškolským štúdiom. Zaujímalo nás vnímanie dostupnosti informácií o možnostiach ďalšieho vzdelávania sa zo strany absolvovanej vysokej školy, súvis absolvovaného ďalšieho vzdelávania s aktuálne vykonávanou prácou, ako aj hlavný motivačný faktor, ktorý zavážil pri rozhodovaní o absolvovaní ďalšieho vzdelávania.

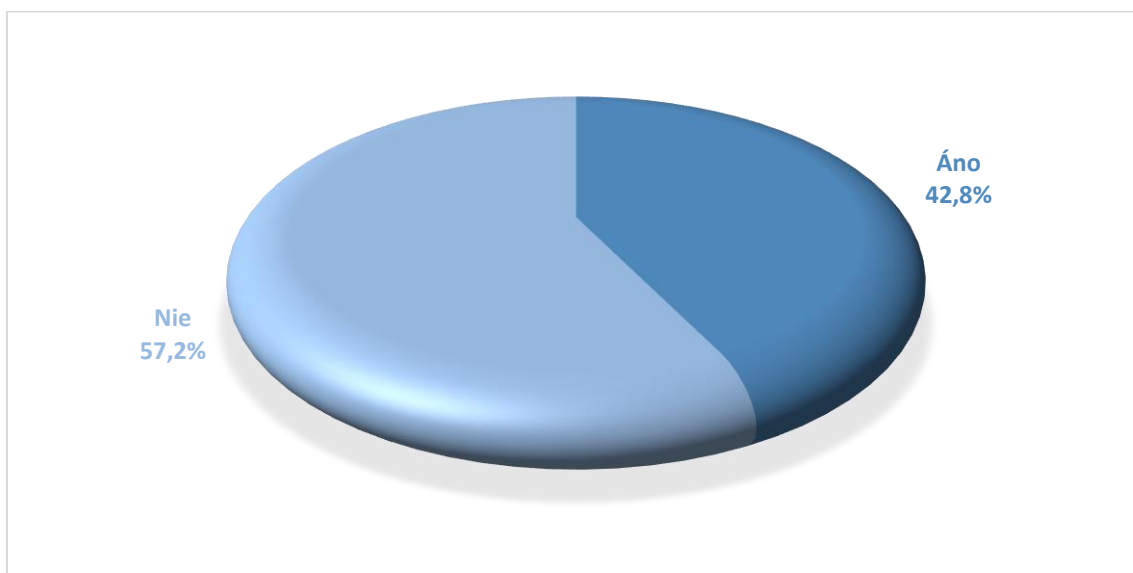
5.1. Hodnotenie dostupnosti informácií o možnostiach ďalšieho vzdelávania

Zaujímavým zistením prieskumu je, že nadpolovičná väčšina všetkých absolventov dennej formy štúdiá, ktorí sa zapojili do prieskumu deklarovala, že nemá dostupné informácie o možnostiach vzdelávania zo strany absolvovanej VŠ.

Toto zistenie môže byť vnímané na jednej strane ako prejav nedostatočnej ponuky takýchto možností vzdelávania sa pre absolventov, na druhej strane ako výsledok prerušenia kontaktov medzi absolventom a absolvovanou vysokou školou. Môžeme sa iba dohadovať, ktorá z možných odpovedí je správna, avšak ani jednu z alternatív nie je možné vnímať pozitívne.

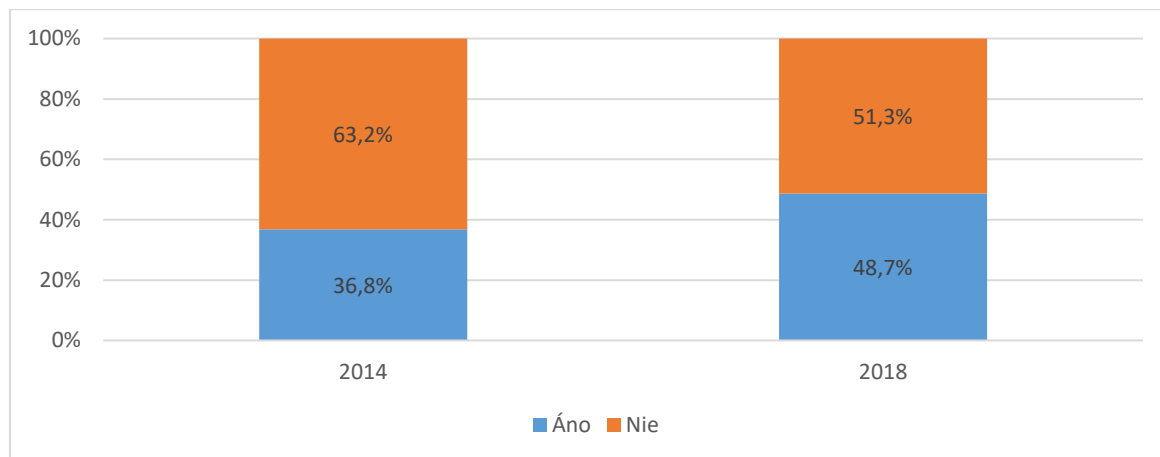
V tomto prípade je však nevyhnutné podotknúť, že nejde o objektívne hodnotenie dostupnosti, resp. nedostupnosti daného typu informácií, ale skôr o vyjadrenie subjektívneho pocitu, ktorý je do značnej miery závislý od individuálnych vzdelávacích potrieb absolventov.

Graf 56 – Dostupnosť informácií o možnostiach ďalšieho vzdelávania zo strany absolvovanej VŠ

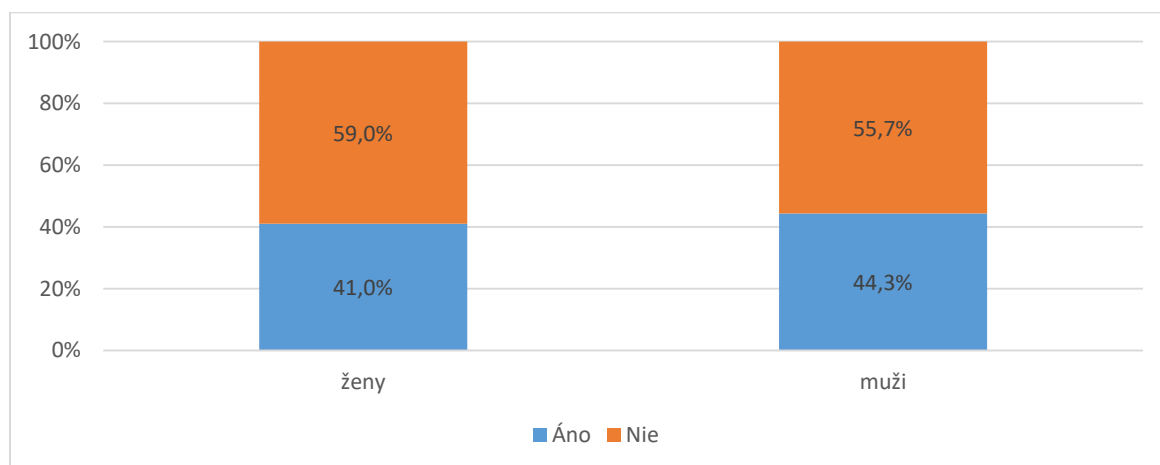
Na slabnúci kontakt medzi absolventmi a ich alma mater s postupujúcim časom od ukončenia štúdia naznačuje, ak sa na údaje pozrieme z hľadiska roka ukončenia vysokoškolského štúdia. Zatiaľ čo v prípade absolventov, ktorí úspešne ukončili vysokoškolské štúdiu v roku 2018 deklaruje nedostatočnú dostupnosť informácií o možnostiach ďalej sa vzdelávať na absolvovanej VŠ (51,3 % absolventov zapojených do prieskumu) u absolventov, ktorí ukončili štúdium v roku 2014 bol nedostatok takýchto informácií deklarovaný až 63,2 % prípadov.

Graf 57 – Dostupnosť informácií o možnostiach ďalšieho vzdelávania zo strany absolvovanej VŠ podľa roku ukončenia štúdia

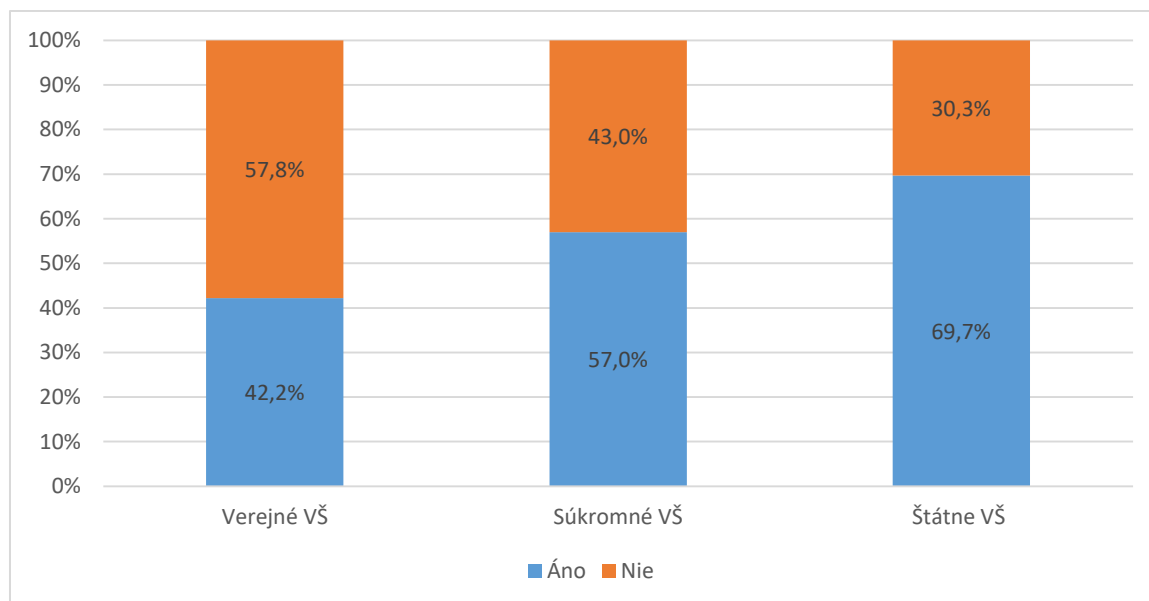
Z hľadiska pohlavia, ženy pociťovali nedostatok informácií o možnostiach vzdelávať sa ďalej na absolvovanej VŠ, výraznejšie v porovnaní s mužmi.

Graf 58 – Dostupnosť informácií o možnostiach ďalšieho vzdelávania zo strany absolvovanej VŠ podľa pohlavia

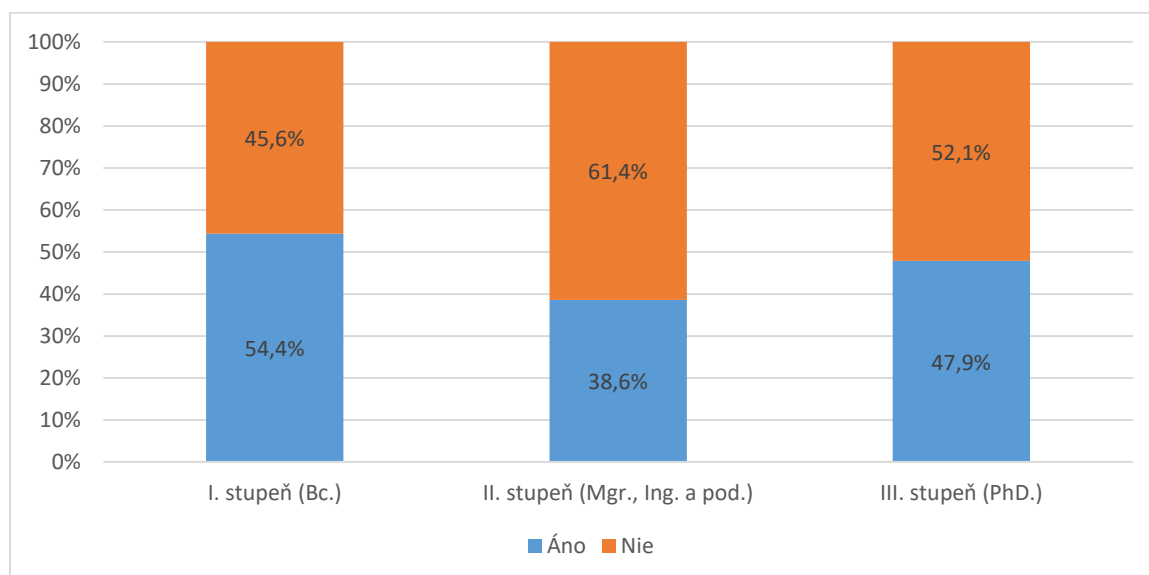
Najvyššiu mieru informovanosti o možnostiach ďalšieho vzdelávania sa na absolvovanej vysokej škole mali podľa vlastného vyjadrenia absolventi štátnych vysokých škôl (69,7 %), nasledovali absolventi súkromných VŠ (57 %) a najnižšiu mieru informovanosti mali absolventi verejných vysokých škôl (42,2 %).

Graf 59 – Dostupnosť informácií o možnostiach ďalšieho vzdelávania zo strany absolvovanej VŠ podľa typu absolvovanej VŠ

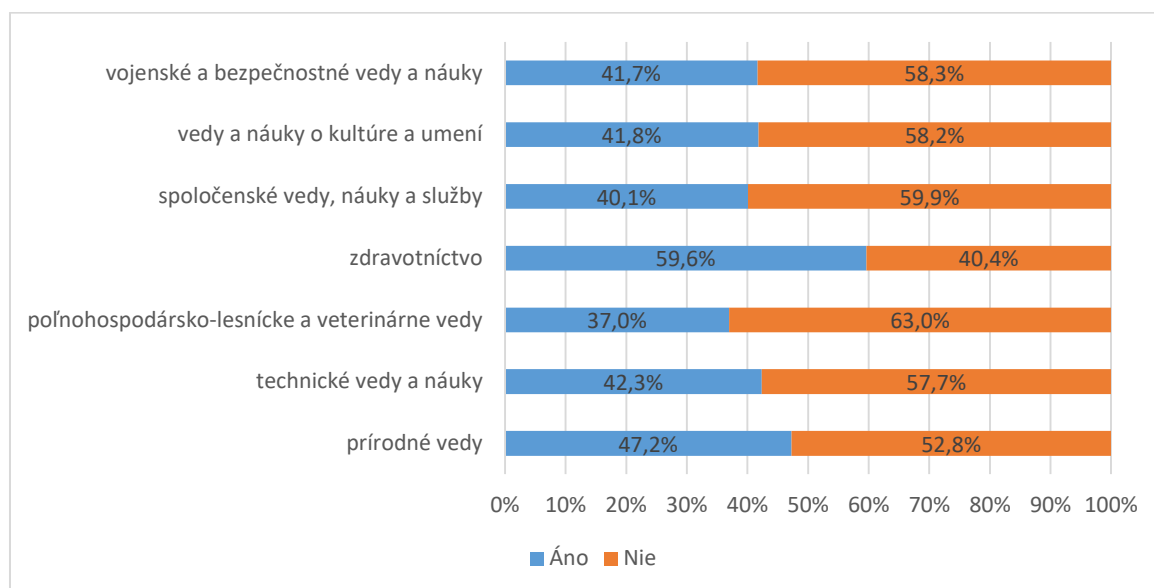
Najvyššiu mieru dostupnosti informácií o možnostiach ďalšieho vzdelávania zo strany absolvovanej VŠ deklarovali absolventi I. stupňa VŠ vzdelania (54,4 %), za ktorými nasledovali absolventi III. Stupňa (47,9 %) a najmenej informácií mali podľa výsledkov prieskumu absolventi II. Stupňa (38,6 %).

Graf 60 – Dostupnosť informácií o možnostiach ďalšieho vzdelávania zo strany absolvovanej VŠ podľa stupňa vzdelania

Nasledujúci graf prezentuje deklarovanú dostupnosť informácií o možnostiach ďalšieho vzdelávania zo strany absolvovanej vysokej školy podľa skupín odborov.

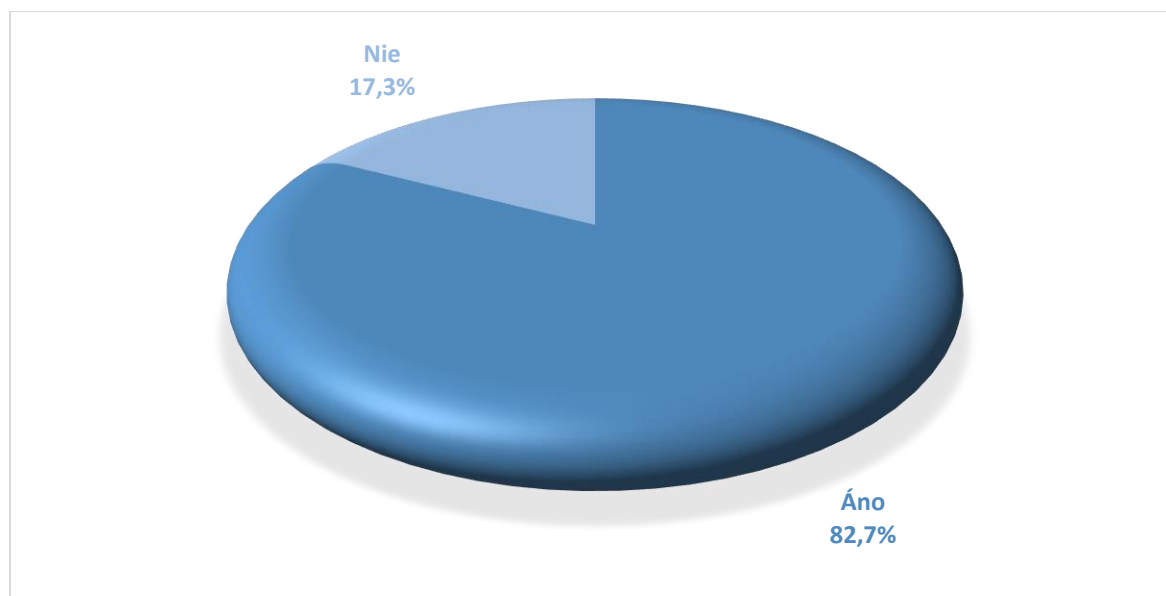
Graf 61 – Dostupnosť informácií o možnostiach ďalšieho vzdelávania zo strany absolvovanej VŠ podľa skupín odborov

5.2. Súvis participácie na ďalšom vzdelávaní s prácou participujúceho absolventa

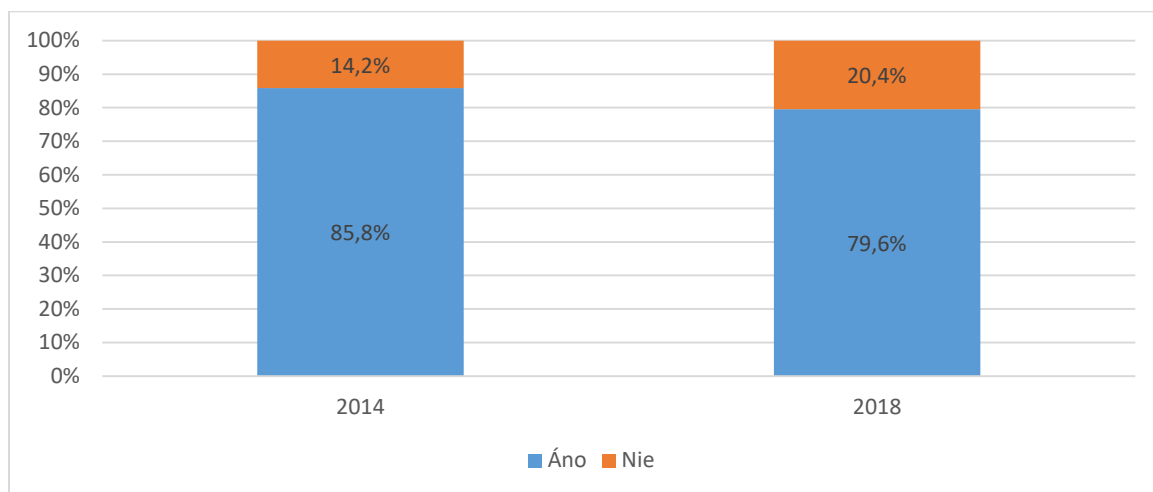
V prevažujúcej väčšine prípadov (82,7 %) respondenti uviedli, že ďalšie vzdelávanie, ktorého boli účastníkmi za ostatných 12 mesiacov malo súvis s aktuálne vykonávanou prácou.

Graf 62 - Súvis ďalšieho vzdelávania s vykonávanou prácou

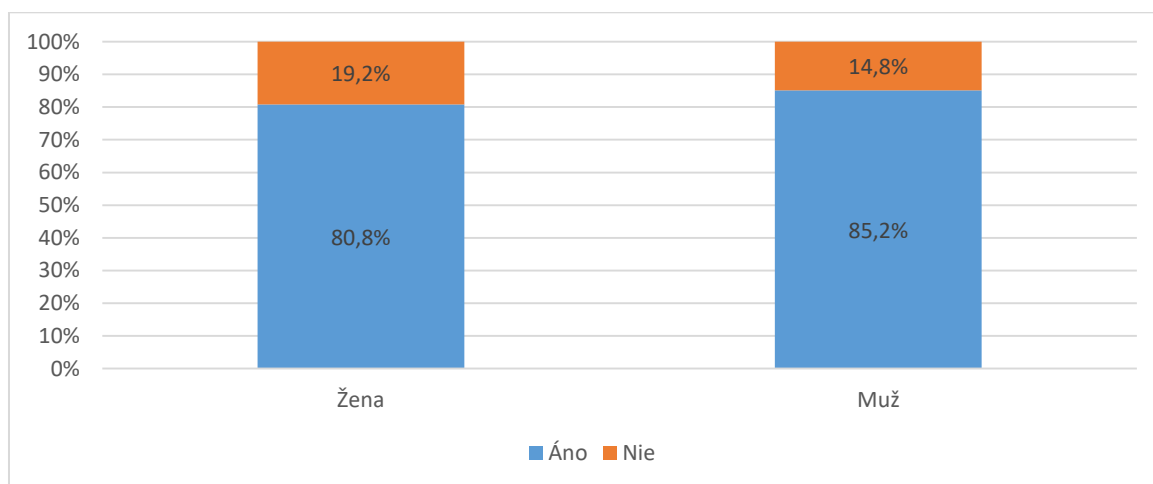
Z hľadiska roku ukončenia štúdia, malo toto ďalšie vzdelávanie častejšie súvis vykonávanou prácou u absolventov, ktorí ukončili vysokoškolské štúdium v roku 2014 (85,8 %), v porovnaní s absolventmi z roku 2018 (79,6 %).

Graf 63 – Súvis ďalšieho vzdelávania s vykonávanou prácou (rok ukončenia štúdia)

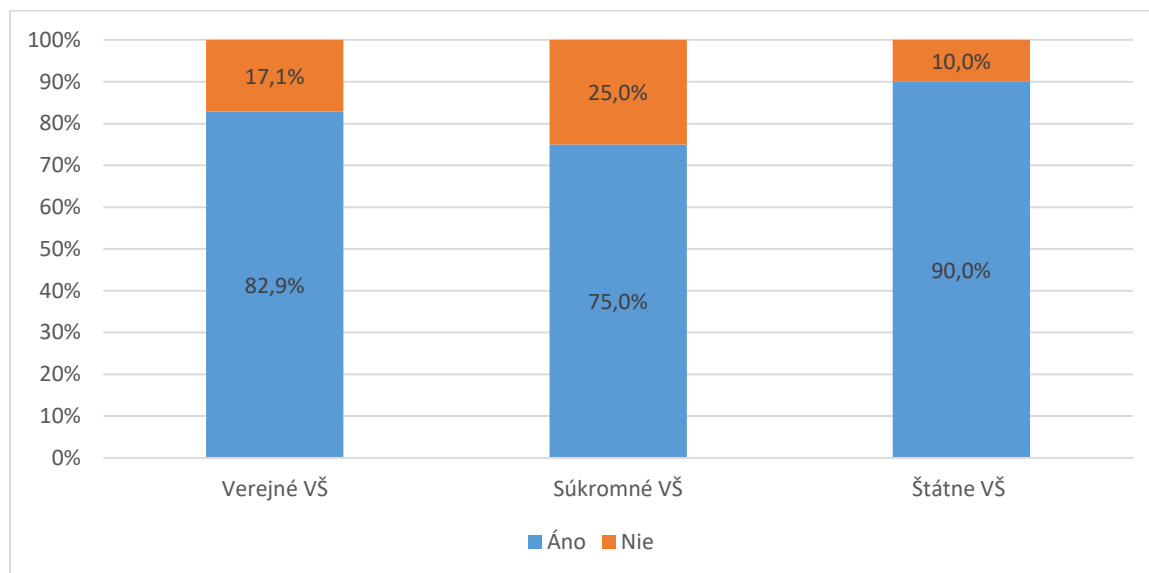
Z hľadiska pohlavia malo absolvované ďalšie vzdelávanie výraznejší súvis u mužov (85,2 %) ako u žien (80,8 %).

Graf 64 – Súvis ďalšieho vzdelávania s vykonávanou prácou (pohlavie)

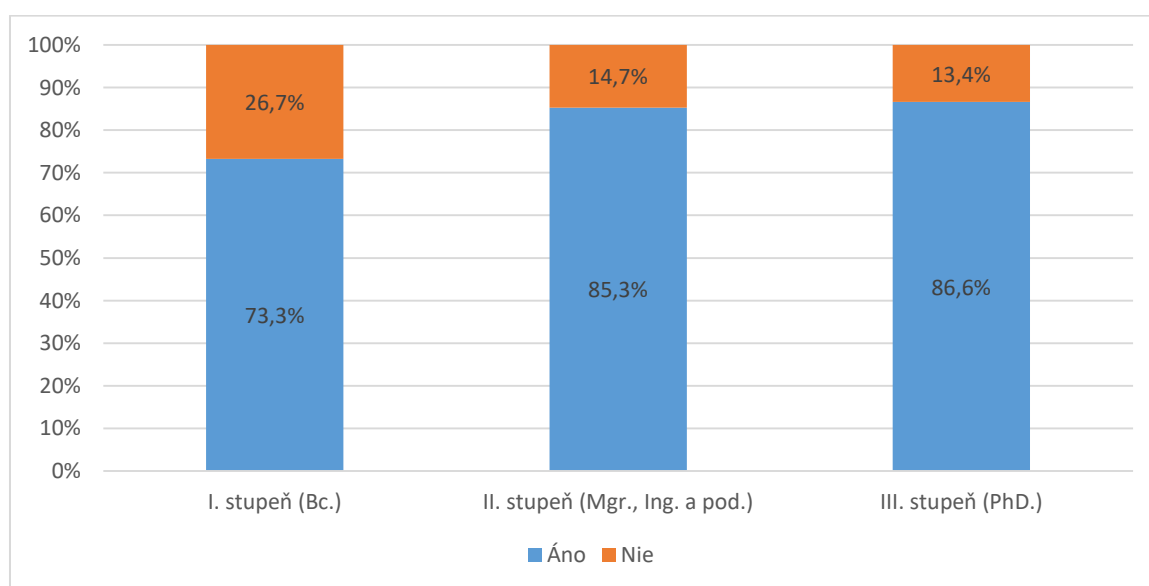
U absolventov štátnych vysokých škôl, ktorí participovali na aktivitách ďalšieho vzdelávania malo až v 90 % prípadov toto vzdelávanie súvis s aktuálne vykonávanou prácou. U absolventov verejných vysokých škôl bol tento súvis v 82,9 % prípadov a absolventi súkromných vysokých škôl v najväčšej miere vyhľadávali vzdelávacie aktivity, ktoré nemali (žiaden) súvis s ich aktuálne vykonávanou prácou (25 %).

Graf 65 – Súvis ďalšieho vzdelávania s vykonávanou prácou (typ ukončenej VŠ)

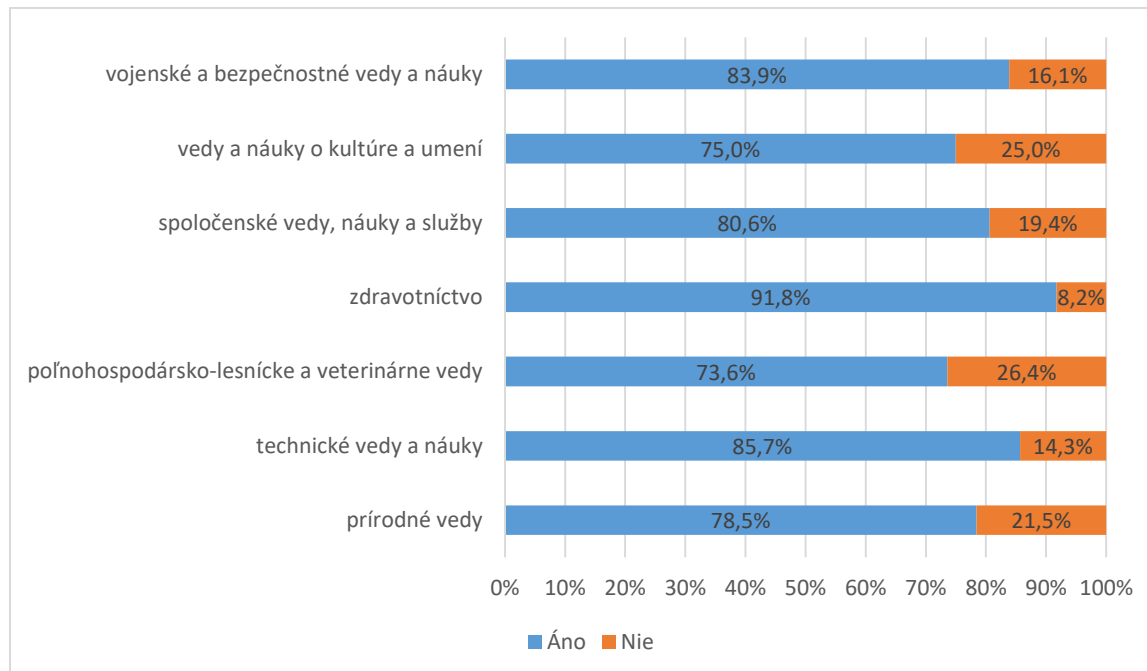
Najvýraznejší súvis malo ďalšie vzdelávanie s aktuálne vykonávanou prácou u absolventov tretieho stupňa vysokoškolského vzdelania (87,6 %), nasledovali absolventi druhého stupňa, u ktorých malo absolvované ďalšieho vzdelávanie súvis s vykonávanou prácou v 85,3 % prípadov. U absolventov prvého stupňa vysokoškolského vzdelania vo viac ako štvrtine prípadov ďalšie vzdelávanie, ktorého sa zúčastnili nemalo žiaden súvis a aktuálne vykonávanou prácou.

Graf 66 – Súvis ďalšieho vzdelávania s vykonávanou prácou (stupeň vzdelania)

Z hľadiska absolvovaného odboru, najčastejšie deklarovali súvis absolvovaného ďalšieho vzdelávania absolventi zdravotníckych odborov (91,8 %) a naopak, najvýraznejšie nesúviselo u absolventov poľnohospodársko-lesníckych a veterinárnych vied (iba v 73,6 % prípadov malo súvis s aktuálnym zamestnaním).

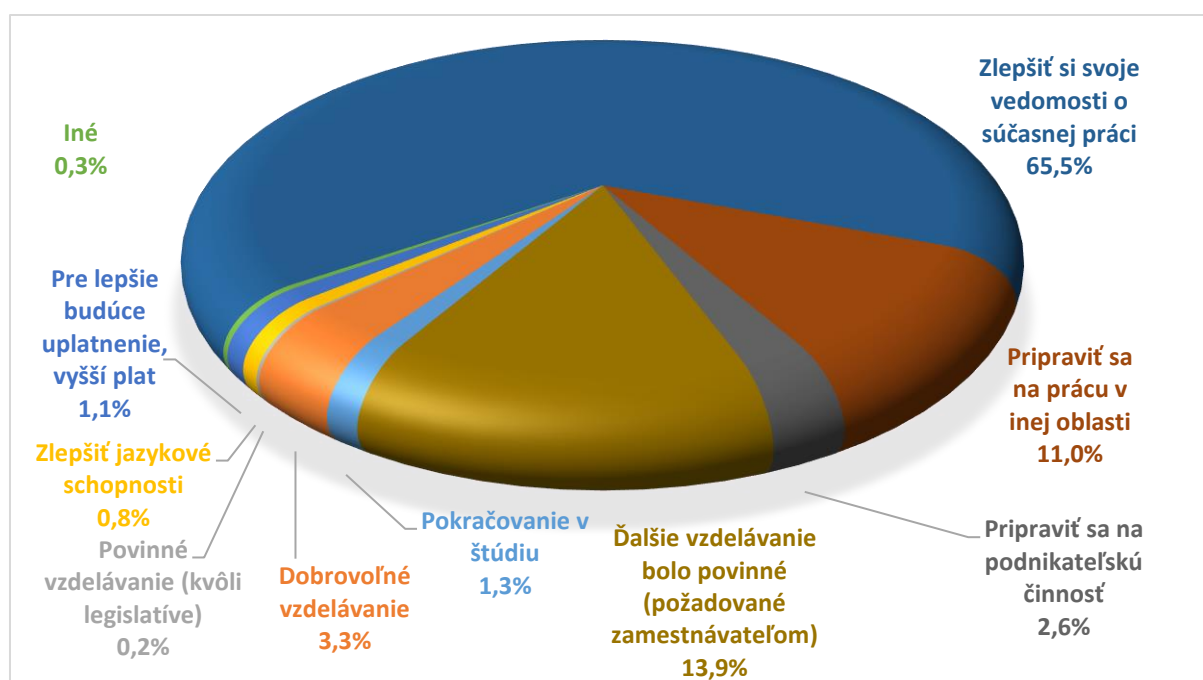
Graf 67 – Súvis ďalšieho vzdelávania s vykonávanou prácou (skupina odborov)

5.3. Dôvody pre participáciu na ďalšom vzdelávaní

Jednoznačne najčastejšie uvádzaným dôvodom pre absolvovanie nejakej vzdelávacej aktivity v rámci ďalšieho vzdelávania bola u respondentov participujúcich na prieskume snaha o zvýšenie vedomostí a zručností potrebných pre vykonávanie aktuálnej práce (65,5 %) a teda zvýšenie si vlastnej produktivity práce a teda aj zvýšenie konkurencieschopnosti na trhu práce. Ide o prirodzený proces kariérneho rozvoja a ďalšieho možného rastu, čím sa naplňuje jedna z úloh celoživotného, v tomto prípade ďalšieho vzdelávania.

Graf 68 –Dôvody participácie na ďalšom vzdelávaní

Zlepšenie si vedomostí relevantných pre aktuálne vykonávanú prácu bol dominantný dôvod motivácie pre participáciu na ďalšom vzdelávaní u absolventov z roku 2018, ako aj z roku 2014, pričom u absolventov, ktorí boli už na trhu práce zo vzdelávacieho systému dlhšie, bola táto motivácia zastúpená výraznejšie ako u čerstvých absolventov. Druhým najčastejším dôvodom bolo to, že ďalšie vzdelávanie bolo povinné, od respondentov bolo vyžadované zo strany zamestnávateľa, pričom podiel tejto možnosti u absolventov z roku 2014 a 2018 bol praktický rovnaký. Necelých desať percent absolventov z roku 2014 vnímalo ďalšie vzdelávanie ako prostriedok pre prípravu na prácu v inej oblasti, zatiaľ čo u absolventov z roku 2018 sa k tejto možnosti prikláňalo až 12,2 % respondentov.

Tabuľka 68 –Dôvody participácie na ďalšom vzdelávaní (rok ukončenia štúdia)

dôvod participácie	2014	2018
Zlepšiť si svoje vedomosti o súčasnej práci	68,4%	62,5%
Ďalšie vzdelávanie bolo povinné (požadované zamestnávateľom)	13,9%	13,8%
Pripraviť sa na prácu v inej oblasti	9,9%	12,2%
Dobrovoľné vzdelávanie	2,8%	3,9%
Pripraviť sa na podnikateľskú činnosť	2,1%	3,2%
Pokračovanie v štúdiu	0,3%	2,2%
Zlepšiť jazykové schopnosti	0,6%	1,1%
Pre lepšie budúce uplatnenie, vyšší plat	1,4%	0,9%
Povinné vzdelávanie (kvôli legislatíve)	0,2%	0,2%
Iné	0,6%	0,1%
Spolu	100,0%	100,0%

Z hľadiska pohlavia mali podľa vlastných vyjadrení výraznejšiu motiváciu pre ďalšie vzdelávanie z dôvodu potreby zlepšiť si svoje vedomosti o súčasnej práci muži (71,1 %) v porovnaní so ženami (61,2 %). Dôvodom môže byť už spomínaná potreba zvyšovania si kvalifikácie pre ďalší profesijný rast, ale na druhej strane aj objektívne vnímanie nedostatkov pri aktuálnom výkone zamestnania. Zaujímavosťou je fakt, že ženy uvádzali v porovnaní s mužmi výrazne častejšie ako dôvod participácie na ďalšom vzdelávaní, že to bolo požadované zamestnávateľom (16,7 %, zatiaľ čo u mužov bola táto možnosť zastúpená iba v 10,6 % prípadov).

Tabuľka 69 –Dôvody participácie na ďalšom vzdelávaní (pohlavie)

dôvod participácie	ženy	muži
Zlepšiť si svoje vedomosti o súčasnej práci	61,2%	71,1%
Ďalšie vzdelávanie bolo povinné (požadované zamestnávateľom)	16,7%	10,6%
Pripraviť sa na prácu v inej oblasti	12,5%	8,9%
Dobrovoľné vzdelávanie	3,4%	3,0%
Pripraviť sa na podnikateľskú činnosť	2,1%	3,3%
Pokračovanie v štúdiu	1,6%	0,9%
Zlepšiť jazykové schopnosti	1,0%	0,6%
Pre lepšie budúce uplatnenie, vyšší plat	1,0%	1,2%
Iné	0,3%	0,3%
Povinné vzdelávanie (kvôli legislatíve)	0,2%	0,1%
spolu	100,0%	100,0%

Zaujímavým zistením je, že absolventi súkromných vysokých škôl v porovnaní s verejnými a štátnymi uvádzali výrazne častejšie ako hlavný dôvod participácie na ďalšom vzdelávaní snahu pripraviť sa na prácu v inej oblasti (18,8 % prípadov, zatiaľ čo u absolventov verejných vysokých škôl to bolo iba 10,8 a u absolventov štátnych VŠ rovných desať percent).

Tabuľka 70 –Dôvody participácie na ďalšom vzdelávaní (typ ukončenej VŠ)

dôvod participácie	Verejné VŠ	Súkromné VŠ	Štátne VŠ
Zlepšiť si svoje vedomosti o súčasnej práci	65,8%	60,9%	50,0%
Ďalšie vzdelávanie bolo povinné (požadované zamestnávateľom)	13,7%	14,1%	26,7%
Pripraviť sa na prácu v inej oblasti	10,8%	18,8%	10,0%
Dobrovoľné vzdelávanie	3,3%	3,1%	3,3%
Pripraviť sa na podnikateľskú činnosť	2,6%	3,1%	3,3%
Pokračovanie v štúdiu	1,3%	0,0%	3,3%
Pre lepšie budúce uplatnenie, vyšší plat	1,1%	0,0%	3,3%
Zlepšiť jazykové schopnosti	0,9%	0,0%	0,0%
Iné	0,3%	0,0%	0,0%
Povinné vzdelávanie (kvôli legislatíve)	0,2%	0,0%	0,0%
spolu	100,0%	100,0%	100,0%

V nasledujúcej tabuľke je uvedený prehľad dôvodov participácie na ďalšom vzdelávaní podľa stupňa dosiahnutého vysokoškolského vzdelania.

Tabuľka 71 –Dôvody participácie na ďalšom vzdelávaní (stupeň vzdelania)

dôvod participácie	I. stupeň	II. stupeň	III. stupeň
Zlepšiť si svoje vedomosti o súčasnej práci	59,3%	66,8%	75,0%
Ďalšie vzdelávanie bolo povinné (požadované zamestnávateľom)	11,0%	14,9%	11,8%
Pripraviť sa na prácu v inej oblasti	14,0%	10,3%	7,4%
Dobrovoľné vzdelávanie	4,3%	3,1%	2,9%
Pripraviť sa na podnikateľskú činnosť	4,4%	2,2%	0,7%
Pre lepšie budúce uplatnenie, vyšší plat	1,4%	1,1%	0,0%
Zlepšiť jazykové schopnosti	0,9%	0,8%	0,7%
Pokračovanie v štúdiu	4,1%	0,5%	0,0%
Iné	0,4%	0,3%	0,7%
Povinné vzdelávanie (kvôli legislatíve)	0,2%	0,1%	0,7%
spolu	100,0%	100,0%	100,0%

Zlepšenie si svojich vedomostí o súčasnej práci bol hlavným motivačným faktorom v prípade absolventov všetkých skupín odborov, pričom najvýraznejší podiel dosiahol u absolventov vied a náuk o kultúre a umení (71,7 %) a technických vied a náuk (71,0 %). Naopak, najmenej zastúpený bol tento motivačný faktor u absolventov vojenských a bezpečnostných vied a náuk (53,3 %).

Ďalšie vzdelávanie ako prostriedok na prípravu na prácu v inej oblasti bol najvýraznejšie zastúpený u absolventov prírodných vied (17,2 %), za ktorými nasledovali absolventi vojenských a bezpečnostných vied a náuk (16,7 %), u ktorých bola ďalšie vzdelávanie aj v najvyššej miere požadované aktuálnym zamestnávateľom (popri absolventoch zdravotníckych odborov).

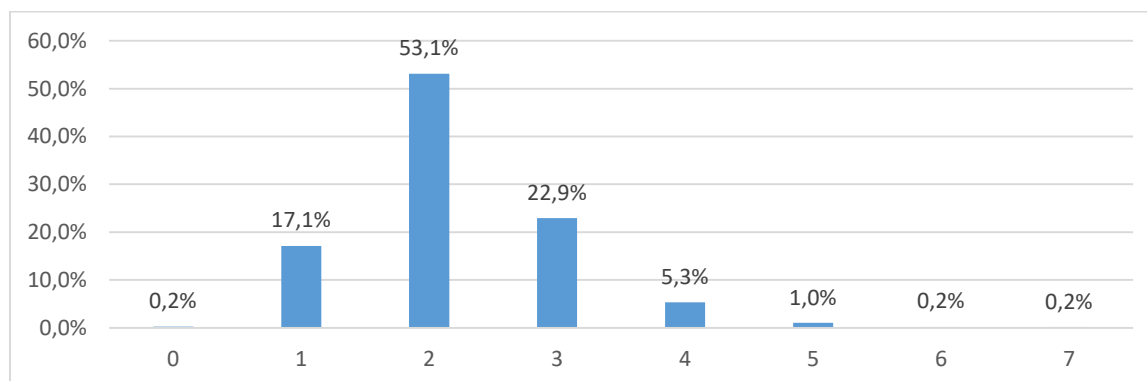
Tabuľka 72 –Dôvody participácie na ďalšom vzdelávaní (skupina odborov)

dôvod participácie	prírodné vedy	technické vedy a náuky	poľnohospodársko-lesnícke a veterinárne vedy	zdravotníctvo	spoločenské vedy, náuky a služby	vedy a náuky o kultúre a umení	vojenské a bezpečnostné vedy a náuky
Zlepšiť si svoje vedomosti o súčasnej práci	61,1%	71,0%	55,8%	63,8%	63,1%	71,7%	53,3%
Ďalšie vzdelávanie bolo povinné (požadované zamestnávateľom)	11,3%	12,1%	17,3%	23,2%	14,2%	6,5%	23,3%
Pripraviť sa na prácu v inej oblasti	17,2%	8,2%	13,5%	6,8%	12,5%	2,2%	16,7%
Dobrovoľné vzdelávanie	3,8%	2,3%	1,9%	0,6%	4,3%	10,9%	0,0%
Pripraviť sa na podnikateľskú činnosť	1,3%	3,1%	5,8%	3,4%	2,3%	4,3%	0,0%
Pokračovanie v štúdiu	1,3%	1,2%	1,9%	1,1%	1,3%	2,2%	0,0%
Pre lepšie budúce uplatnenie, vyšší plat	1,3%	0,6%	3,8%	1,1%	1,2%	2,2%	3,3%
Zlepšiť jazykové schopnosti	2,1%	1,1%	0,0%	0,0%	0,6%	0,0%	0,0%
Iné	0,4%	0,5%	0,0%	0,0%	0,3%	0,0%	0,0%
Povinné vzdelávanie (kvôli legislatíve)	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	0,0%	3,3%
spolu	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

6. Jazykové predpoklady absolventov vysokých škôl

Nadpolovičná väčšina (53,1 %) absolventov dennej formy vysokoškolského štúdia deklarovala, že ovláda dva cudzie jazyky v rozmedzí od úplného začiatočníka (A1) po najvyššiu úroveň (C2). Viac ako pätina (22,9 %) respondentov uviedla, že na nejakej úrovni ovláda tri cudzie jazyky a 17,1 % respondentov sa priznalo k ovládaniu iba jedného cudzieho jazyka. Sedem (poprípade viac) cudzích jazykov ovláda iba 0,2 % absolventov vysokých škôl, pričom rovnaký podiel mali tí, ktorí uviedli, že neovládajú ani jeden cudzí jazyk ani na úrovni začiatočníka (A1).

Graf 69 – Počet deklarovaných ovládaných jazykov

Najčastejšie uvádzanou jazykovou kombináciou bol anglický a nemecký jazyk, ktoré na nejakej úrovni ovládalo 37,9 % respondentov. Samotný anglický jazyk (bez znalosti iného cudzieho jazyka) ovládalo podľa vlastného vyjadrenia 15,9 % respondentov. Treťou najčastejšie uvádzanou kombináciou ovládaných jazykov bol anglický, nemecký a ďalší, bližšie nešpecifikovaný jazyk (5,9 % respondentov). Podrobný prehľad za všetky ovládané jazyky a ich kombinácie obsahuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 73 – Najčastejšie ovládané cudzie jazyky a ich kombinácie

Najčastejšie ovládané cudzie jazyky a ich kombinácie	podiel
Anglický + nemecký jazyk	37,9%
Anglický jazyk	15,9%
Anglický + nemecký + iný cudzí jazyk	7,3%
Anglický + iný cudzí jazyk	5,9%
Anglický + francúzsky jazyk	4,2%
Anglický + nemecký + španielsky jazyk	3,3%
Anglický + nemecký + maďarský jazyk	3,2%
Anglický + nemecký + francúzsky jazyk	2,8%
Anglický + maďarský jazyk	2,0%
Anglický + španielsky jazyk	1,9%
Anglický + nemecký + taliansky jazyk	1,9%
Anglický + francúzsky + iný cudzí jazyk	1,3%
Anglický + nemecký + španielsky + iný cudzí jazyk	1,1%
Nemecký jazyk	1,0%
Ostatné kombinácie jazykov spolu (47 kombinácií)	10,3%
Spolu	100,0%

Najčastejšie uvádzaná úroveň ovládania anglického jazyka bola úroveň B2 (37,1 % respondentov, ktorí sa vyjadrili k ovládaniu anglického jazyka), za ktorou nasledovala úroveň B1 (23,6 %). Na najvyššej úrovni (C2) ovládalo anglický jazyk podľa vlastného sebahodnotenia iba 6,5 % respondentov. V prípade nemeckého jazyka bola najčastejšie uvádzaná úroveň ovládania na úrovni začiatočníka (A1). Išlo takmer o štvrtinu všetkých respondentov, ktorí sa vyjadrili k ovládaniu tohto cudzieho jazyka, pričom takmer tretina týchto respondentov priamo deklarovala, že nemecký jazyk neovláda vôbec. Podrobný prehľad deklarovaných úrovní ovládania jednotlivých cudzích jazykov je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 74 – Deklarovaná úroveň ovládania cudzích jazykov

úroveň ovládania	anglický jazyk	nemecký jazyk	francúzsky jazyk	španielsky jazyk	maďarský jazyk	talianky jazyk	iný cudzí jazyk
Neovládam	1,5%	32,8%	84,8%	87,6%	90,2%	93,3%	76,1%
A1	4,1%	24,4%	7,8%	7,5%	1,8%	4,2%	8,0%
A2	6,4%	16,8%	3,1%	2,1%	0,6%	1,1%	6,4%
B1	23,6%	13,4%	1,7%	1,3%	0,6%	0,6%	3,9%
B2	37,1%	7,5%	1,1%	0,5%	0,7%	0,2%	2,8%
C1	20,8%	3,5%	0,9%	0,6%	1,2%	0,5%	1,8%
C2	6,5%	1,4%	0,5%	0,5%	4,9%	0,1%	1,0%

7. Zhrnutie najdôležitejších záverov prieskumu za absolventov dennej formy štúdia

Z celkového počtu 4 664 dotazníkov, ktoré boli použiteľné na ďalšie analytické spracovanie, bolo 3 854 od absolventov dennej formy štúdia, ktorí úspešne ukončili vysokoškolské štúdium na jednom z troch stupňov v rokoch 2014 alebo 2018.

V študovanom odbore pracovalo počas štúdia viac absolventov končiacich v roku 2018 (49,1 %) v porovnaní s absolventami z roku 2014 (41,5 %). Polovica respondentov pritom uviedla, že práca v študovanom odbore, ktorú vykonávali počas štúdia bola prínosná pre ich budúcu kariéru.

U väčšiny (59,1 %) absolventov denného štúdia boli študijné a životné náklady v rozmedzí 70 až 100 % financované rodičmi. Doplnkový charakter pri financovaní výdavkov mali príjmy z vlastnej práce, kde 55 % respondentov uviedlo, že takýmto spôsobom dokázalo pokryť 10 až 30 % študijných a životných nákladov.

V prípade polovice respondentov bola prvá práca, ktorú mali po ukončení štúdia na dobu neurčitú. Pracovnú zmluvu na dobu určitú malo 47,1 % respondentov, podnikaniu sa venovalo 1,2 % respondentov. V 93,7 % prípadov mala táto prvá práca charakter plného úväzku.

45,8 % absolventov zapojených do prieskumu potrebovalo na nájdenie si prvej práce menej ako tri mesiace, 13,2 % respondentov hľadalo prácu tri až šesť mesiacov a rovných šesť percent respondentov potrebovalo na nájdenie si prvej práce viac ako šesť mesiacov, no menej ako jeden rok. Dlhšie ako rok si hľadalo prácu 3,1 % respondentov, pričom až 22,8 % absolventov zapojených do prieskumu malo prácu už počas štúdia a zotrvalo v nej aj po ukončení vysokoškolského štúdia. Zvyšných 9,2 % respondentov deklarovalo, že doteraz nepracovali, pričom vyšší podiel doteraz nepracujúcich nie je výsledkom nadreprezentovania (evidovaných) nezamestnaných absolventov, ale tým, že sú tu započítaní aj absolventi, ktorí sa venovali ďalej štúdiu (58,3 % z tých, čo deklarovali, že doteraz nepracovali) a absolventi na materskej/rodičovskej dovolenke (36,3 %). Podiel nezamestnaných, ktorí si aktuálne hľadali prácu bol na úrovni 4,3 % z celkového počtu absolventov, ktorí uviedli, že aktuálne nepracujú.

Takmer tridsať percent respondentov deklarovalo, že si prvú prácu našlo prostredníctvom komerčnej pracovnej inzercie (napr. profesia.sk). Priamy kontakt so zamestnávateľom uviedlo 19,6 % absolventov a 19,1 % respondentov uviedlo, že si prvú prácu našlo prostredníctvom osobných kontaktov (rodina, priatelia, známi). Priame oslovenie zamestnávateľom sa vyskytlo v 10,1 % prípadov, 9,8 % respondentov uviedlo, že prvú prácu po ukončení vysokoškolského štúdia získali vďaka predchádzajúcej pracovnej skúsenosti (napr. brigád počas štúdia).

Nadpolovičná väčšina (52,5 %) respondentov uviedla, že pre výkon prvej práce bol najvhodnejší absolvovaný odbor, teda môžeme konštatovať, že sa im podarilo získať prácu vo vyštudovanom odbore. V prípade 27,2 % respondentov bol pre ich prvú prácu najvhodnejší odbor príbuzný ním vyštudovanému odboru, 7,1 % sa priklonilo tvrdeniu, že na výkon ich prvého zamestnania by bol vhodný úplne iný odbor ako bol ten, ktorí sami vyštudovali a 13,3 % respondentov deklarovalo, že pre výkon ich prvej práce nebol potrebný žiaden konkrétny (vysokoškolský) odbor.

Jedného zamestnávateľa od ukončenia vysokoškolského štúdia malo 52,3 % absolventov zapojených do prieskumu. Dvoch zamestnávateľov počas danej doby vystriedalo 28,8 % respondentov, troch 12,6 %, štyroch 3,2 % a viac ako piatich 3,1 %.

Inštitút absolventskej praxe využilo 11,1 % absolventov zapojených do prieskumu.

Aktuálna pracovná pozícia nadpolovičnej väčšiny (51,1 %) absolventov bola na pozícii v súkromnom sektore. V rámci štátneho/verejného sektoru pracovalo 28,6 % absolventov, 7,3 % ich uviedlo, že aktuálne súkromne podniká a 13 % uviedlo inú, bližšie nešpecifikovanú prácu.

O prácu v zahraničí prejavovalo záujem celkovo 29 % respondentov z radov absolventov slovenských vysokých škôl, pričom 3,8 % nejavilo záujem si vôbec hľadať prácu na území Slovenska.

Ako hlavnú ťažkosť pri hľadaní práce uvádzali absolventi nízke finančné ohodnotenie (38,1 %), nasledoval nedostatok pracovných miest v odbore (30,2 %), nedostatok pracovných miest v blízkosti bydliska (29,9 %) a nezáujem o čerstvých absolventov vysokých škôl (25,7 %). Vlastnú nedostatočnosť praxe ako hlavnú komplikáciu pri hľadaní práce uviedlo iba jedno percento opýtaných. Na druhej strane približne tretina respondentov sa pri hľadaní práce stretla s diskrimináciou, ktorá mala v nadpolovičnej väčšine prípadov (58,4 %) charakter diskriminácie na základe nedostatku pracovných skúseností.

Priemerný príjem absolventov slovenských vysokých škôl za posledných šesť mesiacov bol na úrovni 1 436 EUR. Mediánova hodnota bola na úrovni 1 200 EUR.

Približne 40 % absolventov deklarovalo, že malo jasnú predstavu o budúcom povolaní ešte pred nástupom na vysokoškolské štúdium a tri štvrtiny respondentov sa priklonilo k názoru, že výber nimi študovanej vysokej školy bol správny (v prípade hodnotenia výberu vyštudovaného odboru ho správnym hodnotilo 72,6 % respondentov), hoci podľa názoru 63,1 % bolo toto vysokoškolské štúdium orientované až príliš teoreticky.

V rámci aktuálneho zamestnania boli vedomosti a zručnosti absolventov podľa ich vyjadrenia v 29,5 % prípadov úplne využívané a v 43,2 % skôr využívané. Ako úplne nevyužitú ich vnímalo 2,1 % respondentov.

Z celkového počtu absolventov denného štúdia deklarovalo 15,2 %, že počas štúdia absolvoval nejakú formu študijného pobytu v zahraničí. Najčastejšia dĺžka tohto študijného pobytu bola v rozmedzí troch až šiestich mesiacov (69,8 % z celkového počtu respondentov deklarujúcich nejakú formu študijného pobytu). V prípade väčšiny (57,9 %) týchto respondentov boli kredity získané na takomto študijnom pobyte akceptované ich domovskou vysokou školou na Slovensku v plnom rozsahu. Ďalších 27,7 % respondentov uviedlo, že takto získané kredity im boli uznané čiastočne a zvyšných 14,4 % deklarovalo, že im vysoká škola na Slovensku neuznala kredity získané počas zahraničného študijného pobytu vôbec. Zhruba tri štvrtiny účastníkov zahraničných študijných pobytov deklarovalo, že absolvovanie takéhoto pobytu bolo prínosné pre ich budúcu kariéru, pričom tento názor prevažoval skôr u absolventov z roku 2018. Celkovo môžeme konštatovať, že absolventi z roku 2014 prejavovali vyššiu mieru (seba)kritiky v porovnaní s absolventami z roku 2018 aj v ostatných skúmaných oblastiach.

Až 57,2 % respondentov uviedlo, že má nedostatočnú dostupnosť informácií o možnostiach ďalšieho vzdelávania sa zo strany absolvovanej vysokej školy.

V prípade participácie na aktivitách ďalšieho vzdelávania, malo toto vzdelávanie až v 82,7 % prípadov súvis s aktuálne vykonávanou prácou (zamestnaním). Ako hlavný dôvod pre účasť na takomto vzdelávaní bola najčastejšie uvádzaná snaha zlepšiť si vedomosti potrebné pre výkon v aktuálnom zamestnaní.

V rámci jazykovej pripravenosti nadpolovičná väčšina respondentov deklarovala, že ovláda dva cudzie jazyky, pričom najčastejšou kombináciou bol anglický a nemecký jazyk. Zatiaľ čo v prípade anglického jazyka bola najčastejšie uvádzaná (37,1 %, 1,5 % respondentov, ktorí uviedli, že neovládajú anglický jazyk vôbec) úroveň B2, za nemecký jazyk to bola iba začiatočnícka úroveň A1 (24,4 %, pri 32,8 % respondentov, ktorí deklarovali, že nemecký jazyk neovládajú vôbec).

Názov: **Uplatnenie absolventov slovenských vysokých škôl na trhu práce**

Záverečná správa za absolventov dennej formy štúdia

Vypracovali: Mgr. Tomáš Filčák
Mgr. František Blanár
Mgr. Ján Herich
Ing. Štefánia Antalíková

Oddelenie VŠ
Odbor metodiky a tvorby informácií školstva
CVTI SR
www.cvtisr.sk

Rok vydania 2020

Interná publikácia - Publikácia neprešla jazykovou úpravou